



BURGERPANEL HILVERSUM PEILING 2 2015

CENTRUM HILVERSUM

**Gemeente Hilversum
Juni/juli 2015**



Uitgave:	Research 2Evolve Tesselschadelaan 15A 1217 LG Hilversum Tel: (035) 623 27 89 info@research2evolve.nl www.research2evolve.nl
Datum:	Juni/juli 2015
Onderzoek:	Burgerpanel Hilversum Peiling 2 2015 Centrum Hilversum & Sporten en bewegen
Projectnummer:	20150512.01
Opdrachtgever:	Gemeente Hilversum

Het onderzoek is uitgevoerd door Research 2Evolve. Het marktonderzoeksbureau neemt de richtlijnen van de MOA (MarktOnderzoekAssociatie) en ESOMAR (EuropeanSociety for Opinion and Marketing Research) in acht. Deze richtlijnen zijn bij Research 2Evolve op te vragen.

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Hoofdstuk 1 Onderzoeksverantwoording

1.1	Inleiding	5
1.2	Uitvoering van het onderzoek	5
1.3	Responsoverzicht	5
1.4	Weging en rapportage	6
1.5	Steekproefsamenstelling	6

Hoofdstuk 2 Resultaten

2.1	Centrum Hilversum	8
-----	-------------------	---

HOOFDSTUK 1

ONDERZOEKSVERANTWOORDING



1.1 Inleiding

In opdracht van gemeente Hilversum heeft het onderzoeksbureau Research 2Evolve een onderzoek uitgevoerd onder de leden van het Burgerpanel Hilversum.

In dit onderzoek zijn de volgende onderwerpen aan bod gekomen: het centrum van Hilversum en Sporten en bewegen.

1.2 Uitvoering van het onderzoek

Steekproef	Burgerpanel Hilversum
Methode	Online
Uitnodiging	per e-mail
Veldwerkperiode	donderdag 11 juni – zondag 5 juli
Herinnering	1 keer

1.3 Responsoverzicht

	N
Bruto steekproef	1108
Vers sample / niet gereageerd	408
Niet volledig ingevulde vragenlijsten	40
Complete vragenlijsten	660
Respons	60,0%

1.4 Weging en rapportage

Voor deze peiling hebben wij gecontroleerd of er een afwijking is op basis van de variabelen; geslacht, leeftijd, huishoudgrootte en postcode. De respons wijkt voor de desbetreffende variabelen af, waarmee wij een weging hebben toegevoegd, zodat de resultaten een juiste afspiegeling vormen van de werkelijke bevolking. In de rapportage wordt de ongewogen N weergegeven.

Daar waar de som van de resultaten niet precies op 100% uitkomt, wordt dit veroorzaakt door afrondingsverschillen of was meer dan één antwoord toegestaan. Waar in de grafieken ongelijke N-nen te zien zijn, wordt dit veroorzaakt door het uitsluiten van de antwoordcategorie 'geen mening/niet van toepassing en vragen die niet verplicht zijn of onder selectie staan'.

1.5 Steekproefsamenvatting

De steekproef is, uitgesplitst naar enkele achtergrondkenmerken, als volgt samengesteld:

	ONGEWOGEN		GEWOGEN	
Geslacht	N	%	N	%
Man	366	55,5	327	49,6
Vrouw	294	44,5	333	50,4
Leeftijd	N	%		
18 t/m 34 jaar	52	7,9	138	20,9
35 t/m 44 jaar	126	19,1	128	19,4
45 t/m 54 jaar	165	25,0	137	20,8
55 t/m 64 jaar	153	23,2	106	16,1
65 t/m 74 jaar	137	20,8	89	13,5
75 jaar en ouder	27	4,1	61	9,2
Huishoudgrootte	N	%	N	%
1	129	19,5	244	37,0
2	283	42,9	221	33,5
3	81	12,3	79	12,0
4	132	20,0	83	12,5
5 of meer	35	5,3	32	4,9

	ONGEWOGEN		GEWOGEN	
Postcode	N	%	N	%
1211	73	11,1	76	11,4
1212	14	2,1	28	4,2
1213	75	11,4	53	8,1
1214	53	8,0	55	8,4
1215	84	12,7	75	11,4
1216	66	10,0	70	10,6
1217	79	12,0	56	8,4
1218	17	2,6	26	4,0
1221	64	9,7	64	9,7
1222	63	9,5	75	11,4
1223	72	10,9	81	12,3

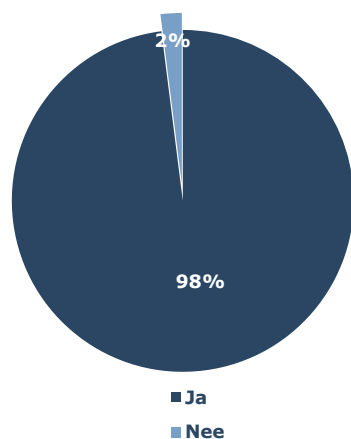
HOOFDSTUK 2

RESULTATEN

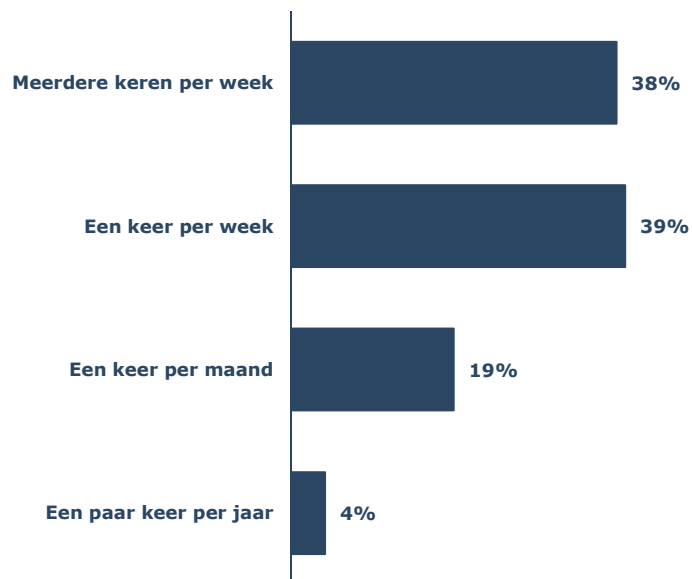


2.1 RESULTATEN – CENTRUM HILVERSUM

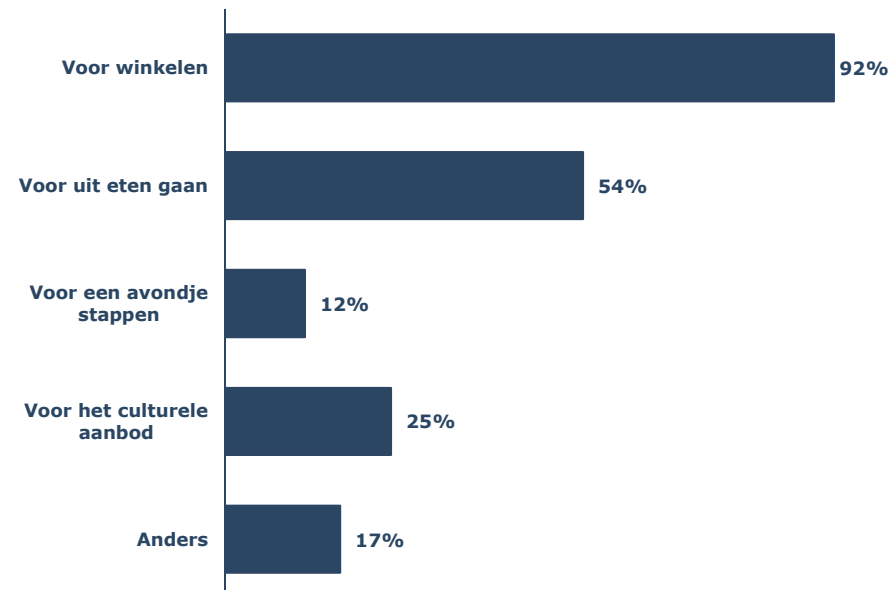
Centrumbezoek Bezoekt u wel eens het centrum van Hilversum? (N=660)



Hoe vaak komt u in het centrum van Hilversum? (N=652)



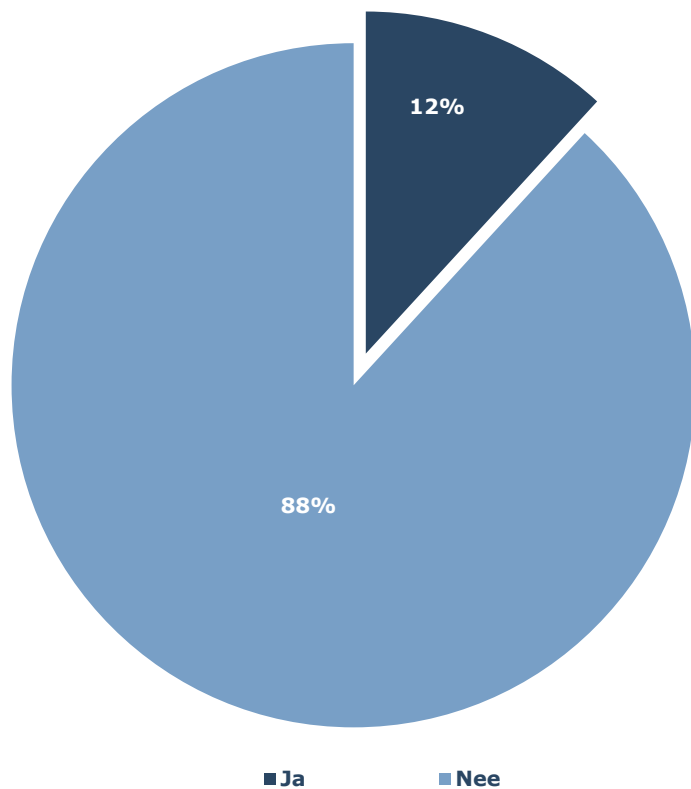
Met welk doel bezoekt u het centrum dan doorgaans? (N=652)



Bijna alle inwoners bezoeken wel eens het centrum van Hilversum. **Acht op de tien** inwoners bezoekt het centrum minimaal een keer per week of vaker. **Twee op de vijf** inwoners bezoekt het centrum zelfs meerdere keren per week. Zij bezoeken het centrum **met name** om te winkelen of om uit eten te gaan.

2.1 RESULTATEN – CENTRUM HILVERSUM

Woont u in het centrum van Hilversum? (N=652)



Wat zijn de belangrijkste voordelen en nadelen van wonen in het centrum?

Voordelen

- Alles is dichtbij (o.a. horeca, winkels, station)
- Gezelligheid
- Levendigheid

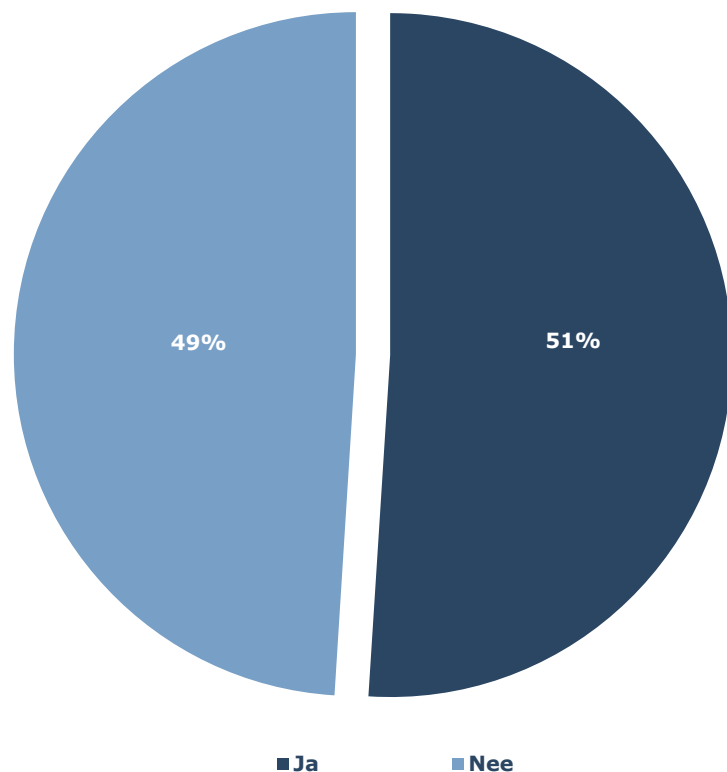
Nadelen

- Betaald parkeren
- Geluidsoverlast
- Druk (o.a. verkeer)
- Overlast
- Parkeerproblemen

12% woont in het centrum van Hilversum

2.1 RESULTATEN – CENTRUM HILVERSUM

Mist u bepaalde (soorten) winkels in het Centrum van Hilversum? (N=660)



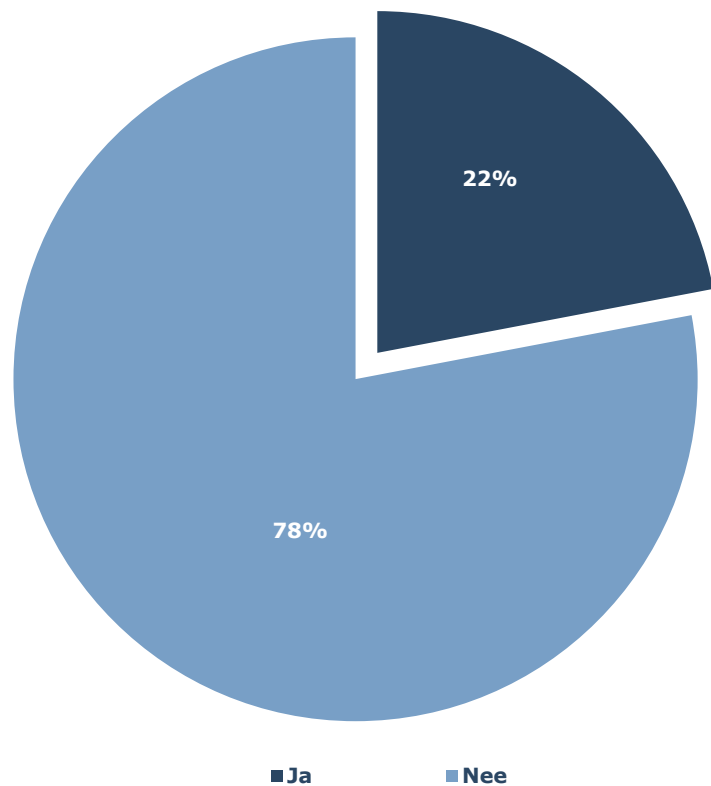
Goede-kledingzaken
Speciaalzaakjes
Woonwinkel
Primark
Boetiekjes
Cadeauwinkel
Bouwmarkt
Kantoorboekhandel
Automaterialen
Kinderkleding
Bijenkorf
Slagerij
Ketenloze-winkeltjes
Mediamarkt
Delicatessenzaak
Hoger-segment

51%

mist bepaalde (soorten) winkels in
het centrum van Hilversum

2.1 RESULTATEN – CENTRUM HILVERSUM

Mist u bepaalde (soorten) horeca in het centrum van Hilversum? (N=660)



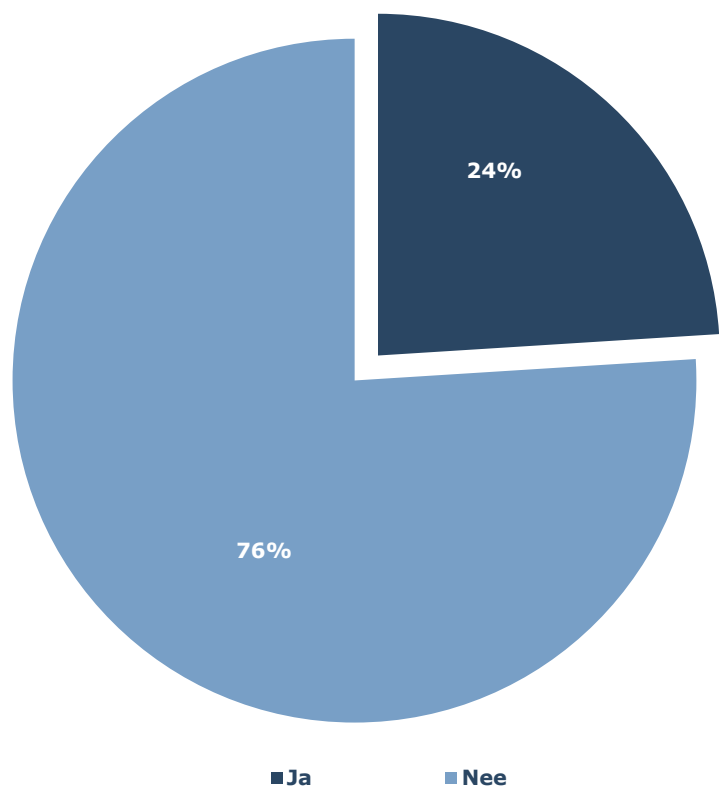
Lunchrooms
Mexicaans
Burgerking
Vegetarisch
Terrassen
Betaalbare-eetcafés
Kwaliteitsrestaurants
Aanbod-ouder-publiek
Grandcafé

22%

mist bepaalde (soorten) horeca in
het centrum van Hilversum

2.1 RESULTATEN – CENTRUM HILVERSUM

Mist u bepaalde (soorten) cultuur in het centrum? (N=660)



Ballet
Cabaret
Klassieke-concerten
Opera
Jazz
Toneel
Musea

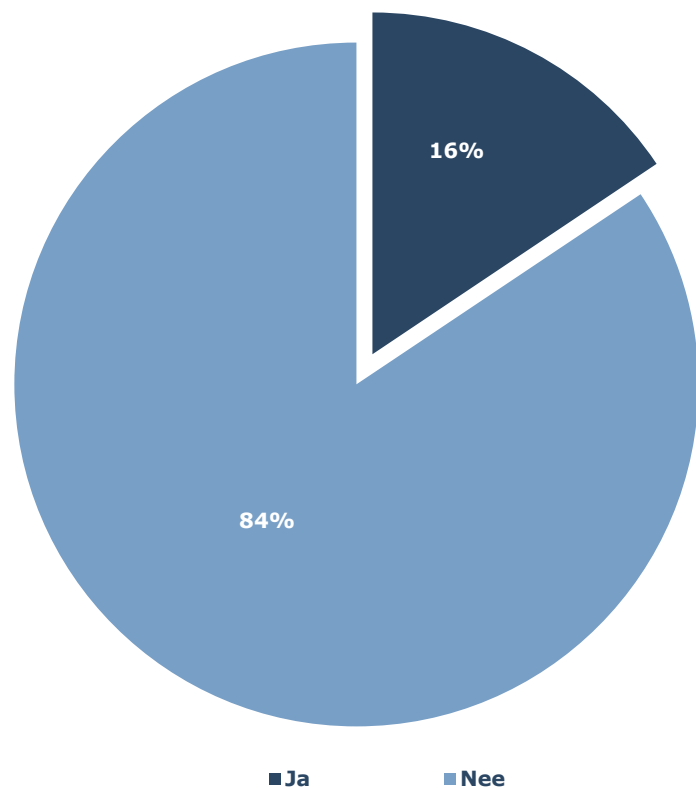
Theater

24%

mist bepaalde (soorten) cultuur in
het centrum van Hilversum

2.1 RESULTATEN – CENTRUM HILVERSUM

Mist u bepaalde (soorten) evenementen in het centrum? (N=660)



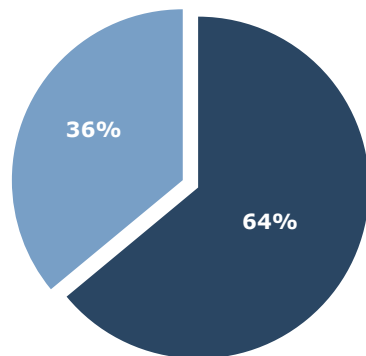
Live-muziek
Streekmarkt
Klassieke-muziek
Jazz-festival
Culinair-festival
Theater-festival

16%

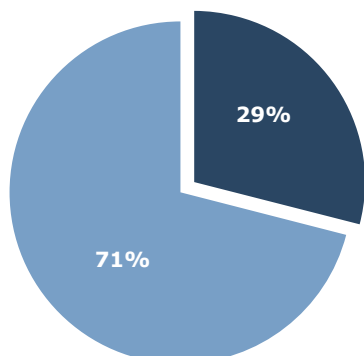
mist bepaalde (soorten) evenementen in
het centrum van Hilversum

2.1 RESULTATEN – CENTRUM HILVERSUM

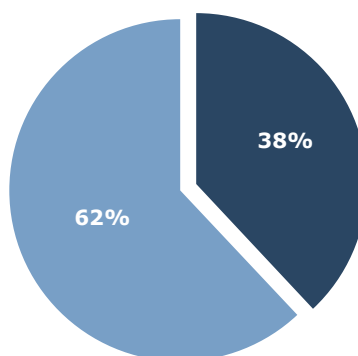
Wat past naar uw mening het best bij het centrum van Hilversum?



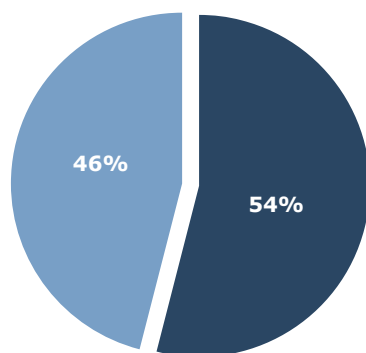
■ Dorps
■ Stedelijk
(N=617)



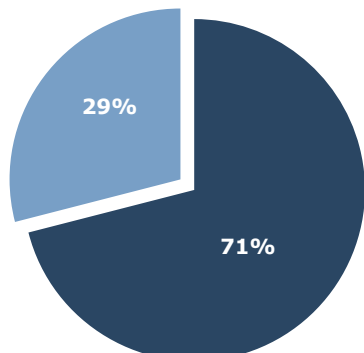
■ Vies
■ Schoon
(N= 573)



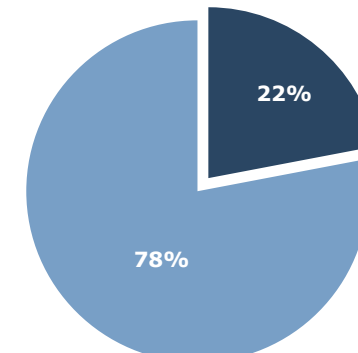
■ Mooi
■ Lelijk
(N= 568)



■ Levendig
■ Saai
(N=604)



■ Veilig
■ Onveilig
(N= 570)

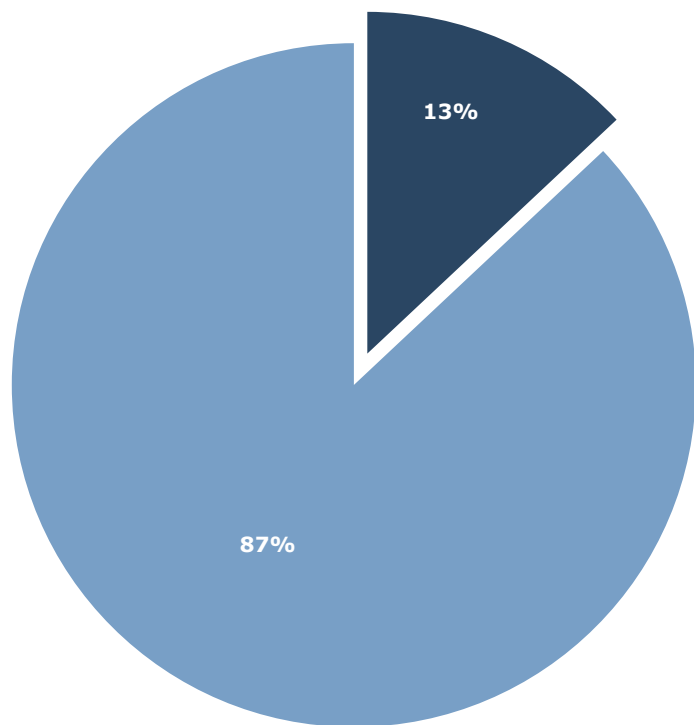


■ Groen
■ Stenig
(N= 585)

Het **merendeel** van de inwoners vindt het centrum van Hilversum dorps, schoon, lelijk, veilig en stenig. Of het centrum levendig of saai is, daar zijn de meningen over verdeeld.

2.1 RESULTATEN – CENTRUM HILVERSUM

Wat past naar uw mening het best bij het centrum van Hilversum? (N=659)



- De uitstraling van het centrum van de Mediadstad
- Niet de uitstraling van het centrum van de Mediadstad

87%

vindt dat het centrum van Hilversum *niet* de uitstraling heeft van mediastad

2.1 RESULTATEN – CENTRUM HILVERSUM

Stel, u mag 100 euro verdelen over de volgende 11 projecten, hoe zou u het geld dan verdelen? (N=652)

	Gemiddeld €
Herinrichting Langgewenst tot een markt- en evenementenplein	14
Herinrichting Kerkbrink van een verkeersplein naar verblijfsplein	10
Herinrichting van het stationsgebied	9
Gevelfonds voor de verbetering van de uitstraling van panden in het centrum	8
2-richting verkeer Emmastraat voor een Oostelijke entree met allure	5
Afvalzakken het centrum uit	4
De leegstand van winkelpanden tegen te gaan	19
beeldschermen in het centrum om de verbinding met Hilversum mediastad te leggen	3
meer evenementen in het centrum	3
gratis bewaakte fietsenstallingen in het centrum	7
meer groen in het centrum (bomen, planten, gras)	17

Inwoners van Hilversum vinden het tegengaan van leegstaande winkelpanden het **belangrijkste** project, gevolgd door zorgen voor meer groen en de herinrichting van het langgewenst.

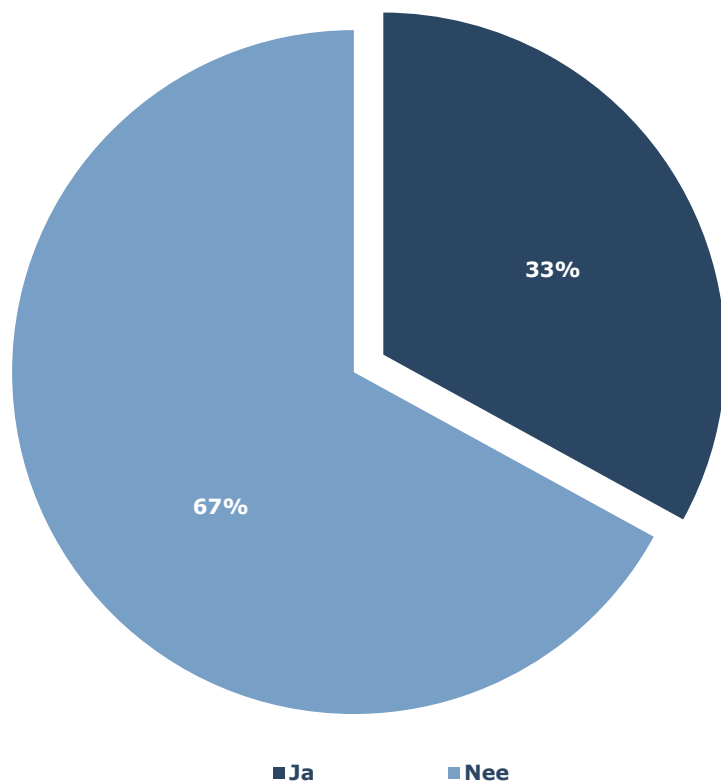
2.1 RESULTATEN – CENTRUM HILVERSUM

Als u maximaal 3 dingen zou kunnen verbeteren aan het centrum van Hilversum, welke dingen zouden dit zijn? (N=652)



2.1 RESULTATEN – CENTRUM HILVERSUM

Bent u trots op het centrum van Hilversum? (N=660)



Inwoners zijn **niet** trots op het centrum, ze vinden het:

- Lelijk
- Saai
- Rommeltje
- Ongezellig/weinig sfeer
- Veel leegstand
- Allegaartje
- Geen uitstraling
- Niet bijzonder/doorsnee

67% is *niet* trots op het centrum van Hilversum

postadres

Postbus 918

1200 AX Hilversum

bezoekadres

Tesselschadelaan 15A

1217 LG Hilversum

telefoon

035 623 27 89

e-mail

info@research2evolve.nl

website

www.research2evolve.nl





①

Gemeente Hilversum		
	Ingekomen	
30 JUNI 2015		
Zaaknummer	Zaaktype	Afdeling
264615		

Aan het College van B. en W. te Hilversum

Hilversum, 30 juni 2015

Zienswijze op het Voorontwerp Centrumvisie Hilversum

Geachte leden van het college,

Bij deze reageren de Stichting Hilversum PasOp! en de Hilversumse Historische Kring 'Albertus Perk' op het voorontwerp van de centrumvisie. Deze ligt tot en met 2 juli 2015 ter inzage. Wij verzoeken u deze zienswijze te betrekken bij de verdere uitwerking van de Hilversumse centrumvisie.

De erfgoedorganisaties hebben kennis genomen van het ter visie liggende voorontwerp Centrumvisie van Hilversum. Met genoegen kan vastgesteld worden dat veel van de voorstellen en bedenkingen die door de genoemde organisaties in de loop van de tijd naar voren gebracht zijn mede verwoord zijn in het nu voorliggende voorontwerp.

Desalniettemin blijven er nog enkele aandachtspunten open. Wij zouden graag zien dat deze op de een of andere wijze meegenomen worden in de definitieve versie van de Centrumvisie.

Bij 4. Gebouwen.

Bij paragraaf "Kwaliteit niet goed herkenbaar" in samenhang met paragraaf "Oorspronkelijke karakteristieken als uitgangspunt":

De gezamenlijke erfgoedorganisaties zien hierbij dat behoud gaat voor vernieuwing als algemeen uitgangspunt. Niet alleen behoud van bestaande (historische) bebouwing, maar ook behoud van het kleinschalige en gevarieerde karakter is van belang. Zij wensen dan ook dat zeer terughoudend opgetreden zal worden bij in de toekomst geplande hoogbouw in het centrum. Het verdichten van bebouwing in het centrum kan ook op een andere manier een invulling krijgen.

Daarnaast streven de organisaties naar een verandering door geleidelijke en geleide transformatie. Geen shockeffecten meer. Architecten van verbouw / herbouw / nieuwbouw dienen er duidelijk op gewezen te worden dat zij zich te voegen hebben naar de directe historische omgeving van hun bouwplan. Moderne invulling is mogelijk – zie het werk van Koen van Velsen in de Spoorstraat – maar moet wel van grote kwaliteit zijn en door de schaal van het gebouw passen in de omgeving.

Bij paragraaf "Meer aandacht voor reclame" mede in relatie tot paragraaf "Kwaliteit niet goed herkenbaar":

Verschillende malen wordt er in het Voorontwerp Centrumvisie gesproken over het centrum als een verlengde van de huiskamer. Zie bijvoorbeeld hoofdstuk 5. Winkelen, markt en uitgaan, de paragraaf "Centrum als verlengde huiskamer". Hierin wordt gesteld dat "Het centrum wordt steeds meer een verlengde van de huiskamer. Dit stelt hoge eisen aan kwaliteit, uitstraling, veiligheid en functionaliteit van het centrum ..."

De uitstraling van het centrum wordt op dit moment sterk aangetast door een ongebreidelde groei van reclame-uitingen in allerlei vormen, uitvoeringen en kleuren. Niet alleen ondernemers in het centrum maken zich hieraan schuldig, ook de gemeente zelf doet er even hard aan mee. Zo kent het korte stuk van de Schapenkamp van het Gooilandplein tot de kruising met de Prins Bernhardstraat maar liefst vijf vaste reclame-uitingen en twee wisselende reclame-uitingen, terwijl aan dit weggedeelte geen enkele onderneming is gevestigd. De gezamenlijke erfgoedorganisaties roepen de gemeente dan ook op een heldere en goed handhaafbare reclameverordening op te stellen. Strikte handhaving van een reclameverordening draagt bij aan de verbetering van de uitstraling van het Centrum van Hilversum en daarmee wordt het 'huiskamergevoel' versterkt. Gemeenten die Hilversum voorgegaan zijn merken de vruchten van een dergelijke aanpak. Ook de versobering van reclame-uitingen langs doorgaande routes, zoals langs de binnenring, dragen bij aan een rustiger straatbeeld en daarmee aan een leefbaardere woon- en verblijfsomgeving.

Bij paragraaf "Aanwijzen monumenten":

De erfgoedorganisaties verheugen zich dat er ruimte komt voor het aanwijzen van oude en bijzondere panden in het centrum als gemeentelijk monument. Zij zijn er zich terdege van bewust dat het niet mogelijk is elk oud of bijzonder pand op de monumentenlijst geplaatst te krijgen. Er dient ruimte te blijven voor nieuwe ontwikkelingen. Zij verzoeken dan ook een sloopvergunningstelsel in te stellen voor de binnenstad om plotselinge sloop te voorkomen van (niet-beschermde) oude panden welke zeer bijzondere elementen bevatten. Zie de oude Euro Bioscoop Naarderstraat 12, die op de valreep herkend werd als bevattende een zeer bijzondere constructie of Langestraat 77, een oude stadsboerderij uit de 18e eeuw, die verloren is gegaan omdat te laat deze ouderdom onderkend werd.

Bouwhistorisch onderzoek en archeologisch onderzoek zouden verplicht gesteld moeten worden voor het hele historische centrum. Net als bij milieutechnisch bodemonderzoek zal dan op termijn een netwerk van rapporten ontstaan die een beter inzicht geven op wat er nog te verwachten is in panden die nog niet verbouwd of recentelijk opnieuw verbouwd zijn. Ook de periodes 1850-1940 (Jonge Bouwkunst) en 1940 tot na 1965 (Wederopbouw) zijn interessant vanwege de ontwikkeling van nieuwe bouwmaterialen en nieuwe bouwtechnieken. En hoe bizar het ook mag klinken: van sommige nieuwe bouwmaterialen en dito bouwtechnieken hebben wij nu geen kennis meer.

Algemeen

Naast deze zienswijze hebben de gezamenlijke erfgoedorganisaties ook het verzoek om bij de verdere uitwerking van de Centrumvisie directer betrokken te worden. Zij verzoeken de gemeente om hen een meer nadrukkelijke rol te laten spelen in de voorbereiding van de diverse (deel)plannen. Met name de Hilversumse Historische Kring 'Albertus Perk' ervaart de huidige relatie te veel als reageren op plannen. In een vroeg stadium meedenken is op dit moment helaas vaak niet mogelijk. Reacties leveren daardoor vaak vertraging in de planvorming op en soms ook, onnodige, irritaties. Dit is iets wat niet nodig zou zijn als de erfgoedorganisaties als belanghebbenden eerder actief door de gemeente bij de planvorming betrokken zouden worden.

De erfgoedorganisaties zien graag dat zij bij de volgende planonderdelen actief en in een vroeg stadium betrokken worden:

- Herziening van het Bestemmingsplan Binnenstad
- Herziening van de Welstandsnota
- Herinrichting van de Groest
- Inpassing van het HOV in het centrum
- Herinrichting van diverse straten, brinken, pleinen en andere gebiedjes met bomen en nieuwe bestrating
- Verdere betrokkenheid bij de inventarisatie, selectie en beschrijving van oude en bijzondere panden voor een voordracht tot plaatsing op de gemeentelijke monumentenlijst.
- Opstellen van een reclamebeleid ten aanzien van reclame-uitingen op gevels in de openbare ruimte en het inrichten van een gevelfonds
- Inpassing van cultuur en historie in evenementen en festivals.

Met vriendelijke groet,

namens de St.Hilversum PasOp! en de HHK 'Albertus Perk'

E. van den Berg

voorzitter Albertus Perk



ONTVANGEN 30 JUNI 2015

DP 1.



Aan het College van B. en W.
Raadhuis
Hilversum

ALDI CULEMBORG BV
FILIAALBEDRIJF IN LEVENSMIDDELEN

Ohmweg 3 - 4104 BM CULEMBORG



Gemeente Hilversum
T.a.v. College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 9900
1201 GM Hilversum

Correspondentieadres:

Postbus 528
4100 AM CULEMBORG
Telefoon 0345 - 477100
Fax 0345 - 477190

Ref.: TB/IG/13.30
Doorkiesnummer
.0345-477110.

Datum 02-07-2015

TEVENS PER E-MAIL (CENTRUM@HILVERSUM.NL)

Betreft: **Inspiraak Centrumvisie**

Geacht College,

Hierbij maken wij, Aldi Culemborg B.V., onze zienswijze/reactie kenbaar met betrekking tot het voorontwerp van centrumvisie van de Gemeente Hilversum, hierna te noemen "voorontwerp".

1. Inleiding

De structuurvisie is een integrale visie op het centrum van Hilversum en heeft betrekking op alle aspecten van het gemeentelijk beleid in het centrum. De centrumvisie is het strategisch beleidsdocument over de ruimtelijke en functionele ontwikkelingen in het centrum op korte termijn tot 2018. Het gaat over de ambities van de gemeente en organisatie in het centrum. De centrumvisie bevat plannen waarover het college het gesprek met de stad wil aangaan. Het geeft wel aan welke richting de gemeente op wil, gezien door de bril van vandaag en de verwachtingen voor de toekomst.

Aldi is sinds lange tijd gevestigd in de Gemeente Hilversum. Momenteel met een winkel aan Noordse Bosje. Om verschillende redenen zijn wij al geruime tijd op zoek naar nieuwe locaties in Hilversum, die voldoen aan onze huidige eisen.

2. Aldi in een veranderde markt

De supermarktbranche is dynamisch en verandert snel als gevolg van het wijzigende koop- en bezoekgedrag van de consument. De meeste supermarktformules schuiven hiermee op naar het midden of zelfs de bovenkant van de markt.

Aldi formule

Aldi is door het opschuiven van de meeste supermarktformules naar het midden of de bovenkant van de markt de enig overgebleven harddiscounter in Nederland met circa 900 artikelen in het vaste assortiment. Ter vergelijking: een gemiddelde (full)servicesupermarkt heeft tussen de 20.000 en 30.000 artikelen in het assortiment. De Aldi-formule kenmerkt zich als enige harddiscountsupermarkt door een uiterst smal assortiment waarbij de nadruk ligt op het aspect laagste prijs en acties met non-food producten. Bij de non-food producten moet met name worden gedacht aan producten in de categorie "in en om het huis", zoals computers, fietsen en woonartikelen.

Het veranderde gedrag van consumenten heeft op onze formule een ander effect dan op servicesupermarkten. Uit onderzoek is gebleken dat de harddiscountsupermarkt zeer doelgericht wordt bezocht, dat wil zeggen:

- voor bulkaankopen;
- laagfrequent (minder dan 1 keer per week);
- veelal per auto (onder andere vanwege de bulkaankopen en regiofunctie);
- met een korte bezoekduur.

De klanten bezoeken onze formule dus doelgericht en in een lagere frequentie dan service-supermarkten. De bulkaankopen worden bij Aldi gedaan en 'de rest' bij de overige supermarkten. Aldi wordt vaak als tweede of derde supermarkt bezocht. Van combinatie-bezoek(en) met andere winkels is veelal geen sprake.

Dit alles brengt met zich dat een Aldi markt in vergelijking tot servicesupermarkten:

1. een wezenlijk kleiner effect heeft op de winkels in de bestaande winkelconcentraties,
2. een grotere behoefte heeft aan bereikbaarheid van de winkel per auto en
3. een hoge(re) parkeervraag heeft.

Een Aldi markt vertoont gelet op het bovenstaande grote overeenkomsten met perifere en volumineuze detailhandel; een Aldi markt heeft meer overeenkomsten met perifere en volumineuze detailhandel dan met servicesupermarkten.

Herpositionering van de Aldi formule

Aldi reageert op het wijzigende consumentengedrag met een nieuwe positionering van haar formule in Nederland. De winkels worden moderner, meer open en ruimer van opzet. Er worden hoge eisen gesteld aan de bereikbaarheid van de winkels en de kwaliteit van het parkeren. Daarnaast krijgt het non-food aanbod een steeds grotere positie binnen de formule.

3. Centrumvisie Hilversum

In hoofdstuk 5 van het voorontwerp wordt ingegaan op detailhandel en horeca in het centrum van Hilversum. Wij merken hierover het volgende op.

Trends en ontwikkelingen

Winkelen is tegenwoordig minder gericht op de aankoop van producten, dat kan immers ook via internet en meer op oriëntatie. Daarnaast worden andere motieven belangrijker. Denk aan ontmoeting, eten en drinken, werken, kunst en cultuur en evenementen (pagina 19).

Een ontwikkeling die hierbij niet is genoemd is de wens van de realisatie van publiekgerichte voorzieningen op perifeer gelegen locaties. Ook bepaalde vormen van detailhandel, zoals bijvoorbeeld bouwmarkten en tuincentra, maar ook harddiscountsupermarkten zijn bij uitstek geschikt zijn voor vestiging op een perifere locatie, mede gelet op de bereikbaarheid, de hoge auto afhankelijkheid, de grote(re) parkeerbehoefte en de bulkaankopen. Wij verzoeken u die ontwikkeling ook te benoemen.

Te weinig vernieuwing

Door het onzekere beeld van de afgelopen jaren zijn de horeca en detailhandel als geheel te weinig actief. Te weinig ondernemers kijken verder dan hun eigen zaak. Ook ontbreekt het aan vernieuwing (pagina 19).

Wij zijn binnen de gemeente Hilversum al enige jaren op zoek naar nieuwe locaties voor de verplaatsing van onze winkel, aangezien de huidige locatie op verschillende aspecten niet meer voldoet. Wij hebben inmiddels verscheidene locaties uitgebreid onderzocht en hierover intensief contact gehad met de gemeente.

Tot op heden heeft dit echter helaas nog niet geleid tot de realisatie van een nieuwe winkel. Vooral de verkeersaantrekkende werking en daarmee het vereiste een goede bereikbaarheid per auto en ruime parkeergelegenheid maken locaties in het hart van het centrum minder geschikt.

Echter een ruime Aldi op een goed bereikbare locatie aan de rand van het centrum zal een grotere (regionale) aantrekkende werking hebben en daarmee voordeel opleveren voor de gehele detailhandel binnen het centrum van Hilversum.

Meer focus op Food

Het centrum kent veel dagelijks aanbod. Vooral de vier supermarkten (deels op slechte plekken) valt op (pagina 21).

Graag vernemen wij welke supermarkten volgens de opstellers van het voorontwerp slecht gelegen zijn en op welke wijze de gemeente hier verbetering in wil brengen (faciliteren).

Welke alternatieven zijn er voor de vestiging van detailhandel als er in het centrum geen (uitbreidings)ruimte (meer) is? Het voorontwerp voorziet hierin niet.

Uit het voorontwerp blijkt onvoldoende dat er medewerking wordt verleend aan verplaatsing en uitbreiding van supermarkten binnen de gemeente, terwijl er (onder ondernemers, klanten en buurtbewoners) behoefte bestaat aan verplaatsing en/of uitbreiding.

Gebiedsprofielen

De komende jaren zet de gemeente actief in op het concentreren van detailhandel en horeca.

Samen met ondernemers, vastgoedeigenaren en makelaars worden gebiedsprofielen opgesteld. Een door de gemeente in te zetten acquisiteur draagt door het aandragen van passende ondernemers bij aan het profiel van de verschillende gebieden.

Naar aanleiding hiervan vernemen wij graag binnen welk profiel de harddiscount supermarkt Aldi past en of een harddiscount supermarkt volgens het gemeentebestuur past in het centrum van Hilversum?

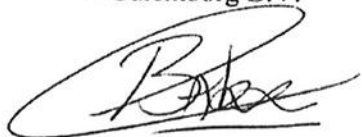
4. Tot besluit

Met inachtneming van het bovenstaande verzoeken wij u om onze relocatieplannen en zienswijze te betrekken in het kader van de definitieve besluitvorming en het voorontwerp van de Centrumvisie Hilversum hierop aan te passen.

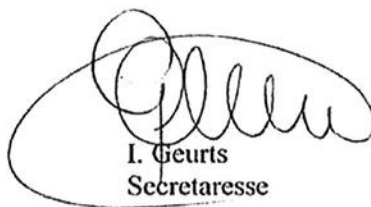
Graag zijn wij bereid om een nadere mondelinge toelichting te geven op voornoemde zienswijze/reactie.

Indien er nog vragen en/of onduidelijkheden zijn, aarzelt u dan niet om contact met ons op te nemen op telefoonnummer 0345 – 477106.

Met vriendelijke groet,
Aldi Culenburg B.V.



mr. T.F. Bakx
Projectontwikkelaar



I. Geurts
Secretaresse

Drost, Marije

Van:
Verzonden: woensdag 1 juli 2015 18:55
Aan: Voorink, Floris
CC: Rosalie Tamminga; Drost, Marije
Onderwerp: verzoek om gesprek vanuit bewoners Emmastraat

Geachte heer Voorink, beste Floris,

N.a.v. het voorontwerp centrumvisie, waarin onder meer het concrete voornemen staat verwoord de Emmastraat volledig tweerichtingsverkeer te maken, stuur ik u deze mail.

Wij hebben een enquête over dit concrete plan voorgelegd aan alle bewoners van de Emmastraat waar nu éénrichtingsverkeer is.

De respondenten zijn op zijn zachtst gezegd niet enthousiast over dit plan. Ook voelen de bewoners zich in het geheel niet betrokken bij deze voornemens.

Wij zullen uiteraard een zienswijze indienen. Echter, wij willen graag met u in gesprek om te bezien hoe onze belangen gewaarborgd kunnen worden bij het definitieve ontwerp van de centrumvisie. Ik verzoek u dan ook (namens alle bewoners van de Emmastraat die onze enquête over het concrete plan m.b.t. de Emmastraat hebben ingevuld) om een gesprek waarin de bezwaren / zorgen / argumenten van de bewoners van de Emmastraat aan bod kunnen komen. Wij hopen in dit gesprek met u tot alternatieve oplossingen te kunnen komen.

Graag vernemen wij op korte termijn van u.

Hoogachtend,

mede namens alle bewoners van de Emmastraat die onze enquête hebben ingevuld,

Zienswijze / inspraakreactie over het voorontwerp Centrumvisie gemeente Hilversum

Door: **Emmastraat 1 te Hilversum; en
Emmastraat 1 te Hilversum**

Namens zichzelf én de bewoners van de Emmastraat Hilversum die
middels een enquête kenbaar hebben gemaakt (een deel van) de
plannen in de Centrumvisie niet te steunen.

Inleiding

Het voorontwerp van de Centrumvisie omvat algemene ideeën over het
herinrichten van het centrum van Hilversum om het centrum aantrekkelijker
te maken voor nu en de toekomst. Naast deze vergezichten bevat het
voorontwerp van de Centrumvisie echter ook zeer concrete plannen. Eén van
deze plannen is het creëren van tweerichtingsverkeer op de Emmastraat.
Hiermee zou het centrum beter te bereiken zijn, wat weer zou moeten
leiden tot meer bezoekers, aldus de bewoordingen in de Centrumvisie.

Resultaten enquête: draagvlak ontbreekt

De bewoners van de Emmastraat kunnen zich niet vinden in de plannen om
de Emmastraat tweerichtingsverkeer te maken. Zulks om diverse redenen
die hieronder nader uiteen gezet worden. De bewoners willen echter ook
benadrukken dat zij nimmer gekend zijn in deze plannen. Ook hebben wij
vernomen dat noch de ondernemers, noch de ondernemersvereniging
Emmastraat, vooraf zijn gekend in deze plannen. Teleurstellend, nu in het
voorwoord van het voorontwerp van de Centrumvisie gesuggereerd wordt
dat uitvoerig is gesproken met belanghebbenden en de concrete plannen
daarmee breed gesteund worden. Een gemiste kans ook, nu de gemeente
met diegenen die het meest bekend zijn met de verkeerssituatie rondom de
Emmastraat, Achterom en Schapenkamp in gesprek had kunnen gaan en hun
kennis had kunnen benutten. Voor zover het de plannen met betrekking tot
de Emmastraat betreft hebben wij geen geluiden gehoord van
belanghebbenden ter brede ondersteuning van het plan. Wel hebben wij
geconstateerd dat draagvlak voor deze wijziging onder de bewoners
ontbreekt.

De enquête is overigens gehouden onder alle huishoudens (huisnummers)
van de Emmastraat waar thans éénrichtingsverkeer is. Op deze enquête is
een zeer grote respons gekomen. Duidelijk is dus dat het onderwerp leeft
onder de bewoners. Uit de enquête komt naar voren dat uw voornemen om
van de Emmastraat een 2-richtingsweg te maken geen enkele steun te

Zienswijze / inspraakreactie van _____, namens zichzelf én de bewoners die middels een enquête kenbaar hebben gemaakt (een deel van) de plannen in de Centrumvisie niet te steunen.

vinden is onder de bewoners. Van de respondenten geeft 94% aan niet te willen dat de Emmastraat tweerichtingsverkeer wordt. De overige 6% geeft aan dat het hen niet uitmaakt en zijn dus ook geen voorstander te noemen. Wij kunnen dan ook wel stellen dat de bewoners die begaan zijn met het lot van de Emmastraat vrijwel unaniem tegen de plannen zijn.

Onderbouwing

Uit de enquête gehouden onder de bewoners komen uiteenlopende redenen /argumenten / zorgen naar boven waarom de bewoners geen tweerichtingsverkeer willen. Deze argumenten zullen wij hieronder noemen in willekeurige volgorde. Daarnaast geven we aan het eind van onze zienswijze weer wat ons inziens nodig is voor een aantrekkelijk en leefbaar centrum.

1. De in het voorontwerp van de centrumvisie opgenomen argumenten voor het tweerichting maken van de Emmastraat wegen niet op tegen de ernstig nadelige gevolgen voor bewoners, bezoekers en ondernemers van de Emmastraat;
2. Het voordeel van tweerichtingsverkeer voor bezoekers van het centrum is beperkt en staat in contrast met de kosten die met een dergelijke wijziging gemoeid is;
3. Indien de Emmastraat tweerichtingsverkeer wordt zal het wooncomfort van bewoners zeer drastisch dalen;
 - a. geluidsoverlast zal aanzienlijk toenemen. We vrezen voor een verdubbeling van het verkeer, dat bovendien nog dichterbij de woningen zal plaatsvinden. Daar komt nog eens bij dat het verkeersgeluid in de (slaap)kamers aan de voorkant van woningen aan de Emmastraat nu al zeer hoog en (slaap)verstoring is;
 - b. Invoezen vanuit de zijstraten is nu al praktisch onmogelijk door de grote drukte. Dit zal alleen maar erger worden;
 - c. In de straat wonen jonge gezinnen boven de winkels, waardoor voor hen de risico's van het verkeer met kleine kinderen nog groter worden (zie ook argument 4);
 - d. Het aantal parkeerplaatsen gaat drastisch achteruit, terwijl er op verschillende tijdstippen in de week al een nijpend tekort is. Mensen parkeren daardoor in omliggende gebieden, waardoor daar ook een parkeerprobleem is ontstaan en nog groter zal worden;
 - e. Het opofferen van een parkeerstrook en mogelijk een fietspad zal de voetpaden en fietspaden smaller maken, wat wederom zal leiden tot extra gevaarlijke situaties.
4. De Emmastraat wordt onveiliger voor voetgangers en fietsers. En zeker voor jonge kinderen. Want voor jonge kinderen is een grote afstand tot rijdende auto's vanaf het trottoir de best gegarandeerde veiligheid en deze afstand wordt aanzienlijk minder. Ook het oversteken wordt

Zienswijze / inspraakreactie van _____, namens zichzelf én de bewoners die middels een enquête kenbaar hebben gemaakt (een deel van) de plannen in de Centrumvisie niet te steunen.

- gevaarlijker, tenzij veilige oversteekplaatsen (stoplichten) worden gecreëerd. Dit laatste zal overigens, ons inziens, alle evt. kleine voordelen qua snellere toegankelijkheid weer te niet doen;
5. De Emmastraat is op dit moment een zeer mooie straat te noemen. Het aanleggen van tweerichtingsverkeer, in combinatie met het lange termijn beleid om de winkelfunctie in deze straat op termijn op te heffen en geen nieuwe winkelvergunningen te verlenen, zal leiden tot leegstand en verpaupering van de straat. Daarnaast zal extra asfalt en (opnieuw)verlies van (volwassen) groen de uitstraling aanzienlijk verminderen. Nieuwe kleine boompjes kunnen dat niet opheffen. Het huidige groen heeft meer dan 20 jaar moeten groeien. Als Hilversum een groene tuinstad wil zijn, dient niet alleen extra groen geplant te worden op andere plaatsen, maar dient ook groen (volwassen bomen) behouden te blijven;
 6. De Emmastraat is niet geschikt voor tweerichtingsverkeer. De ruimte is te smal. Begin jaren negentig is niet voor niets gekozen voor eenrichtingsverkeer. De richting van het eenrichtingsverkeer maakt ons overigens niet uit. Het mag over de gehele ring ook de andere kant op gaan;
 7. Ook al wordt kennelijk voldaan aan de normen voor fijnstof / Co2 (wordt er echt gemeten, of is er sprake van een fictieve berekening?), de Emmastraat heeft tien jaar geleden al de twijfelachtige eer gehad om bij de 200 smerigste straten van Nederland te horen. Tweerichtingsverkeer maakt het voor veel mensen risicovol om daar te wonen qua gezondheid. De gemeente zou de burger moeten beschermen tegen ongezonde lucht. Een autoluwe zone zou derhalve meer op zijn plaats zijn. Bovendien kunnen bezoekers, al wandelend door de Emmastraat- de pracht van Hilversum dan veel beter ervaren;
 8. Aanpassing van de Emmastraat geeft weinig winst qua verkeerdoorstroming op de centrumring richting het station en verder, aangezien men alsnog via het Schapenkamp zal moeten, waar thans het echte probleem van de doorstroming zit. De file die nu iedere ochtend bij de Achterom staat, zal dan bij de Emmastraat staan met nog meer uitlaatgassen en overlast als gevolg. Zolang de Schapenkamp niet beter doorstroomt bij de stoplichten richting het station en bij het station zelf, heeft aanpassing van de Emmastraat voor het bereiken van het station geen enkele zin. En als de Schapenkamp wel wordt aangepast, staat er ook geen file meer bij de Achterom dus is het probleem qua doorstroming ook opgelost. De Emmastraat aanpakken is dan onnodig;
 9. De kosten voor dergelijke aanpassingen zijn hoog, zonder dat duidelijk wordt wat de winst is. Ook wordt een straat die mooi is en waar -m.u.v. het voormalige pand van Ascensio (dat pas zeer recent vrij is gekomen)- geen leegstand is, minder mooi gemaakt. Pak juist de straten aan die niet mooi zijn, maar laat mooie straten met rust. Met het beleid om de winkelfunctie te laten verdwijnen wordt mogelijk juist leegstand

gecreëerd, waardoor mensen op weg naar het centrum helemaal niet de pracht van Hilversum ervaren, maar een straat in verval. Voordat leegstaande kantoorpanden en winkels een goede woonbestemming hebben gaan er heel wat jaren overheen;

10. De Emmastraat leeft en bruist op dit moment. Een kleiner centrum hoeft niet te betekenen dat aanloopstraten die het goed doen moeten sneuvelen. Het beleid zou er daarom juist op gericht moeten zijn om de ondernemers in deze straat te ondersteunen (met voldoende parkeergelegenheid in de straat). Daarnaast zijn wij van mening dat ondernemers in het centrum (lees: Hilvertshof) niet mogen worden bevoordeeld t.o.v. ondernemers in de Emmastraat (wat nu wel zo lijkt te zijn). De kwalificatie aanloopstraat is op zichzelf overigens al twijfelachtig;
11. Wat echter misschien wel het belangrijkste argument is, is dat niet duidelijk is welk probleem hiermee opgelost gaat worden. Wij zijn van mening dat een dergelijke wijziging niet kan doorgaan als er geen groot probleem mee wordt opgelost, het wel aanzienlijke kosten met zich meebrengt en er bovendien heel veel weerstand is onder de bewoners van de desbetreffende straat.

Hoewel niet duidelijk is welk probleem met het invoeren van tweerichtingsverkeer over de hele Emmastraat wordt opgelost staan er in het voorontwerp van de centrumvisie wel enkele argumenten voor de aanpassing genoemd. We vatten kort samen:

1. het centrum is beter toegankelijk;
2. theater Gooiland aanzienlijk beter bereikbaar;
3. bezoekers ervaren de pracht van Hilversum.

Deze argumenten wegens ons inziens niet op tegen de nadelen voor bewoners (maar ook voor bezoekers en ondernemers) en zijn bovendien van een heel ander -ons inziens minder zwaar- kaliber dan de nadelen die dit plan met zich meebrengt. Wij zijn van mening dat een argument als "bezoekers ervaren dan de pracht van Hilversum" ons inziens in het geheel niet opweegt tegen de gezondheids- en veiligheidsbelangen van bewoners (en bezoekers) van de Emmastraat. En dat ook een mogelijk iets snellere toegang tot Hilvertshof voorrang zou moeten krijgen boven de veiligheid / gezondheidsbelangen van bewoners en bezoekers van de Emmastraat. Om nog maar niet te spreken van het bevoordelen van ondernemers in het centrum t.o.v. ondernemers van de Emmastraat.

Daar komt nog eens bij dat twee van de drie genoemde argumenten in het voorontwerp centrumvisie naar ons idee in het geheel geen hout snijden (het gaat om het tweede en derde argument).

- I. Bezoekers van theater Gooiland kunnen immers niet in de buurt parkeren, waardoor alsnog gebruik zal worden gemaakt van

parkeerplekken elders en er geen sprake is van een betere toegankelijkheid.

- II. Bovendien is de pracht van Hilversum (hierbij wordt bedoeld op de Vituskerk) ook van de andere zijde te bewonderen (route Emmastraat-Achterom-Schapenkamp-Groest). Daarnaast is de pracht pas echt te beleven als voetgangers en fietsers daar rustig kunnen vertoeven zonder dat sprake is van veel verkeer(soverlast). Met een drukke Emmastraat met tweerichtingsverkeer snijdt je de Vituskerk juist van het centrum af.

M.b.t. de betere toegankelijkheid van het centrum (het eerste argument) zijn wij de volgende mening toegedaan: het centrum is vanaf de A27 goed te bereiken via het Achterom. Via twee kanten kan men dan richting parkeergarage op de Groest (bij kruising Achterom-Schapenkamp naar links en dan bij rotonde naar Groest of via Prins Bernhardstraat) In het voorontwerp van de centrumvisie lijkt de gedachte dat Hilversum binnen rijden via het Achterom het centrum slecht bereikbaar maakt vanaf de A27. Wij bestrijden die gedachte. Bezoekers kunnen gemakkelijk genoeg in het centrum komen via het Achterom. Een simpel duidelijk bord zou hen helpen om de parkeergarage Hilvertshof te vinden. Bovendien staat het winkelend publiek sowieso nauwelijks vast bij het Achterom, omdat het publiek meestal niet in de spits komt en vaker in het weekend. Daarnaast zit het probleem in de doorstroming op de centrumring vooral op de Schapenkamp bij het station. Wij durven de stelling aan dat Hilversum geen bezoekers misloopt door de route via het Achterom en dat de Emmastraat wel heel veel bezoekers misloopt als er parkeerplekken verdwijnen. Dan rest de vraag of de gemeente Hilversum wil beweren dat alleen een perfect toegankelijk centrum zorgt voor bezoekers? Kijk naar een stad als Utrecht. Deze stad is lastig te bereiken, het verkeer is vaak een chaos. Maar mensen komen toch. Waarom? Omdat het centrum aantrekkelijk is qua winkelaanbod en gezelligheid, leuke horeca heeft, mooie gebouwen en straten heeft en er alles aan doet om die te ondersteunen, etc. Eén knik omrijden is echt niet het probleem. Dus blijft de vraag staan. Welk probleem wil de gemeente Hilversum oplossen? Dat bezoekers nu de pracht van Hilversum niet ervaren omdat ze niet langs de kerk rijden? Ze rijden langs de kerk via het Achterom. Nu daar aan het groen gewerkt gaat worden, ervaart men daar straks ook de pracht en de kerk. Dus blijft de vraag nog steeds staan. Welk probleem wil men oplossen? Een rechtstreekse verbinding is er praktisch al, met één knik via de Achterom. Moet men een mooie straat dan maar opofferen, met alle kosten van dien, zonder dat vaststaat wat het probleem is, dan wel, of het iets oplost?

Wij zijn dan ook van mening dat het voorontwerp van de centrumvisie in het geheel niet aantoont dat evt. verminderde bezoekersaantallen en daaruit voortvloeiende leegstand van winkelpanden zou worden veroorzaakt door

Zienswijze / inspraakreactie van namens zichzelf én de bewoners
 die middels een enquête kenbaar hebben gemaakt (een deel van) de plannen in de Centrumvisie
 niet te steunen.

slechte bereikbaarheid en dat volledige tweerichtingsverkeer van de Emmastraat daarvoor de oplossing is. Is aan evt. voorstanders van tweerichtingsverkeer ooit gevraagd of ze door het aanleggen van tweerichtingsverkeer vaker naar het centrum zullen komen, of is door voorstanders alleen aangegeven dat ze het wel handig zouden vinden? Oftewel, gaan mensen vaker naar het centrum en mensen die nooit komen nu ineens wel? Wij betwijfelen het. De beperkte fondsen voor het aanpassen van het centrum van Hilversum kunnen beter besteed worden aan zaken waarvan vaststaat dat die een probleem zijn (bijvoorbeeld de doorstroming op het Schapenkamp bij het station) en aan oplossingen waarvan vast staat dat het ook echt een oplossing is. De oplossing moet overigens wat ons betreft veel meer gezocht worden in investeringen in een aantrekkelijk en divers centrum, met originele en bijzondere winkels (om te concurreren met de online markt) en het bewegen van vastgoedeigenaren tot het verlagen van de huurprijs naar een reëel niveau in plaats van uit eigen belang te kiezen voor leegstand.

Tot slot

Wij verwachten van de gemeente een heroverweging m.b.t. het voornemen om de gehele Emmastraat 2-richtingsverkeer te maken. Wij gaan er daarbij vanuit dat de bezwaren / argumenten van bewoners (en van de ondernemers van de Emmastraat) niet alleen ter harte worden genomen, maar leidend zullen zijn bij de vormgeving van het definitieve ontwerp van de centrumvisie m.b.t. de concrete plannen voor de Emmastraat. Hierbij hebben wij in elk geval het beeld voor ogen dat eerst, in overleg met ondernemers en bewoners, de evt. problemen van de Emmastraat worden geïnterviewd, vervolgens samen met bewoners en ondernemers wordt gezocht naar verschillende oplossingen -die ook echt zullen werken- en waarbij uiteindelijk besluiten worden genomen waar de direct belanghebbenden zich in ruime meerderheid in kunnen vinden. Volgens de bewoners is de oplossing in elk geval niet het invoeren van tweerichtingsverkeer in de gehele Emmastraat.

4



Aan: Wethouder gemeente Hilversum Floris Voorink
en Marije Drost
per e-mail: centrum@hilversum.nl
Van: Emmastraat Ondernemersvereniging

Hilversum, 1 juli 2015
Betreft: Inspraakreactie Centrumvisie

Geachte heer Voorink,

Met betrekking tot het plan "Centrumvisie" hebben wij, als Emmastraat Ondernemersvereniging reeds 2 gesprekken gehad met u en een medewerkster van de gemeente Marije Drost.

Tijdens deze gesprekken hebben wij onze bezorgdheden en bezwaren geuit voortvloeiend uit het voorontwerp "Centrumvisie".

Bij deze willen wij als inspraak op dit voorontwerp het nogmaals op papier uiteenzetten, zodat hier rekening mee kan worden gehouden.

Als ondernemers en eigenaren van de woon/winkelpanden maken wij ons zorgen over de toekomst van de Emmastraat als aanloopstraat naar het Centrum, als hetgeen in het plan beschreven staat doorgang gaat vinden. Wel staan wij positief tegenover de aanpak van de gemeente om de leegstand, beeldkwaliteit en bereikbaarheid van het centrum te verbeteren. Daarnaast zijn wij blij dat wij als gesprekspartner aan tafel zitten bij de gemeente, omdat anders dan genoemd in de media, wij zelf niet benaderd zijn door gemeente omtrent het voorontwerp.

Het plan om van de Emmastraat een tweerichtingsverkeer straat te maken is ons grootste bezwaar uit het plan Centrumvisie wat ook al aangekaart is bij de Structuurvisie 2030.

Dit om de volgende redenen:

- Verlies van parkeerplaatsen, wat ten koste gaat van de omzet bij de winkeliers. Daarnaast zal dit problemen gaan opleveren voor het laden/lossen, waarbij de straat dan geblokkeerd wordt, in plaats van dat het in een laden/lossen plek kan zoals nu het geval is. Deze opstoppen hebben dan veel impact voor de Emmastraat en de straten in de omgeving. We willen geen Gijsbrecht taferelen meemaken.
- Verminderde veiligheid. Het is nu al lastig om de Emmastraat over te steken nu het eenrichtingsverkeer is, laat staan als dit tweerichtingsverkeer wordt. Gezien het feit dat er veel schoolgaande jeugd via de Emmastraat naar school fietst, loopt en brommert, zijn wij van mening dat de straat niet onveiliger mag worden.

- Het uitrijden uit de diverse opritten, inclusief het parkeerterrein van de Vituskerk, zal nog moeilijker zijn dan het nu al is. Dit vormt tevens ook een groter gevaar voor de verkeersveiligheid op de Emmastraat.
- Met tweerichtingsverkeer komt er meer verkeer over de toch al drukke Emmastraat. Naast de verkeersveiligheid, zal dit ook milieubelastend werken, zoals fijnstof en verminderde luchtkwaliteit. De geluidshinder zal verder worden vergroot, wat ook een bezwaar is van de eigenaren van de panden die de (boven) woningen aan de straat verhuren. Dit maakt de straat minder aantrekkelijk om te wonen.
- Uit het plan Centrumvisie valt op te maken dat de gemeente het winkelaanbod wil centreren in het Centrum. De aanloopstraten behoren niet tot het Centrum. In het plan wordt in algemene termen over aanloopstraten gesproken, zonder aparte benoeming. Hierover wordt gemeld dat de aanloopstraten dan meer woonstraten dan winkelstraten dienen te worden waarbij de detailhandel en horeca dan zal worden wegbestemd. De ondernemers en eigenaren van de panden van de Emmastraat zijn het hier volstrekt mee oneens, aangezien de Emmastraat een goedlopende winkelstraat is, met zo goed als geen leegstand. Dus vragen wij expliciet of deze uitspraken ook op de Emmastraat van toepassing is.
- Wij hebben vernomen dat er een budget voor het hele plan is van circa 10 miljoen euro, misschien is dit onjuist maar het plan is nog niet door de Raad heen. Indien er zou worden besloten door de Raad dat een eventueel tekort op de begroting van dit plan of dat maar een deel van dit bedrag hiervoor gebruikt mag worden en dat de rest bij de ondernemers cq burgers gehaald dient te worden, willen wij hierbij aangeven hierop tegen te zijn.
- Indien het plan ondanks de bezwaren en zorgen toch doorgang zal vinden, zijn wij van mening dat de Emmastraat een 30 km zone dient te worden met voornamelijk bestemmingsverkeer richting centrum. Het Achterom blijft dan een doorgaande route. De straat, die dan voornamelijk de functie heeft van een mooi entree naar het Centrum, dient dan geüpgraded te worden naar een soort van boulevard-achtig karakter met veel groen en een mooi Gooilandplein. Wellicht kan er gekeken worden naar een parkeerterrein mogelijkheid in de buurt van het KRO-gebouw, zodat men van daaruit lopend door de Emmastraat naar het Centrum gaat in plaats van met de auto.

De ondernemers hebben vertrouwen in de economische toekomst van de Emmastraat en hebben recent ook fors geïnvesteerd of hebben nog plannen daarvoor, maar deze ontwikkelingen baart onder hen veel zorgen en hopelijk is daar op korte termijn meer duidelijkheid over.

Zoals al door u toegezegd, blijven wij graag gesprekspartner in de toekomstige ontwikkelingen van onze Emmastraat.

Met vriendelijke groet,
Ondernemersvereniging Emmastraat

Johan van de Steeg
voorzitter

5

Drost, Marije

Van:
Verzonden: woensdag 10 juni 2015 15:21
Aan: Centrum
Onderwerp: inspraak op de Centrumvisie

INSPRAAK VOORONTWERP CENTRUMVISIE

Door wat tijdgebrek heb ik het Voorontwerp centrumvisie wat snel in de Burgerleeskamer bekeken.

In ieder geval zijn er 2 punten waarop ik wat wil zeggen:

3. Pleinen, brinken en straten (pag. 13)

Dat de bussen op de Kerkbrink verdwijnen, juich ik toe.

Het is uitermate teleurstellend, dat er plannen zijn om de Muziektent op de Kerkbrink te verwijderen. Een mogelijke plek zou zijn in het Dudokpark.

Hier begrijp ik niets van!

De Kerkbrink moet een cultureel en culinaire plek worden en daar hoort een Muziektent bij! Op de Kerkbrink komen de mensen om te horen en te zien wat er in de Muziektent te doen is.

Het Dudokpark bij het raadhuis is een 'doodse plek'!

Ik mag hopen en aannemen, dat er met de initiatiefnemers van de Muziektent hierover overleg is geweest. Ook naar ik aanneem met de huidige organisator Maarten Kaptein.

Dat de Muziektent niet goed van de grond komt, heeft te maken met het feit, dat subsidies vanuit de gemeente H'sum beslist niet toereikend zijn.

Helaas is niet alles door b.v. crowdfunding (middenstand) te financieren.

Ik mag hopen, dat deze beslissing heroverwogen gaat worden.

Al sinds jaren ben ik nauw betrokken bij de organisatie van de Muziektent

6. Cultuur en Evenementen (pag. 23)

De bibliotheek naar de Kerkbrink verplaatsen is een onzalig plan!

De bibliotheek is nu gevestigd op een mooie plek en in een mooi gebouw.

Het parkeren (m.n. voor ouderen!) is goed mogelijk (op de Kerkbrink is dat moeilijker!).

Ook dit zou opnieuw bekeken moeten worden.

Misschien heb ik het over het hoofd gezien, maar ik zie niets over het instellen van een **Evenementenkalender**. Daar is echt behoefte aan om alle evenementen goed op elkaar af te stemmen. Soms is er in het weekend heel veel te doen in Hilversum en in sommige weekenden helemaal niets.

In het verleden hebben we wel zo'n evenementen kalender gehad.

Mijn advies: opnieuw instellen.

Dank voor de aandacht

Erik van den Berg (een ~~zár~~ betrokken inwoner van Hilversum)

6

Drost, Marije

Van: -
Verzonden: donderdag 2 juli 2015 21:24
Aan: Centrum
Onderwerp: Inspraak voorontwerp centrumvisie

Beste heer/mevrouw,

Graag willen wij van de gelegenheid gebruik maken om te reageren op uw voorontwerp centrumvisie.

Allereerst juichen wij het toe dat de gemeente voor ogen heeft om een lange termijn, consistente (beleids)lijn te gaan volgen. Hier heeft het de afgelopen 10 jaar – dat wij in het centrum van Hilversum wonen – aan ontbroken.

Het punt waar wij ons zorgen om maken is het op orde houden van een goed woon-en leefklimaat. Op pagina 37 geeft u weliswaar expliciet aan dat een compact centrum gerealiseerd moet worden waar het prettig is om te wonen maar tegelijkertijd stipt u in de centrumvisie meerdere keren aan dat (overbodige) regels geschrapt zouden moeten worden. Deze regels hebben of kunnen juist betrekking hebben op het beschermen van de belangen van bewoners in het centrum. U constateert terecht dat de centrumbewoners nog niet georganiseerd zijn; in onze beleving worden onze belangen dan ook niet altijd goed door de gemeente geborgd. Wellicht dat de gemeente hier nadere actie op kan ondernemen door bewoners actief / actiever te betrekken.

Twee concrete punten om bovenstaande nader te illustreren:

Op pagina 21 geeft u aan dat vernieuwing wordt beperkt door (onnodige) regels. De regelgeving rond het gebruik van de openbare ruimte in het centrum zal tegen het licht worden gehouden. U denkt hierbij onder andere aan terrassen. Juist terrassen in woonbuurten (wij wonen zelf aan de Kampstraat) kunnen ontzettend veel overlast geven doordat muziek gedraaid wordt terwijl dit niet is toegestaan maar handhaving ontbreekt. Ook leiden terrassen nu al tot gevaarlijke situaties. Denk bijvoorbeeld aan terrassen aan de Kampstraat terwijl dit de doorgaande fietsroute is vanuit de stationstunnel. Ook is er op de Groest – met dank aan café 035 – geen mogelijkheid meer om op het voetgangersdeel (over het terras) te lopen aangezien café 035 schermen heeft geplaatst. Nu moet je dus met je kleine kinderen tussen de fietsers en ladend en lossend vrachtverkeer lopen wat de veiligheid absoluut niet ten goede komt. Juist uw voornemen om regels te schrappen, baart ons dan ook grote zorgen. Nu al nemen ondernemers het niet altijd al te nauw met de regels en wordt geen rekening gehouden met de (nacht)rust van omwonenden, laat staan wat er gebeurt als dit helemaal losgelaten zou worden. Wij moeten niet aan dit scenario denken.

Hierop voortbordurend, het tweede concrete punt: op pagina 22 geeft u aan bij het onderdeel horeca dat beperkende regels worden aangepast. Wij roepen u met klem op dan niet enkel de belangen van (horeca)ondernemers in ogenschouw te nemen maar zeker ook de belangen van de bewoners van het centrum. Voor ons moet Hilversum immers ook een fijn en leefbaar dorp zijn om te wonen met ons gezin met drie kleine kinderen!

Wij wensen u succes toe met het vervolg en vertrouwen er hierbij op dat u onze inbreng meeneemt.

Vriendelijk groetend,

Gemeente Hilversum
Inspraak Centrumvisie
centrum@hilversum.nl

Hilversum, 26 juni 2015

Betreft: Voorontwerp Centrumvisie Hilversum
Bijlagen: 1
Telefoonnummer: 035-6850945
E-mail: Hilversum@fietserbond.nl

Geachte mevrouw, meneer,

Bij het beoordelen van de het voorontwerp hebben wij de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- meer ruimte voor de fiets (zie ook onze bijgevoegde voorstellen uit 2013)
- verbeteren kwaliteit van de openbare ruimte (mooie omgeving fiets prettiger)

blz. 9

Wij missen in de paragraaf *De huiskamer van Hilversum* dat het stationsgebied ook een knooppunt voor fietsers (en voetgangers) is. Wij vinden dit zorgwekkend. In de leeswijzer wordt de voetganger zelfs niet genoemd, terwijl lopen toch de oudste vorm van menselijke mobiliteit is.

blz. 13 en 35

Een deel van de fietsroute Kerkbrink vervalt. Welk deel? En: Andere vormgeving van de fietsroutes via de Kerkbrink. Deze uitgangspunten moeten bij uitwerking moet op zijn minst gelijkwaardige verbindingen opleveren.

blz. 15

Groest een minder brede fietsroute. Op dit moment is de Groest een belangrijke doorgaande fietsroute. Deze is echter niet als zodanig in de inrichting herkenbaar. Op zich kan een goed herkenbare fietsroute winst opleveren voor alle gebruikers, want doorfietsen is door de onduidelijke inrichting zeker op drukke momenten onmogelijk.

De ingang van de parkeergarage Hilvertshof zou moeten worden verbeterd. Dit kan mogelijk een conflict opleveren met de fietsroute over de Groest. Een verbetering voor de auto mag geen verslechtering voor de fiets opleveren.

De aandacht die aan de fiets wordt besteed in de paragraaf over het stationsplein is mager. Afschermend groen en beter benutten van de huidige parkeerkelder is onvoldoende om de groeiende stroom fietsers naar het station op te vangen en pleinen met voldoende kwaliteit te realiseren. Verderop in deze inspraakreactie meer hierover.

Actualisering Handboeken Buitenruimte. Hoe wordt de fietzersbond hierbij betrokken, want aanpassingen kunnen gevolgen (positief en negatief) hebben voor het fietsklimaat.

blz. 18

Meer aandacht voor reclame vinden wij een goede zaak. Reclame kan afleiden en zo de verkeersveiligheid negatief beïnvloeden. Soms staat het zelfs letterlijk in de weg. Bovendien kan een gerichte aanpak bijdragen aan de kwaliteit van de openbare ruimte.

blz 33.

Het Gooilandplein is een belangrijk fietsknooppunt. Herinrichting van het Gooilandplein biedt kansen om een kwaliteitsslag te realiseren voor de fietser. Met de huidige inrichting waren en zijn wij nog steeds niet gelukkig. Met een nieuwe inrichting dient een betere doorstroming en veiliger oversteken voor de fiets gerealiseerd te worden.

blz. 35

Kleine spoorbomen gekoppeld aan omleggen centrumring. De denkrichting om de kleine overweg geheel af te sluiten voor auto's spreekt ons aan. Wij zien dat op dit punt de auto's (door geringere wendbaarheid en omvang) veel meer moeite hebben om het spoor te passeren dan fietsers. Bovendien levert de afwezigheid van kruisende auto's ook een bijdrage aan de kwaliteit van het fietspad land het spoor als noord-zuidverbinding.

De denkrichting voor gebouwde oplossingen voor het fietsparkeren in het centrum kunnen we onderschrijven. De capaciteit op het maaiveld is inmiddels maximaal benut. Wellicht is op een minder gunstig gelegen plek nog een iets extra mogelijk, maar dat zal niet substantieel zijn. De plekken voor deze voorzieningen dienen nader bekeken te worden in verband met herkomst van de fietsers en het lopend vervolgen van het bezoek aan het centrum. Naast de genoemde plekken denken wij ook aan de omgeving van het Wagenmakersplein en Bussumerstraat (bij C&A).

Borden plaatsen om fietsers te bewegen tot afstappen vinden wij weinig sympathiek (Automobilisten uitstappen wordt ook nooit op een bord gezet) en is ook niet effectief. Wij hebben de voorkeur voor een helder regime als voetgangersgebied tijdens winkeltijden, waarbij de fiets de rest van de tijd welkom is. Voor de route Kerkbrink-Bussumerstraat denken wij zelfs een herinrichting vergelijkbaar met de voorstellen voor de Groest. Tijdens het ontbijt op de Kerkbrink op 24 juni jongstleden hebben wij gezien dat deze route intensief wordt benut.

blz. 36

Beter benutten van de parkeervoorzieningen in het stationsgebied kan op de korte termijn een oplossing bieden voor de onbalans tussen het aanbod en gebruik van fietsparkeervoorzieningen bij het station. Nog steeds treffen wij fietsen (hinderlijk) buiten de aanwezige voorzieningen aan, terwijl iets verder ruimte vrij is. Voor de fietser die zijn of haar voertuig het liefst op het perron wil parkeren kunnen wij geen begrip opbrengen.

Op termijn denken wij aan een volledig gebouwde oplossing. In (de kelders van) de in het stationsgebied aanwezige bebouwing is ons inziens meer dan voldoende ruimte om fietsen die nu tijdens piekmomenten in het stationsgebied geparkeerd zijn onder dak te brengen en daarnaast nog een forse groei te accommoderen. Een regime van eerste dag gratis en daarna betalen vinden wij bespreekbaar. Dat geldt trouwens ook voor gebouwde voorzieningen in het centrum. Wie de fiets langdurig wil parkeren moet dat maar in de eigen schuur of kelder doen, dan wel een plek in een openbare stalling huren.

Tot slot

Het grootste minpunt van dit overigens inspirerende plan, is dat het de bevoorrechte positie van auto-tot-de-voordeur niet durft aan te tasten, mede omdat de ontroerendgoedeigenaar dit niet wil.

Kenmerkend is daarvan het zonder enige discussie vasthouden aan de verkeerde plek van garage Hilvertshof, aan de voordeur van het winkelhart. Alsof een automobilist te lui zou zijn enige afstand te lopen. Kijk eens naar Schiphol: daar zie je hele families met overvloedig rollend materieel honderden meters lopend afleggen.

Met vriendelijke groet,

Fietzersbond,

Jos Oude Elferink/Krijn Griffioen



**Meer fiets,
meer ruimte,
meer leefbaarheid:
ook in Hilversum!**

Voorstellen voor de gemeenteraadsverkiezingen in 2014



Fietsersbond

voor veilig, snel en plezierig fietsen



Meer fiets, meer ruimte, meer leefbaarheid: ook in Hilversum!

Jos Oude Elferink, Krijn Griffioen

juni 2013

De Fietzersbond komt op voor de belangen van fietsers in Nederland en zet zich in voor meer en betere mogelijkheden om te fietsen. Dat kan dankzij de steun van onze leden. De Fietzersbond heeft 35.000 leden, 150 afdelingen en 1500 actieve vrijwilligers, verspreid over heel Nederland.

Copyright Fietzersbond 2013

Overname van teksten is toegestaan met bronvermelding.

Fietzersbond afdeling Hilversum
Hoge Larenseweg 258
1222 RM Hilversum
www.fietzersbond.nl/hilversum
Telefoon 035-6850945
E-mail hilversum@fietzersbond.nl

Inhoud

Inleiding.....	4
In de regio.....	5
Fietsparkeren.....	6
Veiligheid.....	7
Het zijn de kleine dingen.....	8

Inleiding

In de afgelopen jaren is al veel bereikt in het verbeteren van het fietsklimaat in Hilversum. Zo gaat de uitvoering van het strooibeeld nu vrijwel altijd goed. En, heel belangrijk, het hoofdwegennet is bijna volledig voorzien van vrijliggende fietspaden. Ook heeft de gemeente recent nieuwe fietsparkeerplekken in het centrum gerealiseerd.

Maar het kan nog beter. Ook in de komende jaren moet voortvarend gewerkt worden om meer mensen op de fiets te krijgen. En een groter aandeel voor de fiets, zeker bij verplaatsingen tot 7,5 km is bittere noodzaak. Immers, fietsen is gezond, goed voor de leefbaarheid, levert een bijdrage aan het klimaatbeleid en elke kilometer op de fiets in plaats van per auto levert de samenleving ook nog een financieel voordeel op.

In 2014 zijn er weer verkiezingen voor de gemeenteraad. Een uitgelezen kans voor de politieke partijen om de kiezers duidelijk te maken wat zij voor de fietsers en het fietsen in Hilversum willen bereiken. De Fietsersbond doet in deze notitie voorstellen voor maatregelen die soms al op korte termijn, maar in ieder geval voor 2020 gerealiseerd kunnen worden. Het resultaat moet zijn dat in 2020 aanzienlijk meer gefietst wordt dan in 2007 toen de Fietsbalans-2 werd uitgevoerd: een schaa sprong in het fietsbeleid.

In de regio

Veel bestemmingen in omliggende gemeenten zijn op zich wel goed bereikbaar per fiets. Een feit is dat door technische verbetering en de opkomst van elektrische fiets steeds meer fietsers nu bereid en in staat zijn om grotere fietsafstanden af te leggen. Echter de kwaliteit van de routes blijft op veel plaatsen nog achter bij die ontwikkelingen. Er zijn nog diverse knelpunten op het gebied van kwaliteit en veiligheid, zoals:

- Vanaf het station tot de Craillosebrug ligt parallel aan de spoorlijn een ruim, in asfalt uitgevoerd fietspad in twee richtingen. Dit geldt ook voor het laatste stuk naar de Meent langs de Franse Kampweg. Het tussenliggende stuk, de Lage Naarderweg heeft echter aan weerszijden smalle fietspaden pal langs de weg, waar 's nacht verblinding door tegemoetkomende auto's optreedt. Een deel tot aan de kantoorbebouwing op het vm zwembad is weliswaar breed uitgevoerd, maar zo ruw dat het ongeschikt is voor skaters. Wij stellen voor om dit deel van de route ook te voorzien van een fietspad in twee richtingen met 'slimme' verlichting om rekening te houden met de aangrenzende natuur.
- De schoolroute via het Ankeveensepad naar Ankeveen en Nederhorst den Berg passeert bij de het Noorderende in 's-Graveland een gevaarlijke kruising.
- Een groot deel van de route naar Utrecht langs de N417 (in Hilversum de Utrechtseweg) is uitgevoerd in tegels, die er vaak ook nog slecht bij liggen.
- Het fietspad langs de Weg over Anna's Hoeve verandert na het passeren van de provinciegrens in een door boomwortels opgedrukte strook asfalt.
- Het fietspad langs het Gebed zonder End eindigt bij de A1 in een onoverzichtelijke kluwen wegen en paden.

Kortom, een regionaal fietsroutenet gekoppeld aan een uitvoeringsstrategie is gewenst. Kenmerken van een dergelijk regionaal netwerk zijn directheid, kwaliteit en veiligheid. Onderdeel van de veiligheid is ook een regionaal strooi beleid. In de woorden van een van onze Hilversumse leden: afgelopen winter begon bij het passeren van de gemeentegrens met Bussum de ellende.

Slimme acties zijn nodig om t.o.v. autogebruik fietsgebruik binnen de regio als eerste optie tussen de oren te krijgen.

Fietsparkeren

Op plekken waar veel fietsers naar toe komen, met name het centrum en de stations, is door het tijdig bijplaatsen van extra klemmen en rekken en door het consequent opruimen van weesfietsen, de beschikbare capaciteit redelijk op orde. In combinatie met het verwijderen van fout geparkeerde fietsen lukt het inmiddels goed om te voorkomen dat een chaos van geparkeerde fietsen ontstaat. De looproutes die aansluiten op de rit per fiets zijn goed toegankelijk

De verplichte fietsenberging bij woningen is gelukkig weer terug in het bouwbesluit. Voor bestemmingen waar veel mensen op de fiets naar toe komen, moet de gemeente nu in het bestemmingsplan regelen dat er voldoende ruimte is om de fietsen te parkeren.

Concrete knelpunten:

- Bij sportvelden zijn vaak te weinig moderne fietsvoorzieningen.
- Bij het winkelcentrum in de Meent zijn onvoldoende parkeerplekken voor de fiets die bovendien kwalitatief ver onder de maat zijn.

Veiligheid

Helaas gebeuren er nog steeds ongelukken met fietsers, soms met dodelijke slachtoffers. Helaas was dat ook in Hilversum dit jaar weer het geval. Aandacht voor veiligheid is daarom belangrijk. Naast de inrichting van de weg en de bijbehorende voorzieningen is daarbij ook het gedrag van de weggebruikers belangrijk.

Op meerdere plekken in Hilversum (in elk geval Den Uijlplein en splitsing bij Tolhuis) krijgen auto's 2x groen voor fietsers aan de beurt zijn (mogelijk in verband met bevorderen doorstroom auto's en luchtkwaliteit). De lange wachttijden die hierdoor voor de fietsers ontstaan, leiden tot negeren van rood licht en rijden over het trottoir om het verkeerslicht te mijden. Dat levert gevaarlijke situaties op. Daarom: Fietsers niet overslaan in de cyclus van de VRI.

Scooters en (opgevoerde) e-bikes zijn een plaag op het fietspad. Bovendien zijn fietspaden in Hilversum vaak smal wegens gebrek aan ruimte, maar het gaat goed zo lang er geen brede scooters tussendoor scheuren. Ons uitgangspunt is dan ook: Wie niet trapt, hoort niet op het fietspad.

Veiligheid en doorstroming bij (2-baans)rotondes zoals bij kruising Diependaalselaan/Utrechtseweg moeten sterk verbeteren.

Fietsstraten zijn een goede ontwikkeling. Het biedt de mogelijkheid om op plekken waar weinig ruimte is fietsers toch een veilige route te bieden. Helaas hebben nog niet alle automobilisten door dat ze te gast zijn op de fietsstraat. Als fietsstraten een algemeen voorkomend issue zijn, zal het ook beter tussen ieders oren komen.

Op diverse plekken zijn oversteken die onveilig zijn of als onveilig worden ervaren, meestal vanwege slecht uitzicht of te weinig ruimte. Wij noemen hier: rechtdoor langs de Noorderweg bij de oversteek van de Simon Stevinweg; oversteek bij de Eurobioscoop (vanaf Melkpad richting Schoolstraat).

Sommige automobilisten lijken nog niet door te hebben dat fietsers van rechts voorrang hebben. En we willen het niet ontkennen, er is ook regelmatig sprake van wangedrag van fietsers. Veel klachten over het verkeer zijn daarop terug te voeren. Ook hier geldt: jong geleerd is oud gedaan. In stand houden van het verkeersonderwijs is daarom noodzakelijk.

Het zijn de kleine dingen

Fietsbeleid gaat vooral over de grote lijnen, maar het verschil tussen goede en slechte voorzieningen wordt uiteindelijk bepaald door oog voor details bij ontwerp, uitvoering en onderhoud van fietsvoorzieningen.

Veel fietspaden in Hilversum zijn smal. In van oorsprong een schapendorp met smalle wegprofielen kan het ook niet veel anders, maar een tegel extra zou vaak al heel prettig zijn. Trouwens, over tegels gesproken. voor het comfort van de fietser zijn die niet echt optimaal. Wij hebben een voorkeur voor asfalt op fietspaden, vanwege de herkenbaarheid bij voorkeur rood.

Een fiets heeft weliswaar een kleinere draaicirkel dan een auto, maar haakse bochten in fietspaden kan echt niet. Het belemmert soepel doorfietsen en is soms zelfs ronduit gevaarlijk met eenzijdige ongevallen tot gevolg.

Een goed onderhoudsniveau is belangrijk voor comfortabel en veilig doorfietsen. Met name slecht uitgevoerde overgangen in het wegdek zijn oncomfortabel en vaak zelfs gevaarlijk.

8

Burgemeester en wethouders van Hilversum
Per e-mail: centrum@hilversum.nl

Hilversum, 30 juni 2015

Betreft: Inspraakreactie Voorontwerp Centrumvisie.
Kenmerk: 20153006 RSv1

Geacht college,

Met grote interesse hebben wij kennis genomen van het door u geïnitieerde Voorontwerp van de Centrumvisie. Conform onze eerdere uitlatingen, verheugen wij ons met het genomen initiatief en ondersteunen wij de prioriteiten op een aantal vlakken voor het revitaliseren en versterken van het centrum en daarmee het bestendigen en verbeteren van haar positie voor de toekomst.

Ten aanzien van pleinen, brinken en straten merken wij op dat er een duidelijke vergroening ontstaat, de versterking van de functie van de pleinen als verblijfsgebied zal ons inziens mede versterkt worden door de functies van de omliggende bebouwing. Ons is niet duidelijk waarop uiteindelijk beleidsmatig met functies wordt ingezet en welke criteria gehanteerd worden bij het verbeteren van de locaties. Verblijf op pleinen is doorgaans sterk vermengd met horeca & culturele functies. In de kern van het centrum liggen 2 vrijwel onbenoemde strategische bronpunten welke met aandacht en investeringen zullen leiden tot een sterke kwaliteitsverbetering voor het kernwinkelgebied en een duidelijke impuls geven aan het centrum. De zeedijk verdient hierdoor intensieve aandacht welke zich niet beperkt tot de benoemde hoek zeedijk/kerkstraat.

Betreffende winkelen, markt en uitgaan en de bijbehorende verbeelding ontbreekt het aan een natuurlijke routing en "loop" in het centrum. Thans liggen er bijzondere kansen om een sterke verbetering aan te brengen op dit punt, waarmee het openbaar gebied eveneens een positieve impuls krijgt en het kernwinkelgebied compact te houden is en geïntensiveerd kan worden. Het vergroten van het winkelareaal/centrumgebied op dit moment zien wij als een serieuze bedreiging voor de aantrekkelijkheid en toekomst van het centrum. Wij denken dat beleidsmatig ingezet zou moeten worden op een geconcentreerde detailhandelsfunctie in het kernwinkelgebied van het centrum. Uitbreiding van detailhandelsfuncties buiten het kernwinkelgebied zou met het oog op een logisch compact kernwinkelgebied voorkomen moeten worden. Ten aanzien van locaties al het langgewenst zou een detailhandelsfunctie ter plaatse een onnatuurlijke keuze zijn en ontmoedigd dienen te worden.

Wij verzoeken u om het kernwinkelgebied compact te houden en binnen het gebied te intensiveren.

Met vriendelijke groeten,
Namens Hilkoorn O.G. B.V.

Remco Struyk

Gemeente Hilversum
College B&W

Verzonden per e-mail centrum@hilversum.nl

datum 30 juni 2015
betreft Inspraak – voorontwerp Centrumvisie
contactpersoon

Geachte heer/mevrouw,

Ik ondersteun van harte de extra aandacht voor het centrum van Hilversum en de keuze voor een compact kernwinkelgebied.

Ik heb de volgende bezwaren tegen het voorontwerp Centrumvisie:

Hoofdstuk 3. Pleinen, brinken en straten

Verfraaiing van de openbare ruimte van enkele pleinen/gebieden zijn voorgesteld. De gemaakte locatiekeuzes en criteria zijn niet helder.

Wanneer het achterstallig onderhoud (aan de openbare ruimte) en de intensiteit van passantenstromen criteria zouden zijn, dan verdient de Zeedijk meer aandacht en investeringen.

Gezien de strategische ligging van de Zeedijk acht ik een herwaardering en kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte van de Zeedijk essentieel voor het gehele kernwinkelgebied.

Hoofdstuk 5. Kernwinkelgebied

De keuze voor een compact kernwinkelgebied is belangrijk voor de levensvatbaarheid van het centrum; dit met het oog op allocatie investeringen en clustering passantenstromen.

De gemaakte keuzes in de visie zijn niet onderbouwd. De uitbreiding van het kernwinkelgebied met en de investeringen in de Langgewenst doen afbreuk aan een compact winkelgebied. De Langgewenst is gemengd gebied en heeft nagenoeg geen (concentratie van) winkelvoorzieningen. De Langgewenst sluit in fysieke zin ook niet aan op de natuurlijke/organische loop die elk (winkel)promenadegebied legitimeert. Hier zouden dan ook verdere winkel- en centrumontwikkelingen ontmoedigd moeten worden.

Met andere woorden een coherent en compact kernwinkelgebied van Groest-Zeedijk-Kerkstraat-Kerkbrink.

Parkeren

Tevens pleit ik voor maximaal handhaven parkeercapaciteit op de Langgewenst in belang laagdrempelig parkeren.

Met vriendelijke groet,



unibail-rodamco

Gemeente Hilversum
t.a.v. het College van Burgemeester
en Wethouders

*Verzonden als brief per e-mail:
centrum@hilversum.nl*

Ons kenmerk
NCGH 2015-06

Contactpersoon
R. de Koning

Doorkiesnummer
020 3120 120

Datum
30 juni 2015

Onderwerp
Inspraak – voorontwerp
Centrumvisie

Faxnummer
020 3120 240

Geachte College,

Wij refereren aan het voorontwerp Centrum visie en willen benadrukken dat wij de extra aandacht voor het centrum van Hilversum en de keuze voor een compact kernwinkelgebied van harte ondersteunen.

Echter, wij hebben de volgende bezwaren tegen het voorontwerp Centrumvisie:

Hoofdstuk 3. Pleinen, brinken en straten

Verfraaiing van de openbare ruimte van enkele pleinen/gebieden zijn voorgesteld. De gemaakte locatiekeuzes en criteria zijn niet helder.

Wanneer het achterstallig onderhoud (aan de openbare ruimte) en de intensiteit van passantenstromen criteria zouden zijn, dan verdient de Zeedijk meer aandacht en investeringen.

Gezien de strategische ligging van de Zeedijk achten wij een herwaardering en kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte van de Zeedijk essentieel voor het gehele kernwinkelgebied.

Hoofdstuk 5. Kernwinkelgebied

De keuze voor een compact kernwinkelgebied is belangrijk voor de levensvatbaarheid van het centrum; dit met het oog op allocatie-investeringen en clustering van passantenstromen.

De gemaakte keuzes in de visie zijn niet onderbouwd. De uitbreiding van het kernwinkelgebied met en de investeringen in de Langgewenst doen afbreuk aan een compact winkelgebied. De Langgewenst is gemengd gebied en heeft nagenoeg geen (concentratie van) winkelvoorzieningen. De Langgewenst sluit in fysieke zin ook niet aan op de natuurlijke/organische loop die elk (winkel)promenadegebied legitimeert. Hier zou dan ook verdere winkel- en centrumontwikkeling ontmoedigd moeten worden.

(vervolgpagina 2)

Wij pleiten voor een coherent en compact kernwinkelgebied van Groest-Zeedijk-Kerkstraat-Kerkbrink.

Wij zien uw reactie per omgaande tegemoet.

Met vriendelijke groet,
Unibail-Rodamco



R. de Koning
Senior Investment Manager

Vereniging Platform Gehandicapten en Chronisch Zieken Hilversum

Secretariaat: Surinamelaan 17 C, 1213 VL Hilversum

www.platform-gehandicapten-Hilversum.nl

Aan: Gemeente Hilversum
t.a.v. mw. M.Drost
Postbus 9900
1201 GM Hilversum

Betreft: inspraak ontwerp Centrumvisie Hilversum

Hilversum, 28 juni 2015

Geachte heer, mevrouw,

Het Platform Gehandicapten en Chronisch Zieken komt op voor de belangen van mensen met een beperking in de breedste zin in Hilversum. Het Platform let daarbij ook op de inrichting van de openbare ruimte en gebouwen, omdat dit mede de mogelijkheden tot participatie in de samenleving van mensen met een beperking bepaalt. Vandaar dat het Platform hiermee zijn visie op het voorontwerp Centrumvisie Hilversum wil geven vanuit het gezichtspunt van inwoners en bezoekers met een beperking.

In het Voorwoord van de het voorontwerp Centrumvisie benoemt wethouder Voorink dat het centrum daarin onder andere wordt bekeken vanuit het perspectief van *bereikbaarheid*.

Het Platform wil daaraan toevoegen: bekijk het centrum ook vanuit het perspectief van de bereikbaarheid en vooral de *bruikbaarheid* voor mensen met een beperking. 'Ergens kunnen komen' staat voor een gehandicapte niet gelijk aan 'gebruik van kunnen maken'. Een prachtig aangelegd plein kan een hindernisbaan zijn als niet bij de aanleg en ook daarna hiermee rekening wordt gehouden of als bepaalde voorzieningen ontbreken. (te denken valt aan een integraal toegankelijke openbaar toilet, niet te grote afstanden tussen taxi-standplaatsen, invalidenparkeerplaatsen en bushaltes.

Het Platform meent, dat de actualisatie van de handboeken Inrichting en Beheer Hilversum Buiten voor een aantal van de hierboven genoemde zaken goede aanknopingspunten biedt. Het Platform is bereid daarover mee te denken en aan bij te dragen. Het overnemen van alle voorschriften uit de Richtlijn integrale toegankelijkheid openbare ruimte (Crow) kan zo vorm gegeven worden dat het bijdraagt aan de doelstellingen van de centrumvisie en aan het versterken van het eigen karakter van Hilversum.

Ook met betrekking tot wonen in het centrum en toegankelijkheid van winkels en horeca is het belangrijk aandacht te besteden aan bereikbaarheid, toegankelijkheid, bruikbaarheid en uitgangelijkheid voor mensen met een beperking.

Het Platform wijst in verband met bovengenoemde punten op de voorbereidingen voor ratificatie van het Verdrag van mensen met een handicap en het concept Plan van Aanpak voor de implementatie daarvan dat onlangs naar de Tweede Kamer is gestuurd.

Samenvattend is het Platform tevreden met de visie op het centrum zoals dat hier is gepresenteerd, maar wil graag benadrukken, dat het nuttig kan zijn en financiële tegenvallers kan voorkomen wanneer het Platform vroegtijdig betrokken wordt bij de beoordeling van plannen voor de uitvoering van de visie. Ook wil het Platform aangeven dat ook dan na uitvoering van plannen een schouw van de openbare ruimte nuttig en nodig zal zijn. Bij een schouw wordt de toegankelijkheid en bruikbaarheid van de openbare ruimte in de praktijk getest door een groep mensen met verschillende beperkingen.

Het Platform Gehandicapten en Chronisch Zieken Hilversum is graag bereid in samenwerking met de Regionale Schouwgroep Gooi en Vechtstreek te zijner tijd een schouw uit te voeren.

Hoogachtend,

Namens het bestuur van de
Vereniging Platform Gehandicapten en Chronisch Zieken Hilversum,

mw. H. Stuurwold
(secretaris)

Reactienota Centrumvisie Hilversum

1. Inleiding

Op 13 mei 2015 is het voorontwerp van de Centrumvisie door de raad vrijgegeven voor inspraak. De Centrumvisie heeft gedurende 6 weken (22 mei tot en met 3 juli) ter inzage gelegen. Naast de gebruikelijke publicatie is via verschillende media aandacht gevraagd voor de Centrumvisie., te weten de Gooi- en Eembode, website centrumhilversum.nl, twitter en facebook. Met de 12 uur van Centrum Hilversum op woensdag 24 juni 2015 is op vernieuwende wijze aandacht gevraagd voor de Centrumvisie en plannen en initiatieven in het centrum. Ook de inzet van het Burgerpanel levert relevante inzichten op.

Verder is en wordt fors ingezet op het opbouwen van het netwerk met bewoners, ondernemers (retail, horeca, markt), (culturele) organisaties, vastgoedeigenaren, makelaars en belangenorganisaties. Voorbeelden zijn het frequente overleg met het Platform Centrum (retail, horeca, cultuur, vastgoedeigenaren), de Centrumtafel voor bewoners, de sessie met architecten/stedebouwkundigen, Bij Floris en Wimar aan tafel (retail, horeca, cultuur, vastgoedeigenaren), overleg met ondernemers en bewoners Emmastraat, met de marktcommissie, met individuele ondernemers, vastgoedeigenaren, ontwikkelaars, makelaars en met belangenorganisaties zoals de Hilversumse Historische Kring Albertus Perk, stichting Hilversum, Pas Op, de Fietzersbond en de Vereniging Platform Gehandicapten en Chronisch Zieken.

Na de inspraakperiode houdt participatie niet op. De gemeenten kan de visie niet alleen realiseren. Met en voor bewoners, ondernemers, culturele organisaties, vastgoedeigenaren en belangenorganisaties maken wij de ambities in de centrumvisie komende jaren werkelijkheid.

2. Reacties en wijzigingen

Tijdens de inspraakperiode zijn per post en e-mail 11 reacties ontvangen. Tijdens de 12 uur van Centrum Hilversum zijn 100 reacties ontvangen. Via het Burgerpanel hebben 660 Hilversummers hun mening gegeven over het centrum en onderwerpen binnen de Centrumvisie. In deze nota zijn de reacties samengevat en beantwoord. Hiermee geeft de gemeente aan allen die inbreng hebben geleverd, inzicht in hoe zij omgaat met de reacties. Alle schriftelijke reacties zijn in deze nota gebundeld. Ook is aangegeven welke aanpassingen kunnen worden overgenomen.

Uit de reacties en de gesprekken tijdens onder meer de 12 uur van Centrum Hilversum blijkt dat er veel steun is voor de aanpak van het Centrum en de concrete invulling van de aanpak in de Centrumvisie. Tegelijkertijd zijn er aanvullende wensen, ideeën, suggesties, maar zeker ook zorgen. De wensen, ideeën en suggesties zijn vaak heel concreet en worden meegenomen bij de uitwerking van plannen en activiteiten die volgen uit de Centrumvisie. Zorgen zijn er vooral over het realiseren van tweerichtingsverkeer in de Emmastraat. Zie hoofdstuk 3 voor de beantwoording.

Zoals gebruikelijk worden bewoners, ondernemers, organisaties en andere belanghebbenden op verschillende manieren betrokken bij de uitwerking van projecten, bijvoorbeeld bij de herinrichting van het Marktpllein, de herinrichting Emmastraat/Gooilandplein/Groest-Zuid, de Kerkbrink en ontwikkelingen in het kader van de omgeving Stationsgebied. Ook zullen door de gemeente blijvend allerlei bijeenkomsten worden geïnitieerd, zoals de Centrumtafel voor bewoners, overleg met erfgoedpartijen en het Platform Centrum.

3. Inspraakreacties

Tijdens de inspraakperiode zijn per post en e-mail in totaal 11 reacties ontvangen. Deze reacties zijn hierna samengevat en beantwoord.

De reacties van individuen zijn geanonimiseerd.

	Organisatie/bewoner	Reactie	Antwoord
1.	Hilversumse Historische Kring Albertus Perk en Stichting Hilversum PasOp!	a. Met genoegen wordt vastgesteld dat veel van de voorstellen en bedenkingen die door genoemde organisaties eerder naar voren zijn gebracht verwoord zijn in het voorontwerp. Wel zijn er enkele aandachtspunten die de organisaties graag meegenomen zien in de definitieve versie. b. Wensen dat zeer terughoudend opgetreden zal worden bij in de toekomst geplande hoogbouw in het centrum. Verdichting kan ook op een andere manier invulling krijgen. c. Bij verbouw c.q. nieuwbouw zou men zich moeten voegen naar de directe historische omgeving. Moderne invulling is mogelijk, maar moet wel van grote kwaliteit zijn en door de schaal van het gebouw passen in de omgeving. d. De uitstraling van het centrum wordt op dit moment sterk aangetast door een ongebreidelde groei van reclame-uitingen in allerlei vormen, uitvoeringen en kleuren. Opgeroepen wordt om te komen tot een heldere en goed handhaafbare reclameverordening. e. Verheugen zich erop dat er ruimte komt voor het aanwijzen van oude en bijzondere panden als gemeentelijk monument. Verzoek om een sloopvergunningstelsel in te stellen om plotselinge sloop van (niet-beschermd) oude panden welke zeer bijzondere elementen bevatten te voorkomen.	a. Waarvan akte. b. Er wordt reeds terughoudend opgetreden bij nieuwbouw. Uitgangspunt is dat nieuwbouw qua schaal passend is in de omgeving. Verdichting wordt bij voorkeur gerealiseerd door transformatie of sloop/nieuwbouw van (leegstaande) panden. c. Bij verbouw en nieuwbouw wordt reeds gestreefd naar bebouwing die aansluit bij de omgeving. Bij nieuwbouw wordt gestreefd naar een hoge kwaliteit. d. Met realisatie van het gevelherstelfonds stimuleert de gemeente verbetering van gevels, waaronder reclamevoering. In de Centrumparagraaf van de Welstandsnota zal reclamevoering ook een thema zijn. Daarnaast zal de reclamevoering in de openbare ruimte, zoals op lichtmasten en prullenbakken, opnieuw tegen het licht worden gehouden. Steeds wordt gezocht naar een balans tussen commercieel belang en uitstraling. Daarmee is er voldoende aandacht voor verbetering van de uitstraling waar het gaat om reclame. Een reclameverordening is niet het uitgangspunt. e. Met het aanwijzen van circa 50 historische panden tot gemeentelijk monument neemt de bescherming van bijzondere waarden aanzienlijk toe. Het daar bovenop invoeren van een sloopvergunningstel voor het hele centrum is niet proportioneel.

		f. Bouwhistorisch onderzoek en archeologisch onderzoek zouden verplicht gesteld moeten worden voor het hele historische centrum. g. Erfgoedorganisaties verzoeken de gemeente bij de verdere uitwerking van de Centrumvisie directer betrokken te worden.	f. Het invoeren van een verplichting tot bouwhistorisch onderzoek en archeologisch onderzoek voor het hele centrum wordt als niet proportioneel beschouwd. g. Erfgoedorganisaties zullen worden betrokken bij de verdere uitwerking van plannen/activiteiten uit het uitvoeringsprogramma. Een bijeenkomst is gepland.
2.	Aldi	a. Aldi is al geruime tijd opzoek naar een nieuwe locatie, die voldoet aan de eisen van Aldi. b. In hoofdstuk 5 wordt de wens van realisatie van publiekgerichte voorzieningen op perifeer gelegen locaties niet genoemd. Wij verzoeken u die ontwikkeling te benoemen. c. Vernemen graag op welke wijze de vier supermarkten slecht gelegen zijn en op welke wijze de gemeente hier verbetering in wil brengen (faciliteren). d. Vernemen graag of een harddiscount supermarkt past in het centrum van Hilversum?	a. Is bekend. Afgelopen jaren is meerdere keren overleg geweest met Aldi over door Aldi aangedragen locaties. De aangedragen locaties passen echter niet binnen het gemeentelijk (detailhandels-)beleid, dat zich richt op concentratie van detailhandel in winkelgebieden en niet op realisatie van supermarkten als deze op solitaire locaties, bijvoorbeeld op werklocaties. Door de gemeente zijn locaties aangedragen die wel passend zijn. Aldi heeft er echter voor gekozen de mogelijkheden op die locaties niet verder uit te werken. b. Het vestigen van supermarktlocaties op perifere locaties past niet in het gemeentelijk en provinciaal detailhandelsbeleid. c. Aldi heeft zelf aangegeven de huidige locatie gelet op ligging en omvang niet meer passend te vinden. Afgelopen jaren heeft de gemeente daarom meerdere gesprekken gevoerd met Aldi. Door Aldi aangedragen locaties zijn getoetst, daarnaast zijn in het detailhandelsbeleid passende locaties (in bestaande winkelgebieden) aangedragen. Die rol blijft de gemeente vervullen. d. Een supermarkt als deze past binnen het centrum, maar kan ook in andere winkelgebieden een plek hebben.
3.	Emmastraat bewoners	a. Kunnen zich niet vinden in de plannen om de Emmastraat tweerichtingsverkeer te maken. Niet gekend in de plannen. Enquête uitgevoerd onder bewoners. Onderwerp leeft. 94% geeft aan niet te willen dat de	a. Bij een focus op het centrum hoort een kritische blik op de bereikbaarheid. Een goede bereikbaarheid voor alle modaliteiten, dus ook voor de auto is essentieel voor een goed functionerend, levendig centrum. De

		Emmastraat tweerichtingsverkeer wordt. Argumenten voor wegen niet op tegen nadelige gevolgen voor Emmastraat; - Voordeel voor bezoekers is beperkt; - Wooncomfort bewoners zal drastisch dalen; - o Geluidsoverlast - o Invoegen zijstraten - o Risico's verkeer - o Beperking aantal parkeerplaatsen - o Voetpaden en fietspaden smaller - Onveiliger voor voetgangers en fietsers - Tweerichtingverkeer i.c.m. opheffen winkelfunctie zal leiden tot verpaupering en leegstand - De ruimte is te smal. - Fijnstof/Co2 - Aanpassing geeft weinig winst qua verkeersdoorstroming. - Kosten voor aanpassing zijn hoog. - Emmastraat leeft en bruist. Een kleiner centrum hoeft niet te betekenen dat aanloopstraten die het goed doen moeten sneuvelen. - Niet duidelijk is welk probleem wordt opgelost. Dat verminderde bezoekersaantallen en daaruit voortvloeiende winkelpanden veroorzaakt wordt door een slechte bereikbaarheid en dat volledig tweerichtingsverkeer van de Emmastraat een oplossing is. b. Verwachten een heroverweging m.b.t. het voornemen om de gehele Emmastraat tweerichtingsverkeer te maken. Eerst problemen inventariseren, dan oplossingen die ook echt werken zoeken, uiteindelijk besluiten nemen waar de direct belanghebbenden zich in ruime meerderheid in kunnen vinden.	autobereikbaarheid van het centrum van Hilversum wordt structureel door bezoekers, bewoners en ondernemers als matig ervaren. Dat geldt nadrukkelijk voor de route vanuit Zuidoost/A27 naar het centrum. Verkeer heeft daarbij een belangrijke psychologische factor. Het realiseren van tweerichtingsverkeer in de Emmastraat zorgt voor een logische route. Dit betekent een route die aansluit op een belangrijke radiaal naar het centrum en die op de heenweg gelijk is aan de route op de terugweg. Door het realiseren van tweerichtingsverkeer op de Emmastraat (met vervolgens de aanpassingen aan onder meer de Schapenkamp, Stationsstraat en Koninginneweg) neemt de bereikbaarheid van het centrum, de logica en daarmee de aantrekkelijk van het centrum duidelijk toe. Bij de verdere uitwerking van het plan zal worden gestreefd naar het zoveel mogelijk beperken van de negatieve effecten. Ook wordt gestreefd naar een kwaliteitsimpuls van deze entree naar het centrum door het toevoegen van groen op onder meer het Gooilandplein. Dit zal worden opgenomen in de Centrumvisie. De aanpak van aanloopstraten vraagt maatwerk. In het algemeen neemt de winkelfunctie rond het centrum af. In de Emmastraat is dat echter niet het geval. De leegstand is minimaal. In overleg met ondernemers en vastgoedeigenaren zal het toekomstperspectief van de Emmastraat worden vastgesteld. Het is niet de bedoeling om de winkelfunctie in de Emmastraat actief af te bouwen. Dit zal worden opgenomen in de Centrumvisie. b. Bewoners zullen bij de verdere planontwikkeling worden betrokken. Uitgangspunt blijft wel het realiseren van tweerichtingsverkeer.
--	--	---	---

4.	Emmastraat ondernemers	a. Zorgen om toekomst Emmastraat als aanloopstraat naar het centrum. Positief over aanpak van gemeente om leegstand, beeldkwaliteit en bereikbaarheid van het centrum te verbeteren. b. Grootste bezwaar is tweerichtingsverkeer. - Verlies parkeerplaatsen - Verminderde veiligheid - Uitrijden uit opritten - Milieubelasting c. Gelden de uitspraken over afbouw van de winkelfunctie in aanloopstraten ook voor de Emmastraat. d. Tegen eventuele bijdragen van ondernemers c.q. burgers om eventuele tekorten van gemeentelijke investeringen te dekken. e. Indien tweerichtingverkeer toch doorgang vindt, dan zou Emmastraat een 30 km zone moeten worden met voornamelijk bestemmingsverkeer richting centrum. Achterom blijft dan de doorgaande route. De Emmastraat zou dan een upgrade naar een soort van boulevardachtig karakter moeten krijgen met veel groen en een mooi Gooilandplein. Wellicht kan gekeken worden naar een parkeerterrein in de buurt van het KRO-gebouw, zodat men daarvandaan naar het centrum kan lopen.	a. Waarvan akte. b. Bij de verdere uitwerking van het plan zal worden gestreefd naar het zoveel mogelijk beperken van de negatieve effecten (parkeren, verkeersveiligheid, oversteekbaarheid, milieu). Ook wordt gestreefd naar een kwaliteitsimpuls van deze entree naar het centrum door het toevoegen van groen op onder meer het Gooilandplein. Dit zal worden opgenomen in de Centrumvisie. c. De aanpak van aanloopstraten vraagt maatwerk. In het algemeen neemt de winkelfunctie rond het centrum af. In de Emmastraat is dat echter niet het geval. De leegstand is minimaal. In overleg met ondernemers en vastgoedeigenaren zal het toekomstperspectief van de Emmastraat worden vastgesteld. Het is niet de bedoeling om de winkelfunctie in de Emmastraat actief af te bouwen. Dit zal worden opgenomen in de Centrumvisie. d. Waarvan akte. Is niet aan de orde. e. Ondernemers zullen bij de verdere planontwikkeling worden betrokken. Uitgangspunt blijft wel het realiseren van tweerichtingsverkeer.
5.	Bewoner	a. Tegen plan om Muziektent te verplaatsen. Bij een culturele en culinaire plek hoort een Muziektent. Subsidie zijn nu ontoereikend. b. Bibliotheek naar Kerkbrink verplaatsen is onzalig plan. c. Zie niets over het instellen van een Evenementenkalender	a. Bij ondernemers, organisaties en bewoners om de Kerkbrink bestaat een duidelijke wens om bij herinrichting voor de Muziektent een andere locatie te zoeken. De Muziektent kent volgens partijen rond het plein een matige uitstraling. Daarnaast gebeurt er te weinig in de Muziektent om een permanent podium te rechtvaardigen en geven tijdelijke podia meer flexibiliteit. b. De mogelijkheid voor verplaatsing van de bibliotheek naar de Kerkbrink wordt open gehouden. Een dergelijke

			functie zou gedurende de dag voor veel meer levendigheid op de Kerkbrink zorgen. c. Er is een (digitale) evenementenkalender. Zie de Mediastad Events App.
6.	Bewoner	a. Doordat bewoners nog niet zijn georganiseerd worden de belangen van bewoners niet altijd goed door de gemeente geborgd. Wellicht kan de gemeente hier nadere actie op ondernemen door bewoners actief/actiever te betrekken. b. Terrassen in woonbuurten kunnen veel overlast veroorzaken. Bv Kampstraat en Groest. Voornemen om regels te schrappen baart ons in dat opzicht zorgen. Bij schrappen beperkende regels voor horeca ook de belangen van bewoners van het centrum meenemen.	a. Bewoners zullen actief worden betrokken. Zo zijn alle centrumbewoners per post uitgenodigd voor de 12 uur van Centrum Hilversum. Veel bewoners zijn aanwezig geweest. Ook is door bewoners een fors aantal reactiekaarten ingeleverd. Voor het najaar staat een vervolg op de Centrumtafel gepland. Het initiatief om te komen tot een vorm van georganiseerd overleg zal voor de langere termijn echter niet alleen van de gemeente, maar ook van de centrumbewoners zelf moeten komen. b. Centrumbewoners zullen betrokken worden bij herziening van het horecabeleid, waaronder bijvoorbeeld het beleid ten aanzien van terrassen.
7.	Fietsersbond	a. Stationsgebied is ook een knooppunt voor fietsers en voetgangers. Dit wordt gemist in de paragraaf over het Stationsgebied. b. Volgens de visie vervalt een deel van de Kerkbrink fietsroute en worden fietsroutes anders vormgegeven. Deze uitgangspunten moeten bij de uitwerking op zijn minst gelijkwaardige verbindingen opleveren. c. Een goed herkenbare fietsroute op de Groest kan winst opleveren. Wel zou de ingang van parkeergarage Hilvertshof verbeterd moeten worden. d. De aandacht die aan de fiets wordt besteed in het stuk over het Stationsplein is mager. e. Actualisering handboeken buitenruimte. Hoe wordt fietsersbond betrokken. f. Meer aandacht voor reclame vinden wij een goede zaak. Reclame kan afleiden en zo de verkeersveiligheid negatief beïnvloeden.	a. Deze toevoeging zal worden opgenomen in de Centrumvisie. b. Bij de herinrichting van de Kerkbrink wordt gestreefd naar een forse verbetering van het verblijfsklimaat. Tegelijkertijd is een goede bereikbaarheid voor alle modaliteiten en zijn dus goede routes van belang. De huidige situatie met een busroute en verschillende fietsroutes over de Kerkbrink verhoudt zich niet met een aantrekkelijk verblijfsklimaat. Keuzes zijn dan ook nodig. Bij de verdere planvorming wordt gezocht naar een goede balans. c. Deze toevoeging zal worden opgenomen in de Centrumvisie. d. Deze toevoeging zal worden opgenomen in de Centrumvisie.

		g. Herinrichting van het Gooilandplein biedt kansen om een kwaliteitsslag te realiseren voor de fietser. Met een nieuwe inrichting dient een betere doorstroming en veiliger oversteken voor de fiets gerealiseerd te worden. h. De denkrichting om de kleine overweg geheel af te sluiten voor auto's spreekt ons aan. Wij zien dat auto's veel meer moeite hebben om het spoor te passeren dan fietsers. Bovendien levert de afwezigheid van kruisende auto's een bijdrage aan de kwaliteit van het fietspad langs het spoor als noord-zuidverbinding. i. De denkrichting voor het gebouwde oplossingen voor fietsparkeren in het centrum kunnen we onderschrijven. Naast genoemde plekken denken wij ook aan de omgeving van het Wagenmakersplein en Bussumerstraat (bij C&A). j. Borden plaatsen om fietsers te bewegen tot afstappen vinden wij weinig sympathiek. Wij hebben de voorkeur voor een helder regime als voetgangersgebied waarbij de fiets buiten winkeltijden welkom is. k. Voor de route Kerkbrink-Bussumerstraat denken wij aan herinrichting vergelijkbaar met de Groest. l. Op termijn denken wij aan een volledig gebouwde oplossing voor fietsparkeren in het Stationsgebied. Een regime van de eerste dag gratis en daarna betalen vinden wij bespreekbaar. m. Grootste minpunt van dit overigens inspirerende plan, is dat het de bevoorrechte positie van de auto tot de voordeur niet durft aan te tasten.	e. Een gesprek is reeds gepland. Daarin zal worden afgestemd op welke wijze organisaties als de Fietzersbond inbreng kunnen leveren. f. Waarvan akte. g. Dit wordt betrokken in de verdere planvorming voor het Gooilandplein. h. Waarvan akte. i. Dit wordt betrokken in de verdere planvorming voor fietsparkeren in het centrum. j. Wens om te komen tot een helder regime wordt gedeeld en verder uitgewerkt. k. Deze wens verhoudt zich niet met de belangen van dit deel van het centrum als aantrekkelijk verblijfsgebied en voetgangersgebied. l. Dit wordt betrokken in de visievorming voor het stationsgebied. m. Gestreefd wordt naar een goede bereikbaarheid voor alle modaliteiten. De verbetering van de bereikbaarheid per auto is daarbij ook van belang.
8.	Hilkoorn	a. Wij verheugen ons met het genomen initiatief en ondersteunen de prioriteiten op een aantal vlakken voor het revitaliseren en versterken van het centrum en daarmee het bestendigen en verbeteren van haar positie voor de stad.	a. Waarvan akte. b. Met vastgoedeigenaren in de omgeving van de Zeedijk loopt, op initiatief van de gemeente, het gesprek over de toekomst van dit gebied. De gemeente faciliteert, maar het initiatief ligt bij de vastgoedeigenaren.

		b. Ons is niet duidelijk waarop uiteindelijk beleidsmatig met functies wordt ingezet en welke criteria gehanteerd worden bij het verbeteren van locaties. Verblijf op pleinen is doorgaans sterk vermengd met horeca en culturele functies. In de kern van het centrum liggen 2 vrijwel onbenoemde strategische bronpunten welke met aandacht en investeringen zullen leiden tot een sterke kwaliteitsverbetering voor het kernwinkelgebied en een duidelijke impuls geven aan het centrum. De Zeedijk verdient hierdoor intensieve aandacht welke zich niet beperkt tot de benoemde hoek Zeedijk/Kerkstraat. c. Het ontbreekt aan een natuurlijke routing en loop in het centrum. Thans liggen er bijzondere kansen op dit punt, waarmee het openbaar gebied eveneens een positieve impuls krijgt en het kernwinkelgebied compact te houden is en geïntensiveerd kan worden. Wij denken dat beleidsmatig ingezet zou moeten worden op een geconcentreerde detailhandelsfunctie in het kernwinkelgebied. Uitbreiding buiten het kernwinkelgebied zou voorkomen moeten worden. d. Ten aanzien van locaties als het Langgewenst zou een detailhandelsfunctie ter plaatse voorkomen en ontmoedigd dienen te worden.	c. De focus op de verbetering van de openbare ruimte ligt in essentie op de drie pleinen: Marktpluin, Stationsplein en Kerkbrink. De gemeente kiest voor compact met perspectief voor het randgebied. Voor de meeste straten in dat gebied is de toekomst een andere dan die als winkelstraat. In welke mate het wenselijk is te intensiveren, bijvoorbeeld in de omgeving Zeedijk, is afhankelijk van verdere planvorming, waarbij zoals gezegd het initiatief bij de vastgoedeigenaren ligt. d. Voor het Marktpluin wordt niet gestreefd naar een forse toevoeging van detailhandel. Alleen in/rond de voormalige Eurobioscoop worden mogelijkheden geboden voor detailhandel.
9.	Bewoner	a. Ondersteunt van harte de extra aandacht voor het centrum en de keuze voor een compact kernwinkelgebied. b. Verfraaiing van de openbare ruimte van enkele pleinen/gebieden zijn voorgesteld. De gemaakte locatiekeuzes zijn niet helder. c. Gezien de strategische ligging van de Zeedijk acht ik een herwaardering en kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte van de Zeedijk essentieel voor het gehele kernwinkelgebied.	a. Waarvan akte. b. De focus op de verbetering van de openbare ruimte ligt in essentie op de drie pleinen: Marktpluin, Stationsplein en Kerkbrink. c. Met vastgoedeigenaren in de omgeving van de Zeedijk loopt, op initiatief van de gemeente, het gesprek over de toekomst van dit gebied. De gemeente faciliteert, maar het initiatief ligt bij de vastgoedeigenaren. d. Voor het Marktpluin wordt niet gestreefd naar een forse toevoeging van detailhandel. Alleen in/rond de

		d. De uitbreiding van het kernwinkelgebied met en de investeringen in het Langgewenst doen afbreuk aan een compact winkelgebied. e. Gepleit wordt voor het maximaal handhaven van de parkeercapaciteit op het Langgewenst in het belang van laagdrempelig parkeren.	voormalige Eurobioscoop worden mogelijkheden geboden voor detailhandel. Het Marktpllein is als locatie voor zowel de markt als evenementen, beide belangrijk trekkers, essentieel voor de aantrekkelijkheid van het centrum. Door het op termijn omleggen van de Centrumring zal het Marktpllein ook ruimtelijk verbonden zijn met de rest van het centrum. e. Het ontwerp voor het Marktpllein is inmiddels definitief. Daarbij is een balans gezocht tussen de verschillende ruimtevragers (markt, evenementen, parkeren, groen).
10.	Unibail-Rodamco	a. Ondersteunt van harte de extra aandacht voor het centrum en de keuze voor een compact kernwinkelgebied. b. Verfraaiing van de openbare ruimte van enkele pleinen/gebieden zijn voorgesteld. De gemaakte locatiekeuzes zijn niet helder. c. Gezien de strategische ligging van de Zeedijk acht ik een herwaardering en kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte van de Zeedijk essentieel voor het gehele kernwinkelgebied. d. De uitbreiding van het kernwinkelgebied met en de investeringen in het Langgewenst doen afbreuk aan een compact winkelgebied.	a. Waarvan akte. b. De focus op de verbetering van de openbare ruimte ligt in essentie op de drie pleinen: Marktpllein, Stationsplein en Kerkbrink. c. Met vastgoedeigenaren in de omgeving van de Zeedijk loopt, op initiatief van de gemeente, het gesprek over de toekomst van dit gebied. De gemeente faciliteert, maar het initiatief ligt bij de vastgoedeigenaren. d. Voor het Marktpllein wordt niet gestreefd naar een forse toevoeging van detailhandel. Alleen in/rond de voormalige Eurobioscoop worden mogelijkheden geboden voor detailhandel. Het Marktpllein is als locatie voor zowel de markt als evenementen, beide belangrijk trekkers, essentieel voor de aantrekkelijkheid van het centrum. Door het op termijn omleggen van de Centrumring zal het Marktpllein ook ruimtelijk verbonden zijn met de rest van het centrum.
11.	Platform Gehandicapten en Chronisch Zieken Hilversum	a. In voorwoord is opgenomen dat het centrum onder andere wordt bekeken vanuit het perspectief van bereikbaarheid. Platform wil hieraan toevoegen: bekijk het centrum ook vanuit het perspectief van bruikbaarheid voor mensen met een beperking.	a. Deze toevoeging zal worden opgenomen in de Centrumvisie. b. Het aanbod wordt in dank aanvaard. Wanneer actueel zal met het Platform worden afgestemd hoe inbreng kan plaatsvinden.

		b. Het Platform is van mening dat de actualisatie van de handboeken Inrichting en Beheer Hilversum Buiten aanknopingspunten biedt. Het Platform is bereid daarover mee te denken en aan bij te dragen. c. Met betrekking tot wonen in het centrum en toegankelijkheid van winkels en horeca is het belangrijk aandacht te besteden aan bereikbaarheid, toegankelijkheid, bruikbaarheid en uitgangelijkheid voor mensen met een beperking. Gewezen wordt op de ratificatie van het Verdrag van mensen met een handicap en het Plan van Aanpak voor implementatie. d. Platform is tevreden met de visie en geeft aan dat het nuttig kan zijn en financiële tegenvallers kan voorkomen wanneer het Platform vroegtijdig wordt betrokken bij de beoordeling van plannen. e. Ook na uitvoering kan een schouw van de openbare ruimte nuttig en nodig zijn. Het Platform is graag bereid in samenwerking met de Regionale Schouwgroep Gooi en Vechtstreek te zijner tijd een schouw uit te voeren.	c. Deze toevoeging zal worden opgenomen in de Centrumvisie. d. Wanneer actueel zal afstemming gezocht worden met het Platform over een mogelijke rol. De gemeente heeft recent nog het contact tussen Platform en Kroonenberg (eigenaar Hilvertshof) gelegd. e. Het aanbod wordt in dank aanvaard. Te zijner tijd zal dit nader met het Platform worden afgestemd.
--	--	---	--

4. Reacties tijdens de 12 uur van Centrum Hilversum

In aanloop naar en tijdens de 12 uur van Centrum Hilversum op 24 juni 2015 hebben bestuurders, raadsleden en ambtenaren met een groot aantal bewoners, ondernemers, organisaties en andere betrokkenen mogen spreken over de Centrumvisie en concrete plannen en initiatieven die hieruit volgen. De teneur was in overgrote meerderheid positief. Ook al zijn er natuurlijk ook zorgen, bijvoorbeeld over de balans tussen wonen en levendigheid. Via aangereikte kaarten hebben we in totaal 100 schriftelijke reacties mogen ontvangen. De reacties zijn hieronder gegroepeerd naar thema en/of gebied. Veel reacties zijn te concreet voor de Centrumvisie, maar worden waar mogelijk separaat opgepakt of meegenomen in de verdere uitwerking van de plannen en activiteiten die volgen uit de Centrumvisie.

Openbare Ruimte

- Zitbankjes moderner maken (groen en raster)
- Meer bankjes in het centrum
- Meer groen
- Meer groen Brinkweg/Langestraat
- Meer afvalbakken
- Strenger hondenpoepbeleid
- Gratis WC's voor vrouwen
- Geef stoepranden een kleurtje (vallen ze meer op, veiligheid)

Winkelen

- Diversiteit in winkels
- Geen Primark, maar kleine boetiekjes;
- Aandacht voor leegstand, zorgelijk
- Retail zichtbaar maken op internet
- Betere winkelpromenade
- Subsidie voor jonge, creatieve ondernemers

- Iedere week koopzondag
- Opening winkels 24/7

Horeca

- Meer terrassen binnenstad
- Horecagelegenheden op de markt
- Maak horeca geschikt voor kinderen (Speeltuin met terras)
- Groest gezelliger maken, meer faciliteiten, hele straat een mooie uitstraling geven
- Harde muziek in het weekend beperken (aandacht voor Kampstraat/Schoolstraat)
- Meer drankcontrole jongeren
- Terrasvergunningen versoepelen
- Leuke horeca voor 40+ers

Cultuur en evenementen

- Museum meer 'plek' waar mensen, kunst en cultuur samenkomen
- Uitgebreidere programmering De Vorstin
- Locatie voor kleine voorstellingen, laagdrempelig, vrije inloop;
- Meer theater/cultuur, Eigen theater
- Meer muziek op donderdag/zaterdag (en koopzondag?)
- Bij evenementen meer/betere toiletvoorzieningen
- Permanente aandacht voor tentoonstelling Oud Hilversum

Mediastad

- Haal de omroep de binnenstad in (opnames, trekt publiek, etc)
- Gratis Wifi
- Een permanent 'Glazen Huis', met reguliere uitzendingen
- Haal Serious Request naar Hilversum
- Walk of fame
- Pendelbusje naar Mediapark

Wonen

- Wonen boven winkels maakt binnenstad levendiger

Fiets, auto en parkeren

- Geen fietsen meer op Groest en Kerkbrink
- Actie op wildparkeren fietsen
- Bewaakte fietsenstalling(en)
- Oplaadpunten voor e-bike
- Minder éénrichtingsverkeer
- Route een kleur geven (dan weten bezoekers hoe de Centrumring loopt)
- Tarieven omlaag, komen meer bezoekers
- Na sluitingstijd vrij parkeren of blauwe zone
- Parkeren op Langgewenst is een must

Communicatie

- Ook als omwonende van Hilversum beschikking kunnen krijgen over huis-aan-huisblad

Bussummerstraat

- 30 km zone van maken
- Blauwe zone, 90 minuten

Emmastraat

- Moet 2-richting worden, wordt dan wel drukker (problemen bij uitvaart Vitus)

Havenstraat

- Aantrekkelijker maken, betere parkeergelegenheid, meer ruimte en groen
- Ontmoetingsplekken open stellen, t.b.v. integratie. Beter voor wijk;
- Actief werven ondernemers voor leegstand (broodjeszaak, schoonheidsspecialist, supermarkt, biologische winkel)

- Kruispunt Havenstraat-Vaartweg veiliger maken

Kerkbrink/Kerkstraat

- Maak van het centrum een wandelparadijs
- Handhaving voetgangersgebied
- Kruising Groest/Kerkstraat fietsvrij
- Weren colporteurs
- Meer lopende, surveillerende agenten
- Scooter- en brommervrij, fietsvrije Kerkbrink, meer politiecontrole
- Meer bekendheid geven aan activiteiten op Kerkbrink
- Meer gebruik muziektent
- Kiosk op Kerkbrink
- Tot 05:00 geluidsoverlast
- Aanpassingen voor rolstoelgebruikers

Koningshof

- Tussen 15.00-16.30 meer politie (probleemjongeren, rommel op straat)
- Extra prullenbak
- Leegstand woningen Sherpa: zonde

Marktpllein

- Lege Eurobioscoop: soort markthal á la Rotterdam, en/of openstelling op marktdagen
- Publiekstoegankelijke ruimte voormalige Eurobioscoop
- Parkeren moet blijven
- Levendige invulling Eurobioscoop, met behoud toneeltoren
- Gooische Bierbrouwerij in de Eurobioscoop

Stationsgebied

- Hal is heel onpraktisch, veel te klein (uitbouwen)
- Piano in de stationshal

- Stationsgebied niet intercitywaardig (achterkant open vlakke, koud, winderig), voorkant niet uitnodigend en representatief voor de stad
- Autoluw maken Stationsstraat geen goed idee (alternatief Schoolstraat, is al heel druk)
- Horeca (gezellig zitje), Julia's aan de achterkant, met terrasje
- Toiletten op/bij station
- Vestiging bv KFC in vm. GAK-gebouw
- Meer fietsenstalling

Veerstraat/Herenstraat

- Geen vrachtverkeer
- Betere faciliteiten bewoners (parkeren, afvalverwerking)
- Bus uit het centrum
- Herinrichting centrum; plein Veerstraat/Herenstraat aanpakken;
- Aandacht voor bewoning 3 oude huizen
- Opknappen 3-hoeksplein en woonhuizen punt
- Geen afsluiting verkeer in Herenstraat (suggestie maak fietsstraat, auto's dan 'te gast')
- Pleintje Filmtheater gezelliger met meer banken en groen;
- Veerstraat moet woonstraat blijven

Diversen

- Herinneringsplaquettes op huizen, woonhuizen, geboortehuizen
Suggesties: Jan Stender, Dudok, Malando, Nel van Vliet
- Gratis plattegrond met winkels, horeca, betaald en onbetaald parkeren, voor toeristen en andere gasten
- Stadsparkje met kindervijver (rustplek tussen winkelen door)
- Denk om groothedswaanzin, we zijn een dorp!, geen skyline
- Nog een Hogeschool in Hilversum (bevordert levendigheid)
- Minder regelgeving (ondernemersvrijheid, horeca)
- Opknappen achterkant winkels Oude Doelen

5. Resultaten Burgerpanel

In opdracht van de gemeente heeft Research 2 Evolve tussen 11 juni en 5 juli onderzoek uitgevoerd onder de leden van het Burgerpanel Hilversum. Dit panel is representatief voor Hilversum. De peiling stond in het teken van de Centrumvisie. In totaal hebben 660 leden (van 1.108) aan het onderzoek meegedaan. De resultaten zijn bijgevoegd. Daarnaast worden:

- deze benut als nul-meting (bijvoorbeeld waar het gaat om het imago van het centrum van Hilversum, mate waarin bewoners trots zijn op het centrum);
- ze meegenomen bij de verdere uitwerking van plannen en activiteiten (bijvoorbeeld waar het gaat om het verbeteren van het woonklimaat, de aanpak van leegstaande panden, het versterken van de functiemix van winkels, horeca, cultuur en evenementen).

De resultaten helpen ook bij de prioritering van projecten binnen het programma. Er werden 11 projecten voorgelegd. Deze zijn als volgt geprioriteerd.

1. Tegengaan van leegstand van winkelpanden
2. Meer groen in het centrum
3. Herinrichting van het Marktpllein
4. Herinrichting Kerkbrink
5. Herinrichting stationsgebied
6. Gevefonds
7. Gratis bewaakte fietsenstallingen in het centrum
8. Tweerichtingsverkeer Emmastraat
9. Afvalzakken het centrum uit
10. Beeldschermen in het centrum
11. Meer evenementen in het centrum

Centrum Hilversum



Hilversum
Mediastad

Centrumvisie



Centrumvisie

Voorwoord

Een centrum om van te houden

Stelt u zich eens voor dat het centrum van Hilversum zo aantrekkelijk is dat mensen uit Utrecht, Amsterdam en verder er graag een dagje komen om te shoppen of te genieten van de (jonge) bouwkunst. Dat de terrassen op mooie dagen gevuld zijn met Hilversummers en toeristen. Dat de verschillende (media) evenementen aantrekkingskracht uitoefenen op een breed publiek. Dat de bioscoop, het Filmtheater, het poppodium en de restaurants geliefde plekken zijn.

Stelt u zich eens voor dat het Marktplaatsplein landelijk als een voorbeeld geldt van een aantrekkelijk stadsplein. Dat het Gooilandplein de groene uitstraling heeft die bij de Tuinstad hoort, en samen met de monumentale Sint-Vituskerk, en het Theater Gooiland een mooie entree naar het centrum vormt. Dat de Kerkbrink obstakel- en busvrij het oude dorpskarakter van Hilversum weer terug doet komen. Dat het centrum zowel overdag als 's-nachts veilig en gezellig is. Dat je overal het gevoel hebt dat het centrum van Hilversum het centrum is van de Mediastad.

Voor u ligt de centrumvisie van de gemeente Hilversum. Een document waarin wij vastleggen hoe wij aankijken tegen ons centrum, wat de kansen, uitdagingen en ontwikkelingen zijn waar wij de komende jaren mee om dienen te gaan.

Het centrum is een van de vijf thema's waarop het college van B&W het verschil wil maken. Wij worden geconfronteerd met een aantal uitdagingen, met name op het gebied van beeldkwaliteit, leegstand en bereikbaarheid. Door deze uitdagingen gericht het hoofd te bieden, willen wij bijdragen aan het verbeteren en het versterken van ons centrum.

Een gevarieerd cultureel aanbod, aantrekkelijk winkelbestand en goede uitgaansvoorzieningen. Dat is wat Hilversummers belangrijk vinden. Door te investeren in pleinen, groen, bereikbaarheid en het beter beschermen van de karakteristieke panden en gebieden die het centrum kent, zorgen wij ervoor dat ons centrum de uitdagingen van deze tijd het hoofd kan bieden zonder haar unieke karakter te verliezen.

Wij bekijken ons centrum vanuit diverse perspectieven (pleinen, brinken, gebouwen, winkels, horeca, cultuur, wonen, bereikbaarheid en bruikbaarheid), maar realiseren ons terdege dat dit geenszins een alomvattend werk is, of kan zijn.

We willen een visie op het centrum neerzetten, waarbij keuzes niet geschuwd worden, maar juist focus wordt aangebracht. Niet alle belangen van betrokkenen komen met elkaar overeen. Tegelijkertijd is het streven naar een aantrekkelijk centrum een thema waarop ieder zich kan verenigen.

Het centrum staat niet los van de rest van de stad, of zelfs de regio. Wij realiseren ons terdege dat de keuzes die wij nu maken ook effect hebben op de omgeving. Een aantrekkelijk centrum heeft evenwel een positief effect op de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van heel Hilversum en de regio.

Wij kunnen deze visie als gemeente natuurlijk niet alleen realiseren. De centrumvisie is mede tot stand gekomen door vanaf de start nadrukkelijk bewoners, ondernemers, culturele organisaties, vastgoedeigenaren en diverse belangenorganisaties te betrekken. Met en voor hen zullen wij deze ontwikkelingen de komende jaren mogelijk maken.

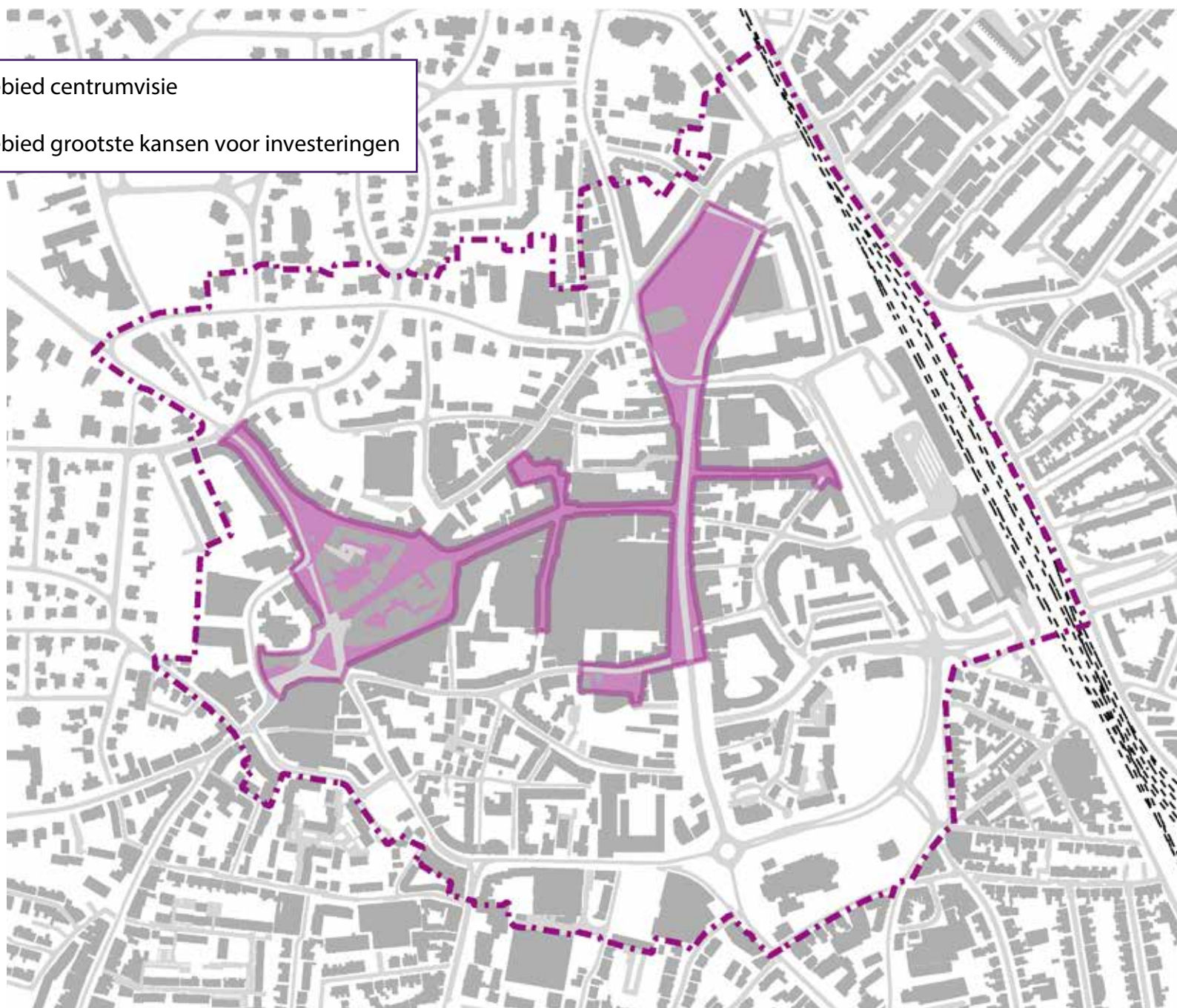
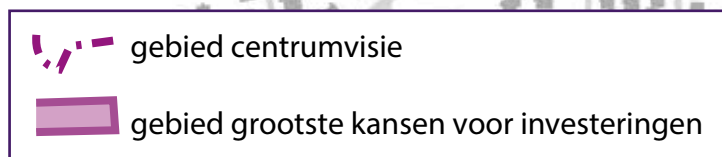
Nut en noodzaak van het werken aan het centrum worden door eenieder gedeeld. Het draagvlak is er. Ook politiek. De gemeente en andere partijen zijn bereid om te investeren en staan te popelen om te beginnen. Daarom is het goed dat dit stuk leesbaar, enthousiasmerend en relatief beknopt is. Er is genoeg gepraat, nagedacht en gefilosofeerd over het centrum. We gaan aan de slag!

Maart 2015

Floris Voorink
Wethouder Centrum

Inhoud

1. Inleiding	9
2. Identiteit	11
3. Pleinen, brinken en straten	13
4. Gebouwen	17
5. Winkelen, markt en uitgaan	19
6. Cultuur en evenementen	23
7. Media: toepassingen en festivals	27
8. Wonen	31
9. OV, fiets en auto	33
10. Organisatie	37
Bijlage	40



1. Inleiding

De huiskamer van Hilversum

In het centrum komen veel voorzieningen bij elkaar. Het gaat dan onder meer om winkels, de markt, restaurants, cafés, evenementen, bioscoop, filmtheater en het museum. Het centrum is echter ook 'gewoon' een van de wijken van Hilversum. Met daarbinnen verschillende buurten. Er wordt gewoond en gewerkt. Het Stationsgebied is een knooppunt voor bus, trein en auto en vormt een belangrijke entree naar het centrum.

Centra staan onder druk

Van oudsher heeft het centrum een lokale en (boven-)regionale functie. Door allerlei ontwikkelingen staat deze positie echter onder druk. Dat is niet uniek. Ook andere centrumgebieden hebben te maken met afnemende bezoekersaantallen, een teruglopende vraag naar vastgoed en als gevolg hiervan leegstand in winkels (en kantoren). Vooral voor centra als dat van Hilversum, met een fors voorzieningen-niveau, maar gelegen tussen grote steden als Amsterdam en Utrecht, ligt het risico op de loer dat het tij niet kan worden gekeerd.

Ambitie

Een stevige aanpak is nodig. De ambitie is een aantrekkelijk centrum te realiseren dat aansluit bij de identiteit van Hilversum. Een centrum dat:

- aantrekkelijk is om te bezoeken voor Hilversummers, bezoekers uit de regio en van daarbuiten;
- aantrekkelijk is om er te ondernemen en culturele initiatieven te ontplooiën;
- aantrekkelijk is om er te wonen.

Dit kan worden bereikt door de kwaliteit en met name het onderscheidend vermogen van het centrum te verhogen. Onder het centrum verstaan we het gebied binnen de Centrumring (aan beide zijden), aangevuld met het Stationsplein en het Marktplaats.

We hebben geen glazen bol

Hoe realiseren we een aantrekkelijk centrum? En wat is over tien jaar aantrekkelijk? De toekomst voorspellen is lastig. Wie had bijna honderd jaar geleden kunnen voorspellen dat Hilversum zou uitgroeien tot de Mediadstad? En wie had tien jaar geleden kunnen voorspellen dat we tegenwoordig zoveel producten online kunnen kopen? Hoe verbonden we zijn via allerlei social media? Of de ontwikkeling van drones kunnen voorzien? Nu tien jaar vooruit kijken is lastig. Wat betekent 3D printing voor de detailhandel? Hoe ontwikkelt het autobezit zich onder invloed van de deeleconomie? Hoe ontwikkelt zich het aantal alleenstaanden (jongeren en ouderen) met een andere kijk op wonen? Wat betekent virtuele realiteit voor het straatbeeld van de toekomst? In dit continu veranderende speelveld moet het

centrum zichzelf steeds opnieuw uitvinden. De voortdurende verandering is de uitdaging van de toekomst. Dat Hilversum mee kan in deze veranderingen heeft de Mediadstad afgelopen honderd jaar bewezen.

Wendbaar en aanpasbaar

Het is van belang bewust te zijn van veranderingen en daar tijdig op in te spelen. Voor een deel kan dat. Monitoren en het volgen van ontwikkelingen is onontbeerlijk. Zo kunnen inspanningen op het gebied van marketing en evenementen geregeld worden bijgesteld. Een plein richten we echter niet in voor een paar jaar, maar voor decennia. Net als dat een ondernemer niet elk jaar zijn concept en inrichting compleet vernieuwt. Dit betekent dat een plein niet te 'trendy' moet worden, maar zodanige kwaliteit moet hebben dat verschillend gebruik plaats kan vinden zonder dat het karakter van het plein wordt aangetast. Een bestemmingsplan maken we voor tien jaar. Dit vraagt een vooruitziende blik en flexibiliteit in bestemmingsplannen, verordeningen en beleid. Ruimte om te ondernemen, wendbaarheid en aanpasbaarheid zijn daarbij sleutelbegrippen.

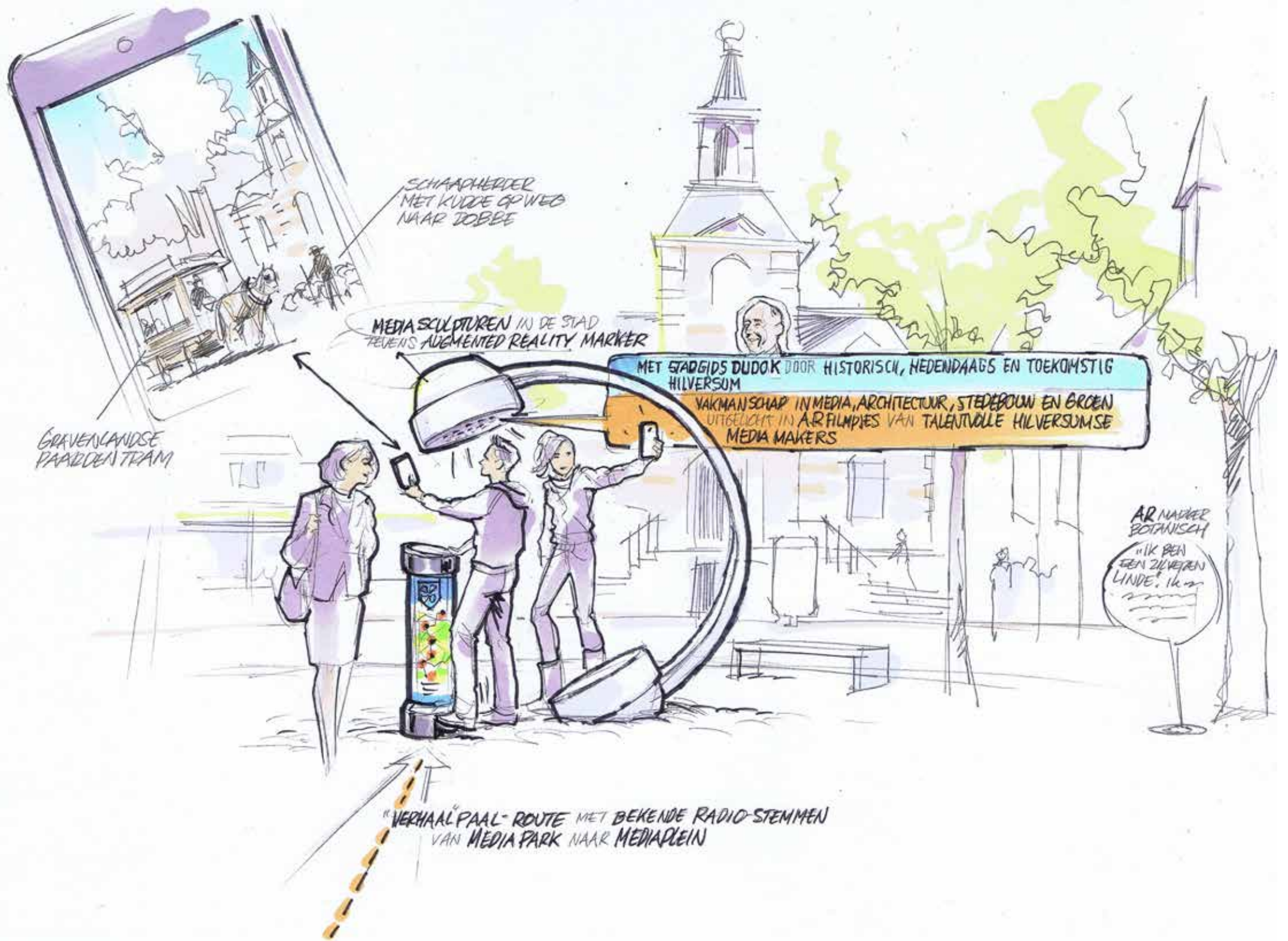
Richting en focus

Deze integrale visie geeft de toekomstrichting aan voor het centrum met de identiteit (vernieuwend vakmanschap en verscheidenheid) als belangrijke uitgangspunten. Een stip aan de horizon schept duidelijkheid en zekerheid voor bewoners, ondernemers, culturele organisaties, belangenorganisaties en vastgoedeigenaren. Focus wordt aangebracht en keuzes worden gemaakt. Lang niet alle wensen kunnen of moeten immers gehonoreerd worden. De visie is sterk uitvoeringsgericht. Deze aanpak werkt alleen wanneer deze consequent, langjarig wordt ingezet en uitgevoerd. Tegelijkertijd draait de wereld door en is het succes voor een belangrijk deel afhankelijk van de samenwerking met en inzet van partners (winkels, horeca, cultuur, bewoners, vastgoedeigenaren) en het inspelen op de kansen die zich voordoen.

Leeswijzer

In deze centrumvisie komen achtereenvolgens de volgende onderwerpen aan de orde.

- De identiteit van Hilversum en in het bijzonder die van het centrum met vernieuwend vakmanschap in media, architectuur, stedenbouw en groen.
- De ruimtelijke structuur met de verscheidenheid aan karakteristieken (verschillende bouwperioden, het dorps- en het stedelijke) dat terug te zien is in pleinen, brinken, straten en gebouwen.
- De functionele structuur met winkelen, de markt en uitgaan, cultuur en evenementen, media, wonen en bereikbaarheid (OV, fiets en auto).
- De organisatie.



SCHAAPHERDER
MET KUDDE GEWED
NAAR DOBBE

MEDIA SCULPTUREN IN DE STAD
TEVENS AUGMENTED REALITY MARKER

MET STADGIDS DUDOK DOOR HISTORISCH, HEDENDAAGS EN TOEKOMSTIG
HILVERSUM

VAKMANSCHAP IN MEDIA, ARCHITECTUUR, STEDEBOUW EN GROEN
UITGELECHT IN AR FILMPIES VAN TALENTVOLLE HILVERSUMSE
MEDIA MAKERS

GRAVENLANDSE
PAARDEN TRAM

AR NADIER
BOTANISCH

"IK BEN
GEEN ZILVEREN
LINDE". Ik...

"VERHAAL" PAAL-ROUTE MET BEKENDE RADIO-STEMMEN
VAN MEDIA PARK NAAR MEDIAPLEIN

2. Identiteit

Beleving van identiteit in sfeer en karakter

Hoe het centrum nu en in de toekomst beleefd wordt hangt, naast ligging, aanbod en bereikbaarheid, af van het gevoel je erin thuis te voelen, je erin te herkennen en er iets van je gading te vinden. Dat gevoel van herkenning en 'thuis voelen' komt voort uit een gedeelde beleving van identiteit in sfeer en karakter.

Altijd al een aantrekkelijke plek

Vanuit historisch perspectief is Hilversum, centraal in de Gooi en Vechtstreek, altijd al een aantrekkelijke plek geweest om te wonen en te werken. Dat begon al in de tijd van de Erfgooiers waar onafhankelijke, kleinschalige boeren zich in een collectief verenigden en vanuit een centrale gemeenschap de omliggende gronden exploiteerden. Hieruit ontwikkelde zich kleinschalige thuisarbeid, later geprofessionaliseerd tot kleine industrieën, vooral gespecialiseerd in de textiel en tapijtnijverheid.

Klein stedelijk karakter

In het kielzog van rijke Amsterdammers die vanaf de 17e eeuw landhuizen stichtten in 's-Graveland om er in de zomer te verpozen als het in de stad te benauwd en vies was, werden langs lommerrijke uitvalswegen rondom het centrum eveneens landgoederen en zomerresidenties gerealiseerd. Vanaf de 19e eeuw kwam zo een bloeiend zomertoerisme op gang. Gestimuleerd door snelle vervoersmogelijkheden van en naar de omliggende steden kwam daarna het forensenverkeer tot ontwikkeling en ontstond een meer permanent woonklimaat rond het centrum. Als gevolg hiervan nam de dienstverlening en kleinschalige handel toe. Door de bevolkingstoename transformeerde de voorheen agrarische dorpskern zich naar een centrum gericht op handel, dienstverlening en winkelniering. Verdichting en schaalvergroting gaven de aanzet voor het klein stedelijke karakter van Hilversum.

Vakmanschap in media

De combinatie van een goede woonomgeving, hoogwaardige dienstverlening, uitgebreide faciliteiten en goedkope grond en arbeid stimuleerde industrie en vakmanschap. De geschiedenis van Hilversum als Mediastad begint bij de opkomst van het radiotoestel en de start van de Nederlandse Seintoestellenfabriek (NSF) in 1918 aan de Naarderstraat. Omroepen vestigden hun studio's en kantoren in Hilversum om dure telefoonkosten uit te sparen. In 1951 volgt de eerste TV-uitzending en in 1961 wordt de eerste paal geslagen voor het Omroepkwartier, later omgedoopt tot Media Park.

Heden ten dage zien we grote organisaties met internationaal bereik, een breed palet van, vaak kleinschalige, productiebedrijven, instellingen als Beeld en Geluid en een beroepsbevolking die voor maar liefst een derde in creatieve beroepen werkzaam is.

Vakmanschap in architectuur, stedebouw en groen

Ongebreidelde groei leidde in het begin van de 20e eeuw tot een ongewenste stedelijke en sociale situatie. Met de aanstelling van W.M. Dudok als gemeentearchitect werd voor kwaliteit en vakmanschap gekozen. Ingegeven door een sociaal bewustzijn werd voor alle lagen van de bevolking een kwalitatief goede woonomgeving gemaakt, ingebed in een architectonische en stedenbouwkundige samenhang. Integratie van stad en omliggende natuur speelde een belangrijke rol bij zijn plannen aan de rand van de stad, waar toen nog heidevelden lagen. De laanstructuren en de grote diversiteit van het bomenbestand worden ook nu nog gekoesterd. In het centrum is hij er, ondanks zijn vernieuwende ideeën zo pal na de oorlog, niet in geslaagd om zijn stempel te drukken op de structuur van het centrum. Er zijn naast het C&A-gebouw slechts enkele portiekflats en woonwinkelcomplexen van zijn hand gerealiseerd.

Dorp en stad

Het diverse karakter van enerzijds kwalitatief goede en groene zogenaamde arbeiders-, middenstands- en villawijken en anderzijds een hoogwaardig ontwikkeld, kleinschalig ondernemerschap kenmerkt tot op de dag van vandaag de Hilversumse identiteit. In het centrum bevinden stad en dorp zich naast elkaar, groot en klein, oud en modern, intiem en robuust. Deze diversiteit is het gevolg van (steeds weer) nieuwe plannen die slechts ten dele werden uitgevoerd. De verschillende sferen zijn karakteristiek voor Hilversum, maar worden op dit moment nauwelijks als herkenbaar en waardevol ervaren. Juist de erkenning van deze verschillen en het versterken van de verscheidenheid draagt bij aan verbetering van de ruimtelijke kwaliteit en van het verblijf in het centrum.

De rode draad

De rode draad is helder. Op korte afstand van de grote steden, centraal in de Gooi en Vechtstreek, gedijt het vernieuwend vakmanschap (media, architectuur/stedebouw, groen) goed. Zo goed dat het het Hilversums karakter is gaan uitademen. Ook de verscheidenheid in sferen is karakteristiek. In het centrum is het dorpse (kleinschalig, aangenaam, intiem, overzichtelijk) en het stedelijke (kwaliteitsniveau van aanbod, levendig, verrassend, de Mediastad) te ervaren. Dit karakter, deze identiteit, is nog onvoldoende terug te zien in de stad als geheel en het centrum in het bijzonder.

Het centraal stellen van de identiteit in deze centrumvisie zorgt voor samenhang. Het maakt dat Hilversummers, maar ook bezoekers van elders, zich in het centrum thuis gaan voelen.

Vernieuwend vakmanschap en verscheidend staan centraal

In het centrum wordt de gelegenheid tot ontmoeting en verbinding tussen inwoners van Hilversum en bezoekers vanuit de Gooi en Vechtstreek en daarbuiten gestimuleerd. Vanuit de historische context wordt kwaliteit van vakmanschap terug gebracht in het centrum.

Dit vernieuwend vakmanschap wordt beleefd:

- in het aanbod aan winkels, markt, horeca, kunst, cultuur, evenementen;
- in de media;
- in de ruimtelijke kwaliteit van panden;
- in de hoogwaardige (groene) inrichting van pleinen, brinken en straten.

Daarbij gebruikmakend van:

- de kracht van de verscheidenheid;
- de combinatie van het dorpse en stadse;
- intieme groene pleinen en brinken waar het aangenaam vertoeven is met zicht op media(kunst);
- stoere, levendige plekken vol aangename beelden en geluiden.

3. Pleinen, brinken en straten

Verscheidenheid is kenmerkend

De gegroeide stad met haar verschillende karakteristieken is kenmerkend voor Hilversum en voor het centrum in het bijzonder. Het oude dorp is vanaf de 19e eeuw door de explosieve bevolkingsgroei en onder invloed van verschillende plannen in de afgelopen 70 jaar getransformeerd naar een verstedelijkt centrum.

Stadsplattegrond

Opvallend is dat de transformatie van het centrum zich grotendeels heeft afgespeeld binnen de context van het historische stratenplan. Met uitzondering van de Centrumring, die deels nieuw is aangelegd en deels de bestaande wegen volgt, zijn het historische stratenpatroon en de historische brinken nog grotendeels intact. De structuur van het oude dorp met de verschillende brinkjes om het vee te verzamelen, is met de verstedelijking vanaf het eind van de 19e eeuw in de stad geïncorporeerd. Met de aanleg van de spoorlijn en de bouw van het station in 1874, maar zeker naar aanleiding van het Kernplan uit 1971 en het Binnenstadsplan uit 1992, is het oostelijke deel van het centrum flink veranderd en verdicht met grote schaa sprongen. Verder is het stratenpatroon op de oudste kadastrale kaart uit 1832 nog herkenbaar in de huidige plattegrond.

Dorp en stad

Bij herinrichting van pleinen, brinken en straten staat hoogwaardig vakmanschap centraal. Dit vakmanschap komt tot uitdrukking in het ontwerp en in de keuze van bestrating, groen en meubilair. De verscheidenheid, de combinatie van het dorps- en stadse, wordt versterkt door onderscheid te maken in gebieden die de sfeer van het 'oude dorp' uitstralen, zoals het gebied Kerkbrink - 's-Gravelandseweg – Keiplein - Schoutenstraat – C&A-plein en meer stedelijke gebieden, zoals het Stationsgebied, het Marktpllein en het Gooilandplein.

Groen

Hilversum is omringd door natuur. Deze is voor elke inwoner op korte afstand te bereiken. Groen in het stedelijk gebied is schaars vergeleken met andere gemeenten, terwijl dit met het oog op bijvoorbeeld klimaatverandering steeds belangrijker wordt. Hilversum telt wel veel bomen en variatie in bomen. In totaal 700 soorten bomen. Deze variatie wordt in het centrum onvoldoende ervaren. Het aantal groene plekken in en rond het centrum is beperkt. Naast de Oude Haven zijn er het Dudokpark en de begraafplaats 'Gedenkt te sterven' en in de toekomst het Vitushof. Gestreefd wordt naar een versterking van het groene karakter en het verhogen van de verblijfs waarde, door:

- de hoogwaardige inrichting van het Vitushof als groene verblijfsplek in het centrum. Het Vitushof krijgt een openbaar karakter en blijft herkenbaar als voormalige begraafplaats;

- vergroenen van het Gooilandplein;
- de aanplant van (extra) bomen op het Marktpllein en op de Kerkbrink;
- de aanplant van extra bomen langs de Centrumring (Stationsplein) en op andere strategische plekken in het centrum;
- het versterken van het groene karakter van de as Gooilandplein – Groest – Marktpllein - de Vorstin door het doorzetten en op termijn vernieuwen van de bomenstructuur.

Het groene karakter van het centrum kan ook worden versterkt door realisatie van verticale tuinen en daktuinen.

Brinken

De herinrichting van het Keiplein en het C&A-plein hebben de oude brinken een nieuwe, dorpsuitstraling gegeven, terwijl de gele straatstenen een herkenbare verwijzing zijn naar het karakteristieke gele zand waaruit de brinken vroeger bestonden. Met het vernieuwen van de bloemenkiosk aan het C&A-plein wordt de herinrichting van deze brink afgerond. Het is wenselijk de vormtaal van beide brinken door te zetten naar andere, historische brinken (de Kerkbrink en de brink in de Herenstraat-Veerstraat) om zo de relatie tussen de verschillende brinken te versterken.

Kerkbrink

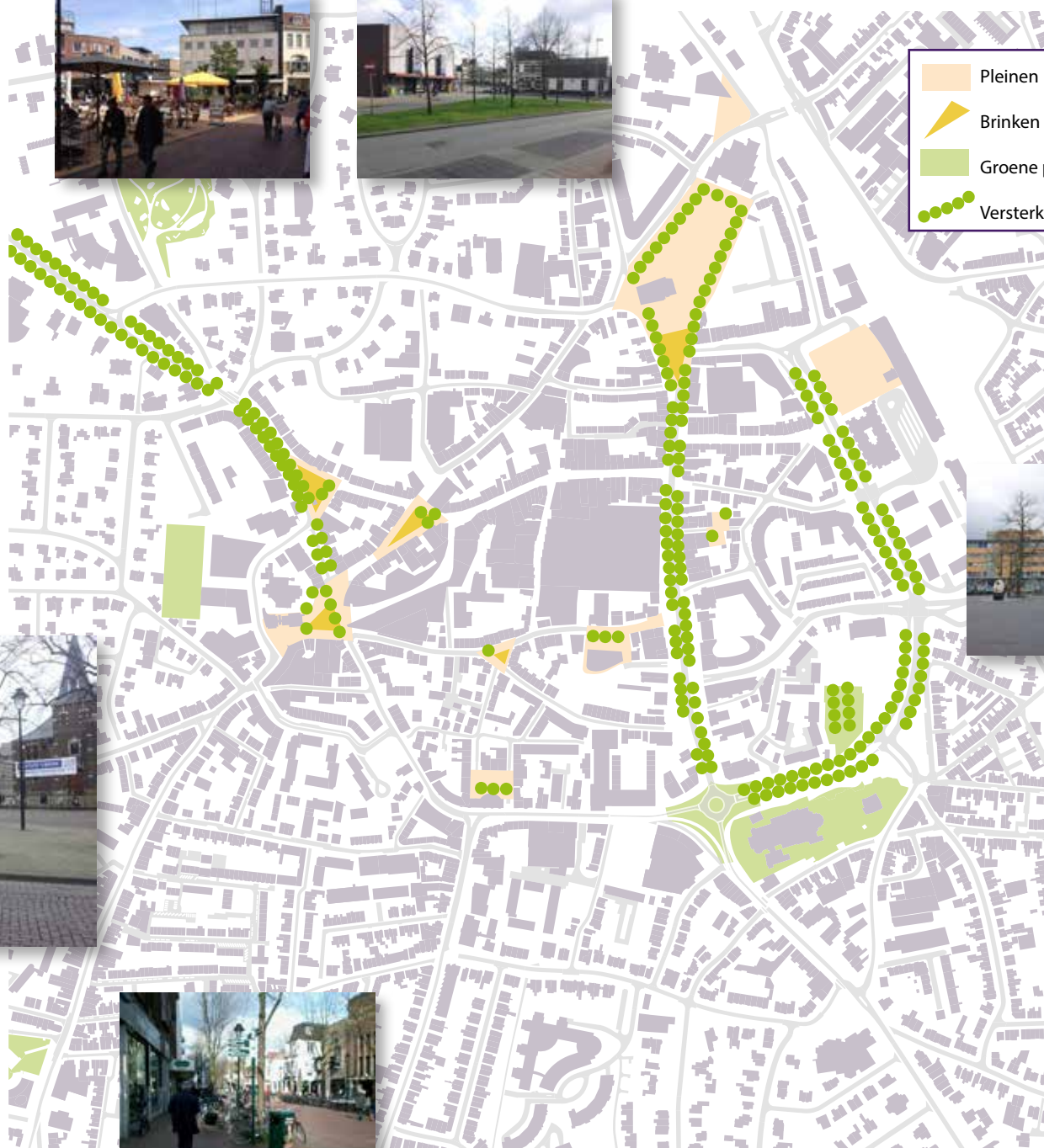
Veel wordt verwacht van de herinrichting van de Kerkbrink. Uit verkennende gesprekken met verschillende partijen rond de Kerkbrink is een gedeeld toekomstbeeld ontstaan. De Kerkbrink zal door het laten vervallen van de busroute en een deel van de fietsroutes transformeren van een verkeersplein naar een aantrekkelijk, obstakelvrij verblijfsgebied. Qua profiel is de toekomstige Kerkbrink te typeren als culinair en cultureel, waarbij het Museum Hilversum veel meer dan nu naar buiten zal treden met media (kunst), zowel op pleinen als in leegstaande panden. Vastgoedeigenaren zullen bij invulling van panden rond de Kerkbrink aansluiten op het geschetste profiel. In het ontwerp zal de kracht van beide zijden van de Kerkbrink (rustig en druk) worden benut. In dit beeld is geen ruimte voor de muziektent. Hiervoor is mogelijk elders, bijvoorbeeld in het Dudokpark, een meer passende plek te vinden.

Marktpllein

Het ontwerp voor het Marktpllein is inmiddels vastgesteld. Het Marktpllein wordt vormgegeven als een ruim stads-, markt- en evenementenplein met een eigen identiteit en vormgeving, die de bijzondere stedenbouwkundige situatie en functie benadrukken. De sfeer is die van het Lange Voorhout. Behoud van de te restaureren oude Eurobioscoop zorgt met een nieuwe functie en historisch uitstraling voor een



- Pleinen
- Brinken
- Groene plekken
- Versterken bomenstructuur



attractief element op het grote plein. Dit gebouw markeert een geleidelijke overgang tussen het nieuwe grote stedelijke stadsplein naar de dorpse sfeer van de kop van de Groest. Mocht de Eurobioscoop behouden blijven dan is aan de noordzijde ruimte voor passende bebouwing. Het plein wordt omzoomd door bomenrijen. De vanuit de Groest door te trekken bomenrijen, het doorzetten van bestrating van het Marktpllein naar de kop van de Groest en vooral het omleggen van de Centrumring om de markt heen in plaats van door de Stationsstraat, zorgen voor een aantrekkelijke voetgangersverbinding vanaf de Groest ter hoogte van het Herenplein tot en met het Marktpllein. Hier ontstaat één doorlopend voetgangersgebied.

Stationsplein

Het Stationsplein is de belangrijkste entree van het centrum. Een knooppunt voor trein, bus, taxi, fiets en voetganger. Het gebied is op dit moment weinig aantrekkelijk, wordt ervaren als onveilig en de relatie met het centrum is zwak. Een goede balans tussen vervoersfuncties en verblijfsfuncties ontbreekt. Daarbij is de route richting centrum zowel te voet als te fiets onvoldoende herkenbaar. Gesprekken die gevoerd worden met partijen, zoals NS, ProRail en diverse vastgoedeigenaren kunnen leiden tot een vergaande integrale benadering voor het gebied van Beatrixtunnel tot en met de Kleine spoorbomen. Uitgangspunt is dat het Stationsgebied een aantrekkelijke, veilige entree wordt richting centrum en te voet en op de fiets een logische verbinding tussen oost en west. Daarnaast wordt het er prettiger om er te komen en er te verblijven. Het plein moet bezoekers verwelkomen. Er liggen ook mogelijkheden om te voorzien in ruimte voor zakelijke (korte) ontmoetingen, afhaalpunten, productpresentaties, e.d. Voortbordurend op de schaal van de hier aanwezige grotere gebouwen, krijgt het plein de allure van een open groene ruimte met heldere wandelroutes van het station naar het centrum. Deze routes zijn zowel via de Leeuwenstraat als via de Stationsstraat, die door het omleggen van de Centrumring verandert in een voetgangersgebied met fietsroute en bomen. Door het beter benutten van de fietsparkeerkelder en het meer afschermen van fietsenstallingen met groen zijn de gestalde fietsen minder prominent aanwezig.

Straten

De bestrating in het hele kernwinkelgebied bestaat uit rode penterklinkers. Deze bestrating gaat nog geruime tijd mee, maar bij herinrichting van pleinen en brinken, zoals de Kerkbrink, het Marktpllein en het Stationsplein krijgen deze plekken hun eigen karakteristiek met passende bestrating en meubilair. Straten als de Biersteeg en omgeving en het Historisch Buurtje behouden hun huidige, dorpse bestrating. Tussen de kop van de Groest en de Bussumerstraat begint nu ook een 'historisch buurtje' te ontstaan. De Kerkstraat, Schoutenstraat, Leeuwenstraat en Stationsstraat behouden of krijgen het beeld van de rode lopers, de verbindingsstraten tussen de pleinen en brinken in het centrum. Voor de route Zeedijk - Herenstraat - Herenplein - Groest worden particuliere initiatieven die tot verbetering leiden gesteund.

Groest

De Groest, althans tussen Herenstraat en Marktpllein, behoudt zijn belangrijke rol als verblijfsfunctie, uitgaansgebied, flaneerzone met terrassen en bomenrijen. De Groest verbindt het Gooilandplein met het Herenplein en het Marktpllein. Om de Groest meer een eigen identiteit te geven als historisch belangrijke plek centraal in het centrum volgt op termijn herinrichting. De voortgang van de kastanjebloedingsziekte is medebepalend voor het moment waarop. Bij herinrichting worden nieuwe bomen geplaatst die verder uit elkaar geplaatst zullen worden om meer licht te krijgen. Er komt daarnaast meer ruimte voor terrassen en voetgangers en een minder brede goed herkenbare fietsroute. Fietsparkeren wordt bij voorkeur opgelost in gebouwde voorzieningen. Het zuidelijke deel van de Groest krijgt in het verlengde van de Emmastraat (tweerichtingsverkeer) – Gooilandplein een verkeersfunctie van en naar de parkeergarage Hilvertshof en zal als herkenbare verkeersweg worden heringericht. Daarbij is aandacht nodig voor verbetering van de ingang van de parkeergarage Hilvertshof.

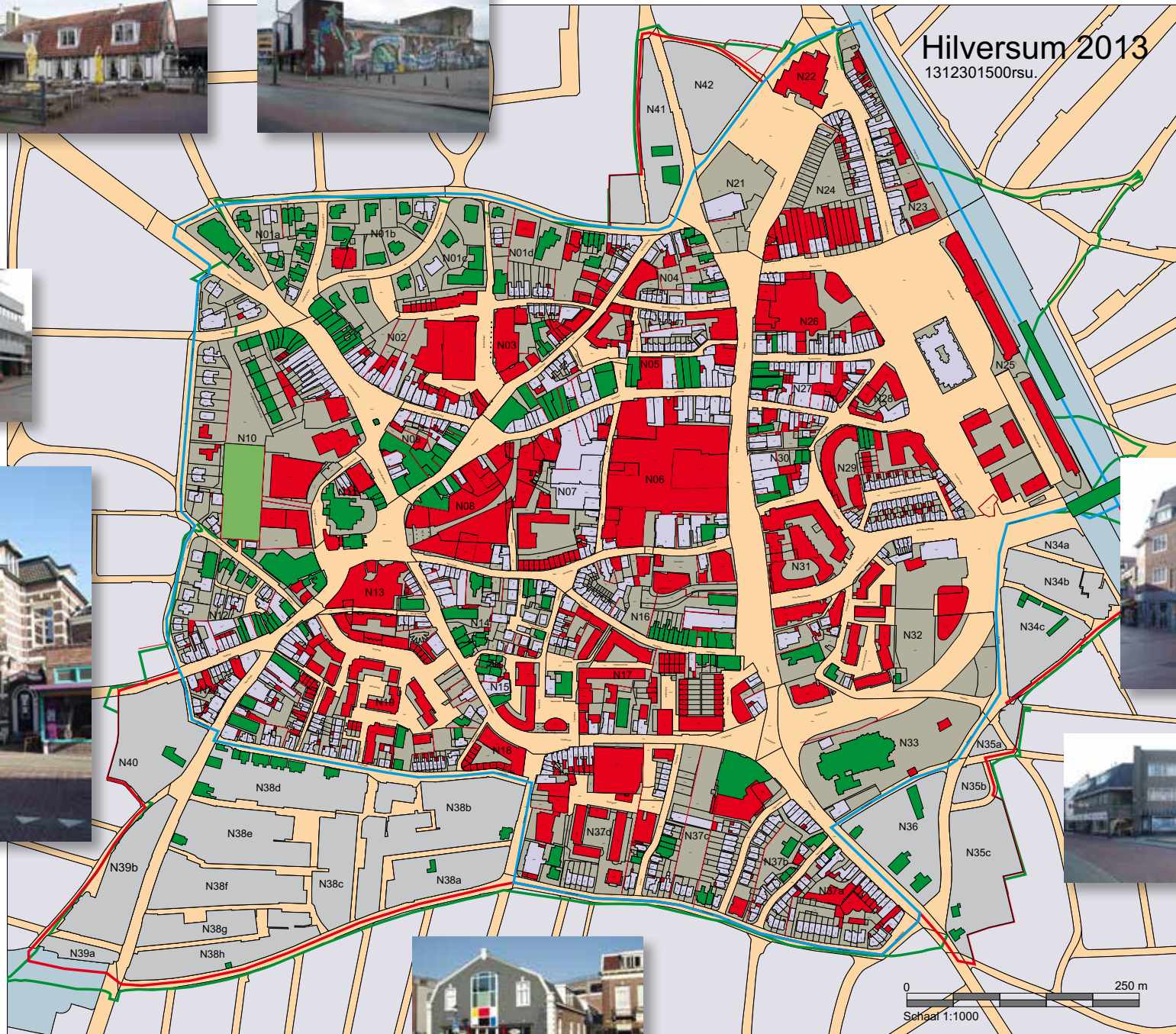
Beheer en onderhoud

Bij een hoogwaardige inrichting hoort een goed niveau van beheer en onderhoud. Op dit en andere gebieden liggen er kansen in de vorm van participatiebanen. Het mes snijdt daarbij aan twee kanten. Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt doen ervaring op en het centrum wordt aantrekkelijker. De uitgangspunten voor beheer en onderhoud zijn opgenomen in de handboeken Inrichting en Beheer Hilversum Buiten. Deze handboeken zullen worden geactualiseerd. Mutaties van afgelopen jaren worden verwerkt en inhoudelijke en financiële kaders voor de komende jaren worden vastgelegd. Voor groen (schoon en heel) en voor verharding geldt voor het centrum het niveau goed als uitgangspunt. Aandachtspunten zijn graffiti en kauwgom.

Programma

De gemeente Hilversum draagt komende jaren op verschillende manieren bij aan aantrekkelijke pleinen, brinken en straten.

- Vernieuwen van de kiosk C&A-plein
- Realisatie van het Vitushof en vergroenen van het Gooilandplein
- Aanplant van extra bomen langs de Centrumring (Stationsplein) en op strategische locaties in het centrum
- Herinrichting van het Marktpllein inclusief de kop van de Groest en dit deel van de Stationsstraat
- Herinrichting van de Kerkbrink
- Ondersteunen van particuliere initiatieven op de route Zeedijk - Herenstraat - Herenplein - Groest
- Actualisatie van de handboeken Inrichting en Beheer Hilversum Buiten



4. Gebouwen

Diversiteit in bebouwing

In tegenstelling tot het stratenplan is de bebouwing in de loop van de jaren op veel plekken aangepast en vernieuwd. De open verkaveling met losse, vrijstaande dorpsbebouwing is getransformeerd naar aaneengesloten bouwblokken met dichte gevelwanden. Deze ontwikkeling heeft zich vanaf het eind van de 19e eeuw in verschillende fasen afgespeeld. Hierdoor zijn in het centrum verschillende typen bebouwing te vinden.

Verschillende bouwperiodes

Karakteristieke, individuele winkel-woonhuizen van omstreeks 1900 staan naast rijen winkelwoonhuizen in een massieve baksteenarchitectuur met opvallende hoekaccenten uit de periode van de interbellum. De periode na het Kernplan van 1971 laat een schaa sprong zien met bebouwing die zich, zoals in die periode gangbaar was, in vormgeving en materiaal weinig van de omgeving lijkt aan te trekken. Hierna volgde het Binnenstadsplan uit 1994 waarin in het Stationsgebied en de Langestraat ruimte kwam voor hogere bouw. Tussendoor bevindt zich verspreid over het centrum nog enige kleinschalige (deels nieuwe) dorpsbebouwing en nieuwe kleinschalige nieuwbouw in onder andere de Kampstraat, rond de Bussumerstraat en de Herenstraat. Een belangrijke metamorfose van het centrum was de realisatie van de Gooische Brink, die in de jaren 90 van de vorige eeuw zowel functioneel als ruimtelijk veel betekende op deze oudste plek van het dorp. Karakteristiek in het centrum zijn ook de kwalitatief meestal fraaie hoekpanden of hoekensembles. In het centrum zijn er daar heel veel van. Voorbeelden zijn de panden van Oldenhof, Douglas, Lorenzo en Flinders, maar ook de hoeken 's-Gravelandseweg - Oude Enghweg - Albertus Perkstraat en de hoek Schapenkamp-Spoorstraat.

Veel kwaliteit vanuit een hoge mate van vakmanschap

Op dit moment worden de verschillen nauwelijks als waardevol ervaren. De sfeer van het oude dorp wordt gewaardeerd. Het vakmanschap dat in de periode van Dudok in de rest van Hilversum is gerealiseerd wordt in het centrum gemist. De nieuwbouw wordt als te groot ervaren en veel gebouwen als neutraal of weinig bijzonder gezien. Toch blijkt uit onderzoek dat architectonische kwaliteit en identiteit niet tot één periode beperkt is. De agrarische en vroeg-industriële bebouwing geven het centrum zijn dorpsidentiteit. De invloed van de chique Gooische villawijken is terug te vinden in de rijke detaillering van veel winkelpanden. De groeispurt van Hilversum en de tuinstedelijke ontwikkeling zijn herkenbaar in krachtige bakstenen gevels, de opvallende hoekaccenten en hoge kappen. In het kielzog van Dudok is de aanzet gegeven voor het modernisme, die vervolgens door andere architecten in de naoorlogse periode is opgepakt.

Kwaliteit niet goed herkenbaar

De verschillende kwaliteiten zijn vaak niet meer goed herkenbaar, door soms opzichtige reclame, pragmatische wijzigingen (winkelpuizen die niet passen bij de bovenbouw), toepassing van goedkope materialen en verwijdering van ornamenten in de loop van de tijd. Ook andere inzichten in welstandsbeleid en architectuurstromen hebben hier en daar geleid tot gebouwen die destijds fraai gevonden werden (zoals het voormalig UWV-pand en de bankgebouwen aan de Oude Torenstraat en de 's-Gravelandseweg) maar vandaag de dag als storend ervaren worden.

Zeven karakteristieken

Uit verschillende perioden zijn kenmerkende gebouwen te vinden.

Er zijn zeven karakteristieken te onderscheiden:

- agrarische bebouwing;
- industrieel erfgoed;
- villa-achtige winkel/woonhuizen;
- het interbellum;
- na-oorlogse bebouwing;
- panden uit de periode van de expansie;
- contemporain.

Deze karakteristieken zijn in het hele centrum verspreid terug te vinden, maar soms overheerst één van deze karakteristieken.

- Zo hebben de winkel-woonhuizen aan de 's-Gravelandseweg, Schoutenstraat en de Kerkstraat nabij de Kerkbrink een overwegend verticaal en villa-achtige karakter, passend bij de bebouwing van de omliggende villawijken.
- De bebouwing rondom de Herenstraat, Leeuwenstraat en de Kerkstraat nabij Groest is daarentegen weer meer uitgevoerd in horizontale baksteenarchitectuur uit de periode van het interbellum, aansluitend op de bebouwing van de wijk Over 't Spoor.
- De Groest heeft een diversiteit van stijlen en kwaliteiten. Prachtige gebouwen zoals de Rex en het voormalige pand van de Gooi- en Eemlander worden afgewisseld met grofschalige appartementengebouwen en panden met een zeer matige uitstraling zoals dat van Xenos.
- De bebouwing langs de Centrumring-oost is overwegend stedelijk van karakter.
- De gebieden rondom de Biersteeg en het Historisch buurtje hebben juist een kleinschalig en dorps karakter.

Waardering en acceptatie voor verscheidenheid

De verscheidenheid van verschillende perioden, bouwstijlen, groottes en sferen naast elkaar is een karakteristiek van het centrum van Hilversum die niet kan

worden teruggedraaid. Het oude dorp zal niet terugkomen en het dorp zal ook nooit een echte stad worden. Door de verscheidenheid als een kenmerkende eigenschap van Hilversum te zien, en waar mogelijk gebouwen met een goede architectuur te stimuleren zal de waardering en acceptatie van het centrum toenemen. Als de gemene deler kwaliteit in vormgeving, materiaal en detaillering wordt, dan kan een bijzonder mix van gebouwen ontstaan die de herkenbaarheid en beleefbaarheid van het centrum kan vergroten. In het centrum zijn recent nieuwe bouwplannen gerealiseerd, die door bezoekers van het centrum gewaardeerd worden, zoals woningen in de Herenstraat, het Aloysius College, het Filmtheater en de JT Bioscoop. Het centrum verandert niet van de ene op de andere dag. Transformatie van gebouwen is een langdurig proces, waar vastgoedeigenaren een hoofdrol in hebben. Voor de gemeente ligt er een belangrijke taak om de kwaliteit van de openbare ruimte op een hoog niveau te brengen. Hierdoor worden vastgoedeigenaren gestimuleerd om hun panden op te knappen.

Herstel bestaande architectuur zorgt voor kwaliteitsslag

De verschillende karakteristieken kunnen versterkt worden door per (cluster van) karakteristieken de kenmerken en kwaliteiten te benoemen en als uitgangspunt te nemen voor herstel en/of nieuwbouw. Herstel van de oorspronkelijke architectuur betekent al een aanzienlijke kwaliteitsslag. Door verdwenen ornamenten en gevelelementen te herstellen worden de verschillende karakteristieken weer zichtbaar. Ook inzet van media (bijvoorbeeld augmented reality) draagt bij. Het terugbrengen van oude reclame, vervangen van dichte rolluiken, het aanlichten van panden en het nemen van duurzaamheidsmaatregelen draagt bij aan de kwaliteit van panden. Een stimuleringsregeling (gevelherstelfonds) zal eigenaren helpen dit ook daadwerkelijk te laten uitvoeren. De focus van het gevelfonds zal liggen op het kerngebied, te weten Leeuwenstraat, Groest, Langgewenst, Kerkstraat, Schoutenstraat, Kerkbrink en 's-Gravelandseweg. Uitgangspunt is een pilot van 2 jaar met een plafondbedrag van 100.000 euro per jaar. Maximaal 50% van een investering en maximaal 10.000 euro per pand zal worden vergoed.

Eurobioscoop

Voor de voormalige Eurobioscoop liggen kansen voor verschillende invullingen, ook in combinatie met nieuwbouw aan de noordzijde. Uitgangspunt is dat de functie levendigheid creëert gedurende de dag en de (vroeg) avonduren. Een horecafunctie, in combinatie met bijvoorbeeld detailhandel, ambacht of cultuur, ligt dan voor de hand.

Oorspronkelijke karakteristieken als uitgangspunt

Op het gebied van ruimtelijke kwaliteit heeft de gemeente een taak in regelgeving en toezicht. Het belangrijkste middel hierin is welstandstoezicht en de welstandsnota.

De welstandscriteria voor het centrum zijn nu sterk gericht op de verschillen van schaal en ontwikkelingssnelheid van deelgebieden in het centrum. Hierbij wordt de diversiteit van bebouwing als gegeven beschouwd, zonder dat onderscheid gemaakt wordt in de kwaliteit van de architectuur en karakteristieken. De nieuw te formuleren criteria moeten erop gericht zijn oorspronkelijke karakteristieken terug te brengen. Van aanwezige en oorspronkelijke kenmerken zal een analyse worden gemaakt, die vervolgens gewaardeerd worden en als uitgangspunt dienen voor herontwikkeling, verbouwing en/of nieuwbouw. Maatwerk en plaatsgebondenheid zijn belangrijk. Nieuwe ontwikkelingen moeten passend zijn bij maat, schaal en karakter van de omgeving.

Meer aandacht voor reclame

Bij een kwalitatief hoogwaardige uitstraling past meer aandacht voor reclame-uitingen. In het centrum bevindt zich een grote verscheidenheid aan (soms opzichtige) reclame-elementen, zoals lichtbakken, uithangborden, rolluiken, banners, vlaggen en vuilnisbakken. Dit komt de kwaliteit van het centrum niet ten goede. Reclamebeleid waarbij een eenheid in reclame-uitingen wordt nagestreefd (losse reclameletters i.p.v. lichtbakken, dichte rolluiken, e.d.), passend bij de stijl van het gebouw, zal de kwaliteit van het centrum doen verbeteren. Dat geldt ook voor het vervangen van bijvoorbeeld de Ecobin afvalbakken. Bij het formuleren van nieuw reclamebeleid, als onderdeel van de welstandsnota, wordt gezocht naar een balans tussen een kwalitatief hoogwaardige uitstraling en ruimte voor ondernemerschap.

Aanwijzen monumenten

Verspreid over het centrum bevinden zich historische gebouwen die geen monumenten zijn, maar die wel kenmerkend zijn voor de verschillende karakteristieken in het centrum. Door deze bebouwing als gemeentelijk monument aan te wijzen wordt voorkomen dat ze verloren gaan. Behoud ervan maakt de ontwikkelingsgeschiedenis van het centrum zichtbaar en beleefbaar en versterkt de identiteit van het centrum. Het gaat om circa 50 panden.

Programma

De gemeente Hilversum investeert komende jaren op verschillende manieren in de ruimtelijke kwaliteit van het centrum.

- Opstellen van een nieuwe paragraaf in de Welstandsnota voor het centrum, waarbij de 7 karakteristieken uitgangspunt vormen en waar reclamebeleid onderdeel is
- Realiseren van een subsidie voor gevelverbetering (gevelherstelfonds)
- Aanwijzen van monumenten (circa 50 panden)
- Besluitvorming over de Eurobioscoop

5. Winkelen, markt en uitgaan

Centrum als verlengde huiskamer

Winkelen vormt van oudsher het belangrijkste motief voor een bezoek aan het centrum. Zo is de wekelijkse markt al sinds 1823 een regionale trekker. Winkelen is tegenwoordig minder gericht op de aankoop van producten, dat kan immers ook via internet en meer op oriëntatie. Daarnaast worden andere motieven belangrijker. Denk aan ontmoeting, eten en drinken, werken, kunst en cultuur en evenementen. Het centrum wordt steeds meer een verlengde van de huiskamer. Dit stelt hoge eisen aan kwaliteit, uitstraling, veiligheid, toegankelijkheid (ook voor mensen met een beperking) en functionaliteit van het centrum, het kloppend hart van Hilversum.

Omvangrijk aanbod met regionale uitstraling

Het centrum van Hilversum heeft een omvangrijk winkel- en horeca aanbod met van oudsher een regionale uitstraling. Qua omvang te typeren als binnenstad (1 van de 17 grootste centra in Nederland, gerekend naar aantal winkels), wordt een bezoek aan het centrum door Hilversummers zelf vaak aangeduid als 'ik ga even naar het dorp'. Ook hier dus het beeld van dorp en stad.

Nieuwe toekomst voor het randgebied

In de afgelopen jaren zien we een compacter kernwinkelgebied ontstaan. Al in 2008 werd geconstateerd dat straten rond het centrum functioneel geen deel meer uitmaken van het centrum. Winkelleegstand heeft hier, bijvoorbeeld in de Havenstraat, structurele vormen aangenomen. Als entrees naar het centrum zijn de straten van belang. De toekomst is voor de meeste straten echter een andere dan die als winkelstraat. Factoren, zoals de ligging ten opzichte van het kernwinkelgebied, de ligging ten opzichte van bronpunten (parkeergarages, station) en de mogelijkheden voor circuitvorming bepalen het toekomstperspectief. De gemeente kiest voor compact met perspectief voor het randgebied. Via deelname aan het experiment 'Aangename Aanloopstraten' van Platform31 wordt het toekomstperspectief van de straten in het randgebied bepaald. In veel gevallen zal dat minder winkels en horeca en meer ruimte om te wonen betekenen. Dat zijn lastige beslissingen, maar wel noodzakelijke. Bestaande initiatieven worden hierin uiteraard betrokken. De visie wordt gevolgd door een aanpak per straat. Vergaande maatregelen, zoals het weg bestemmen van detailhandel en horeca, stedelijke herverkaveling en actieve verplaatsing worden op voorhand niet uitgesloten. De leegstand in de Emmastraat is minimaal. Gelet hierop is het niet de bedoeling de winkelfunctie daar af te bouwen.

Kernwinkelgebied

De kernwinkelstructuur omvat de as van het Marktplaatsplein naar Groest tot aan de Herenstraat, de as van het Stationsplein via de Leeuwenstraat en de Kerkstraat

naar het C&A-plein en de Kerkbrink en de route Gooische Brink, Kerkbrink via de 's-Gravelandseweg naar het Keiplein en via de Schoutenstraat terug naar het C&A-plein. Straten en pleinen als de Zeedijk, de Bussumerstraat, het Wagenmakersplein, de Herenstraat en de Stationsstraat kunnen met specialistisch aanbod en vernieuwend vakmanschap bijdragen aan het onderscheidende karakter van Hilversum, maar zorgen vooral voor de ontsluiting van het kernwinkelgebied, te voet, met de fiets, per OV en auto. De gemeente legt de focus op de kernwinkelstructuur. Investerings in panden, pleinen, brinken en straten worden in dit gebied gedaan. Hier wordt door inzet van een acquireur leegstand tegengegaan. De investering van vastgoedeigenaar Kroonenberg in de Hilvertshof is daarbij een belangrijke impuls en onderstreept het vertrouwen van grote beleggers in het centrum van Hilversum. Door het verbeteren van het winkel- en horeca aanbod, de uitstraling en de routing krijgt Hilvertshof een stevige uitgangspositie voor de toekomst. Verbetering van de uitstraling van bijvoorbeeld de hoek Kerkstraat/Zeedijk is daarbij nog een aandachtspunt.

Horecaconcentratiegebieden

Het centrum telt drie horecaconcentratiegebieden, te weten het Groestkwartier, de Restaurantzone en het zogenoemde Kernwinkelgebied met winkelondersteunende horeca.

- De restaurantzone is groot ('s-Gravelandseweg, Kerkbrink, Vaartweg, Havenstraat, Langestraat). Als gevolg hiervan zijn de restaurants verspreid gelegen en mist Hilversum een herkenbaar, compact gebied met restaurants. Concentratie in het centrum levert meer uitstraling en daardoor kracht op.
- Het karakter van de Groest verandert. Aan jongeren tot 18 jaar mag geen alcohol meer worden geschonken. Er wordt volop geïnvesteerd in veilig uitgaan. Diverse cafés maken plaats voor restaurants.
- In de winkelstraten neemt de vraag van winkels naar het mogen voeren van horeca als onderdeel van de detailhandel toe. Concepten waarbij detailhandel, horeca, ambacht, e.d. zijn geïntegreerd vormen de toekomst, maar worden nu nog, ter bescherming van de horeca, beperkt door bestaande regelgeving zoals een maximumstelsel (maximaal 10 winkels mogen ondersteunende horeca voeren).

Te weinig vernieuwing

Door het onzekere beeld van de afgelopen jaren zijn de horeca en detailhandel als geheel te weinig actief. Te weinig ondernemers kijken verder dan hun eigen zaak. Ook ontbreekt het aan vernieuwing. Gelukkig zijn er wel positieve uitzonderingen. Denk aan de initiatieven van de Stichting Uitgaan Groest en HierHilversum. In de horeca zijn verder goede voorbeelden te noemen van innovatie, zoals Wijnbar Vintage, Vida, Doppio en Burgers en het toekomstige restaurant de Stadstuin op de kop van de Groest. Onderscheidende ondernemers in de detailhandel zijn



bijvoorbeeld Oldenhof, Dille&Kamille, spellenwinkel Vendetta, Mevrouw Groen, Van Schijndel Schoenen, Van der Lee stoffen, de Danswinkel en Platenzaak Het Oor.

Fysieke winkels blijven bestaan

Ondanks internet wordt er ook in de toekomst nog steeds in fysieke winkels in het centrum gekocht. In het centrum:

- staan ondernemers direct in contact met hun klanten;
- is er een combinatie tussen aanbod dat men verwacht en aanbod dat verrast;
- kunnen bezoekers producten zien en voelen;
- is sprake van (on)verwachte ontmoetingen of verbinding op basis van gedeelde interesses;
- zijn er aangename plekken om te verblijven, die door de identiteit fungeren als bindmiddel in een gemeenschap.

De eisen die worden gesteld aan het centrum nemen daarbij wel toe. Gastvrijheid staat centraal. Denk aan rust- en zitplekken, toiletvoorzieningen (ook voor minder validen), bagagelockers, babyverschoonruimten, kinderopvang, valetparking, bewegwijzering en stadsplattegronden. Andere winkeltijden (zoals donderdag tot en met zaterdag open tot 19 uur, in plaats van de huidige koopavond en maandag) passen hierbij. Ook door het gebruik van licht, geluid en geur kunnen bezoekers zich prettig en ontspannen voelen. Zo wordt de muziek tijdens de TOP2000 erg gewaardeerd door bezoekers.

Verschillende winkels en kanalen

Conceptstores waar de beleving een integraal onderdeel is, superspecialisten, discounters met snel wisselend assortiment en mixformules sluiten aan op de eisen van deze tijd. Veel ondernemers zijn daarbij via verschillende kanalen (fysiek en online) en op verschillende manieren (zoals workshops, kinderfeestjes, product-presentaties, signeersessies, winkelen op afspraak, muziektredens) actief. Ook integratie tussen verschillende sectoren, zoals detailhandel, horeca, diensten, zorg, ambachten en cultuur is tegenwoordig gebruikelijk. Ondernemers die niet voldoen aan de eisen van de consument, verdwijnen vanzelf uit het straatbeeld.

Dynamiek neemt toe

De dynamiek neemt alleen maar toe. Pop-up winkels, ook als onderdeel van reguliere winkels en pop-up horeca worden een gangbaar verschijnsel. Dit soort concepten zal een substantieel deel van het aanbod gaan uitmaken. Voorspellingen gaan uit van circa 25%. In Hilversum zijn reeds diverse pop-up winkels neergestreken. Met het grote aantal creatieven in Hilversum een logische ontwikkeling. Het stimuleren en programmeren van deze concepten zorgt voor verrassing en beleving. Met het sluiten van een convenant voor tijdelijke invulling van leegstaande panden worden de randvoorwaarden geschapen.

Meer ruimte voor ondernemerschap

Vernieuwing wordt beperkt door (onnodige) regels. De regelgeving rond het gebruik van de openbare ruimte in het centrum zal tegen het licht worden gehouden. Denk aan uitstallingen, braderieën, standplaatsen, terrassen, venstertijden, reclame, e.d. Gezocht wordt naar de balans tussen kwaliteit en ruimte voor ondernemerschap. Daarbij is er ruimte om te experimenteren in een regelvrije zone en worden regels die integratie tussen bijvoorbeeld detailhandel en horeca beperken afgeschaft. Samen met ondernemers worden regels anders toegepast, verbeterd of geschrapt. Ondernemerschap wordt ook gestimuleerd door:

- het ondersteunen van starters via bijvoorbeeld meestergezelconstructies;
- samenwerking met het onderwijs, zoals het ROC;
- begeleiding bij overname en financiering (via bijvoorbeeld crowdfunding, microfinanciering, kredietunies, vermogende Hilversummers).

Meer focus op food

Het centrum kent veel dagelijks aanbod. Vooral de vier supermarkten (deels op slechte plekken) valt op. Maar er zijn ook diverse specialisten te vinden. Consumenten hechten steeds meer waarde aan producten, die puur, eerlijk, vers en biologisch zijn. Hierop inspelen kan door middel van een integraal concept, zoals 'voor nu' (het nuttigen van eten in het centrum), 'voor straks' (meenemen) en 'voor later' (producten om thuis te bereiden). Hilversummers en inwoners uit omliggende gemeenten staan meer dan gemiddeld open voor dit soort concepten. Ondernemers als saladebar VERS, Goody Foods, Biologische Slagerij Hilversum, Vishandel Hilvertshof, Toko Mee Sin, il diVino en Delicatezze Italiane spelen hier al op in.

De markt kan profiteren

Ook de markt kan hier, zeker wanneer kooplui uit verschillende branches samenwerken, profijt van trekken. De markt is een beleving in geur en kleur. In de foodsector komt meer de nadruk te liggen op exotische, biologische en streekproducten. De ontmoetingsfunctie van de markt krijgt steeds meer vorm door een centraal pleintje met gezellige terrasjes en aansluiting bij bestaande horeca. Ook wordt verbinding gezocht met kleinere evenementen in samenwerking met de promotiecommissie van de markt. Verder zal de markt meer kunnen aansluiten bij de vraag van de consument, door verschuiving van de openingstijden en een meer herkenbare indeling, met de bloemenkramen als entree.

Meer verrassing en beleving

Bezoekers willen verrast worden. Ze willen proeven en ruiken. Ze willen gastvrij ontvangen worden, deskundig advies krijgen en iets beleven dat betekenis heeft. Ondernemers moeten hier met hun eigen bedrijf op inspelen, maar kunnen daarbij juist ook profiteren van elkaar. Een goede samenwerking tussen horeca, winkeliers,

markt en culturele organisaties is cruciaal. Een mooi voorbeeld is de Rabobank die in de vestiging op de Kerkstraat sociale ondernemers letterlijk in de etalage zet. Ook themamarkten kunnen hier, mits passend bij de identiteit van Hilversum en gedragen door de centumpartijen zelf, een goede bijdrage aan leveren.

Gebiedsprofielen

Met de metamorfose van Hilvertshof ontstaat hier en in de Kerkstraat (tot aan het C&A-plein) een groot aanbod aan bekende ketens voor een brede doelgroep. De andere straten, zoals de Leeuwenstraat, de Groest, de Kerkstraat (C&A-plein tot Kerkbrink), de Gooische Brink, de Kerkbrink, de 's-Gravelandseweg, het Keiplein en de Schoutenstraat kunnen hierop aanvullen met een helder en onderscheidend profiel. Ook een straat als de Bussumerstraat met een accent op biologisch en groen kan meerwaarde bieden. Samen met ondernemers, vastgoedeigenaren en makelaars worden gebiedsprofielen opgesteld. Een door de gemeente in te zetten acquisiteur draagt door het aandragen van passende ondernemers bij aan het profiel van de verschillende gebieden. Met lancering van een pandenbank, waarin (tijdelijk) beschikbare panden in het centrum overzichtelijk bijeengebracht worden, worden de randvoorwaarden geschapen voor een actieve aanpak van leegstand.

Uitgangspunten detailhandelsbeleid

Het detailhandelsbeleid uit 2008 zal worden herijkt. De volgende uitgangspunten kunnen worden geformuleerd.

- Ingezet wordt op een compacte winkelstructuur in het centrum.
- Binnen dit gebied is volop ruimte om te vernieuwen en te ondernemen. Onnodig beperkende regels worden aangepast.
- Voor de verschillende straten/gebieden worden profielen opgesteld. Vastgoedeigenaren en makelaars worden uitgedaagd hierbij passende ondernemers te interesseren.
- Door gezamenlijke marketing, bijvoorbeeld door het beter in de markt zetten van de cadeaubon van HierHilversum, introductie van de Gooise Gulden of andere 'koop lokaal' initiatieven kan het draagvlak onder Hilversummers worden vergroot.
- Door inzet van marktmeester en marktcommissie past de markt zich aan veranderende consumentenvoorkeuren aan en zoekt daarbij heel nadrukkelijk de samenwerking met andere partijen in het centrum.
- Voor gebieden buiten het centrum is afbouw van de winkelfunctie uitgangspunt.
- Inzet op centrummanagement, waaronder een acquisiteur die zorgt voor extra slagkracht. De acquisiteur bevordert, samen met vastgoedeigenaren en makelaars, de levendigheid door actieve werving van nieuwe of te verplaatsen ondernemers. De leegstand in het kernwinkelgebied zal hierdoor in de komende jaren substantieel afnemen.

Uitgangspunten horecabeleid

Het horecabeleid uit 1998, met actualisaties in 2003 en 2008, zal worden herijkt.

De volgende uitgangspunten kunnen worden geformuleerd.

- Ingezet wordt op sterke horecabedrijven en structuren in het centrum.
- Verschillende leeftijdsgroepen moeten zich thuis voelen in het centrum.
- De kwaliteiten van horecabedrijven (bijvoorbeeld restaurants) kunnen via gezamenlijke marketing en bijvoorbeeld via een lokaal of regionaal Gilde (een samenwerking tussen de beste restaurants, naar voorbeeld van Brabant) meer voor het voetlicht worden gebracht.
- Profiel en omvang van de bestaande horecaconcentratiegebieden wordt tegen het licht gehouden.
- Versterken van de Kerkbrink als culinair plein.
- Binnen de horeca ontstaat volop ruimte om te vernieuwen en te ondernemen. Onnodig beperkende regels worden aangepast.
- De gemeente staat ook open voor meer (kleinschalige) overnachtingsmogelijkheden in en rond het centrum.
- Inzet is (waar landelijke wetgeving dat toelaat) een gelijk speelveld tussen verschillende sectoren, zoals tussen horeca en detailhandel.
- Samenwerking binnen de horeca, maar ook met cultuur, winkels en markt is een voorwaarde voor succes.

Het nieuwe detailhandels- en horecabeleid zal, naast ander beleid, worden verwerkt in een nieuw bestemmingsplan centrum.

Programma

De gemeente Hilversum draagt op verschillende manieren bij aan een aantrekkelijk klimaat voor winkels, de markt en horecabedrijven in het centrum.

- Aanstellen van een acquisiteur, inclusief realisatie pandenbank en convenant voor (invulling van) tijdelijke leegstand
- Herijking van het detailhandelsbeleid met gebiedsprofielen en vernieuwing van de markt
- Herijking van het horecabeleid met gebiedsprofielen
- Herijking van de regelgeving rond het gebruik van de openbare ruimte
- Realisatie van een nieuw bestemmingsplan

6. Cultuur en evenementen

Identiteit als inspiratiebron

Hilversum is de stad van contrasten. Stad en dorp, groot en klein, oud en modern, intiem en robuust bevinden zich naast elkaar. De spanning die deze verschillen met zich meebrengen kan Hilversum inzetten om vernieuwing, creativiteit en dynamiek te stimuleren. Hiervoor kan Hilversum putten uit een rijke historie met vernieuwend vakmanschap in media en muziek en architectuur.

Belang van kunst en cultuur

De kracht van kunst en cultuur is dat het identiteit en traditie met vernieuwing en dynamiek verbindt. Kunst en cultuur zijn belangrijk voor de beleving van de identiteit van de stad. Het doorlopende culturele aanbod door amateur- en professionele organisaties en de sfeer moeten aansluiten op de kern van de stad. Vanuit de ontwikkeling van Hilversum zijn er drie duidelijke pijlers, waarin Hilversum zich onderscheidt van andere plaatsen in Nederland. Inhoudelijke dragers zijn media (nieuwe media/film/fotografie), muziek (van klassiek tot jazz, pop en nieuwe muziekstijlen) en architectuur (stedenbouw, monumenten en de groene kwaliteit van de Tuinstad). Een flexibele programmering op alle kunstvormen voegt daaraan levendigheid, kwaliteit en dynamiek toe. Kunst en cultuur worden zoveel mogelijk in het centrum gepresenteerd. De programmering in het centrum trekt meer bezoekers die langer blijven, meer besteden en vaker terugkomen; het hart van de stad wordt dankzij cultuur en evenementen doorlopend gevoed.

On demand versus beleving

Het cultureel aanbod ondervindt concurrentie van andere vormen van vrijetijdsbesteding en merkt de effecten van digitalisering. Twee bewegingen zijn zichtbaar. Enerzijds willen mensen steeds meer onafhankelijk van plaats en tijd van culturele uitingen genieten via verschillende media. Anderzijds neemt de behoefte aan beleving toe; het ervaren van een culturele beleving op een passende locatie. Het centrum is daar in combinatie met de modernste digitale omgeving met de diverse culturele instellingen, de mix van functies en de verscheidenheid in pleinen en brinken bij uitstek voor geschikt. Een aantrekkelijk centrum met toekomst heeft culturele trekkers nodig om de gewenste beleving te creëren. Zo er is altijd wat te doen.

Stevige culturele instellingen verbonden met de stad

De gemeente kiest voor versterking van de identiteit van de stad en de cultuurfuncties die daarbij passen in de nieuwe cultuurnota is het toekomstbeeld uitgewerkt. Inzet is een levendig cultureel klimaat. Er zijn meerdere professionele kunstorganisaties in het centrum gevestigd. Zij ontwikkelen zich vanuit de bestaande identiteit verder tot stevige organisaties. Daarbij verbinden ze zich met de andere partijen in het centrum.

- Poppodium de Vorstin levert naast een omvangrijk muziekaanbod ook een flinke bijdrage aan de verlevendiging van het centrum met muzikale evenementen op het Marktpllein en andere pleinen. Daartoe zal het poppodium samenwerken met alle amateurgezelschappen, met Globe en het MCO.
- Theater Gooiland laat na verbouwing van de evenementenlocatie een groeiend aantal bezoekers zien (187.000 bezoekers in 2014). Gooiland kiest voor het brede kunst en culturaanbod, waardoor voor alle Hilversummers en bezoekers uit de regio gedurende het gehele jaar een gevarieerd en toegankelijk aanbod geleverd wordt. Gooiland, dat met zijn architectonische statuur de oude luister van de Mediastad uitdraagt, kan opnieuw tot een aantrekkelijke plaats voor professionele podiumkunsten uitgroeien. Tweerichtingsverkeer op de Emmastraat maakt Theater Gooiland aanzienlijk beter bereikbaar.
- Museum Hilversum aan de Kerkbrink verbeeldt het belang van de media voor Hilversum, geeft een blik op de lokale mediageschiedenis en op de kunstzinnige kant van de media met mediakunst. Bestaande verbindingen met Beeld en Geluid en het Filmtheater kunnen worden versterkt. Het Museum heeft de ambitie daarbij naar buiten te treden, met name op de Kerkbrink. Ook in het gebruik van tijdelijk leegstaande panden liggen kansen voor het museum en andere instellingen.
- Rondom het Filmtheater, dat met zijn omvangrijke en hoogstaande filmaanbod al jaren op continue bezoekersstromen mag rekenen, kan een kleinschalig cultuurplein ontstaan, waar kunst en cultuurevenementen plaatsvinden. Deze ontstaan vanuit een mix van professionele en amateurkunstuitingen. Het is het plein waar de culturele Hilversummer zich thuis voelt. De nieuwe gebruikers van de voormalige bioscoop kunnen hieraan een goede bijdrage leveren.
- Ook de bibliotheek, gevestigd (net) buiten het centrum, behoort tot de basisinfrastructuur. De aantrekkingskracht van de bibliotheek zou meer waarde hebben op de Kerkbrink.
- De amateurverenigingen repeteren grotendeels buiten het centrum. Optredens en voorstellingen van amateurorganisaties, zowel in de openbare ruimte als op podia in de stad worden zoveel mogelijk georganiseerd in het centrum.

Evenementen in het centrum

Er komt meer ruimte voor evenementen die de identiteit van Hilversum versterken. Na herinrichting van het Marktpllein kunnen evenementen (met uitzondering van de kermis) gelijktijdig met de markt op het Marktpllein plaatsvinden. Ook andere pleinen en brinken, zoals Kerkbrink, Herenplein, Biersteeg, Wagenmakersplein, Keiplein, C&A-plein, Stationsplein en het Oosterspoorplein zijn beschikbaar. Verschillende bestaande en nieuwe evenementen dragen bij aan de identiteit.



- Kleinschalige kwaliteitsevenementen op de cultuurpleinen. Een goed voorbeeld is Rondje35. De kracht zit in het brede, maar kleinschalige entertainment. Van theater tot beeldende kunst, van klassieke muziek tot cabaret gecombineerd met lekker eten en drinken. Daarmee weet het een nieuwe doelgroep (30-plus) op zaterdagavond het centrum in te krijgen.
- Er ontstaat meer ruimte voor kleinschalige muziek evenementen binnen of buiten. Een mooi voorbeeld is de Popronde waar Hilversum in 2015 voor het eerst aan deelneemt.
- Binnen de pijler architectuur/stedenbouw wordt een herkenbaar programma vorm gegeven met vaste waarden (Dag van de Architectuur, Monumentendag, routes, rondleidingen) en (kleinschalige) evenementen, zoals een concert op de Raadhuisvijver. Van juli 2015 tot juli 2016 worden in het kader van het Dudokjaar extra activiteiten georganiseerd.

Natuurlijk staan er naast deze evenementen ook volksfeesten, zoals Koningsdag, 5 mei, Sinterklaas, Hilversum Alive en Oud en Nieuw op het programma en vaste waarden als de Hilversum City Run. Tevens is er ruimte in het centrum voor passende eigen initiatieven of aansluiting bij landelijke en regionale cultuurroutes zoals bijvoorbeeld de Week van de Amateurkunst, beeldende kunst- en theatevenementen. De gemeente coördineert een goed gebalanceerd cultureel jaarprogramma vol met evenementen, zodat het hart van onze start het hele jaar door gevoed wordt en daarmee gezond blijft.

Uitgangspunten evenementenkader

Voor het realiseren van een stevig evenementenprogramma stelt de gemeente meer geld beschikbaar. Met de wens de middelen gericht in te zetten wordt een nieuw evenementenkader opgesteld. Hiervoor kunnen de volgende uitgangspunten worden geformuleerd.

- De beschikbare structurele middelen worden gericht ingezet voor het centrum en binnen de drie pijlers, te weten media, muziek en architectuur.
- Subsidies van de gemeente voor incidentele (culturele) activiteiten zijn een aanvulling op het bestaande aanbod.
- Daarnaast omvat het evenementenprogramma volksfeesten en vaste waarden, zoals de Hilversum City Run.
- De evenementen zijn voor een breed publiek geschikt en openbaar toegankelijk. Maar kennen elk een eigen kwaliteitsprofiel en doelgroep.
- De evenementen zijn evenwichtig(er) over het jaar en over locaties in het centrum verspreid via een stevige jaarprogrammering.
- Bij de programmering wordt aangesloten op de verschillende sferen van brinken en pleinen.
- De gemeente faciliteert de coördinatie van evenementen en bewaakt het profiel.

- Het centrummanagement krijgt een belangrijke rol bij het initiëren en realiseren van het evenementenprogramma in het centrum.

Kermis

De kermis is een van de vaste waarden. Met de pachtgelden worden de volksfeesten gefinancierd. Mogelijk wordt de kermis vanaf 2017 ingekort (beperking aantal dagen) en gesitueerd op het Marktpllein. Daarmee zouden de randvoorwaarden worden geschapen voor een kwaliteitsslag. De kermis krijgt daardoor de kans de (regionale) kracht die het nu mist te realiseren. Consequentie van de kermis op het Marktpllein is dat er in die periode minder of geen plek is voor de markt en andere reguliere activiteiten.

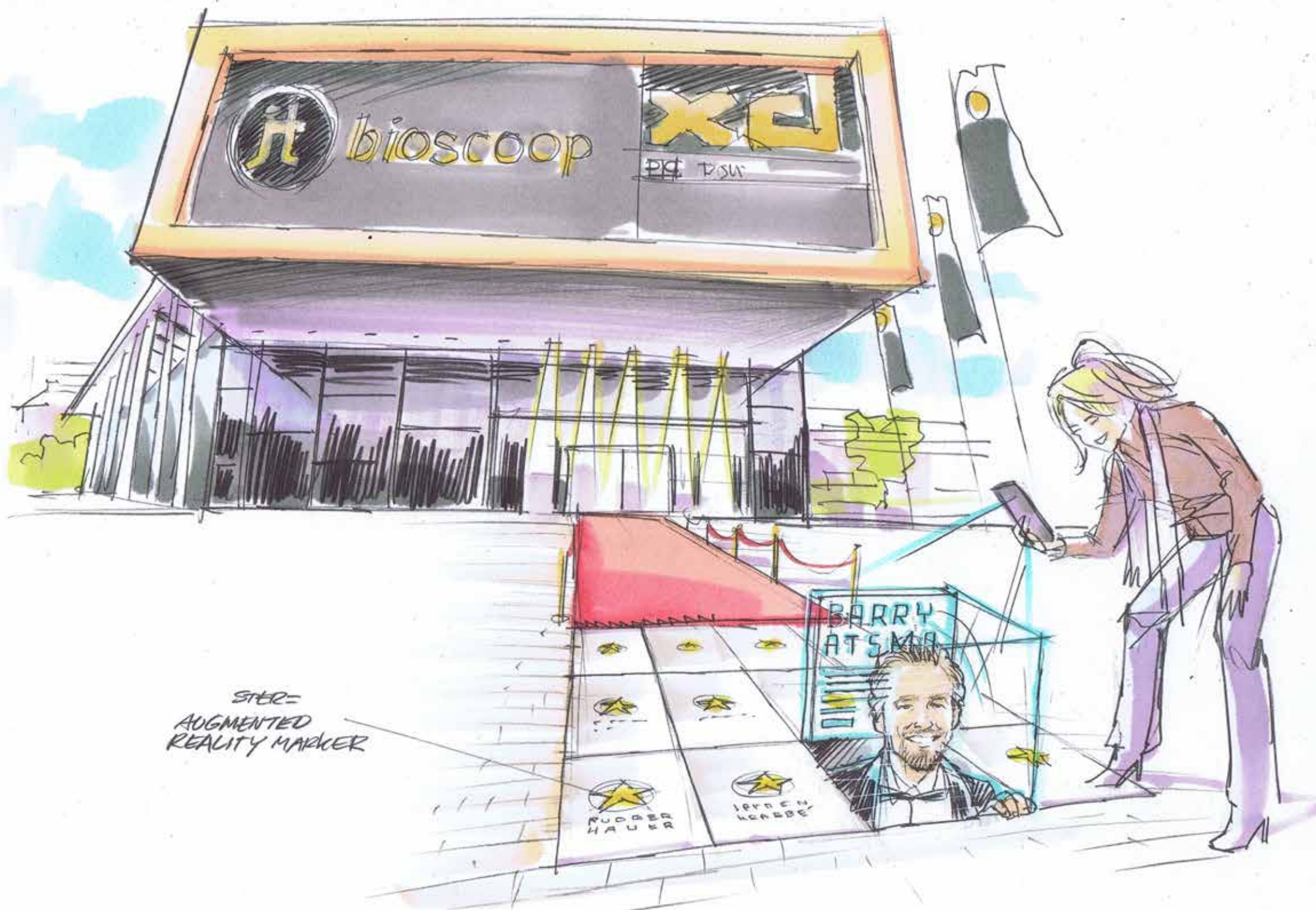
Stevige marketing

De informatieverstrekking over wat er te beleven valt in het centrum van Hilversum is versnipperd. Verschillende partijen, zoals het Regionaal Bureau voor Toerisme (VVV), Bibliotheek, gemeente, HierHilversum, cultuurplatform en individuele culturele organisaties en evenementenorganisatoren vervullen een rol. De informatie is nergens volledig en geregeld wordt door meerdere partijen hetzelfde werk gedaan. Dat kan beter. Ambitie is het realiseren van een samenwerking, waarbij alle partners op dezelfde wijze alle relevante content verwerken. Van daaruit kan Hilversum Mediastad zich profileren via onder meer website(s), (online) televisie kanalen, beeldschermen in de openbare ruimte, widgets, (online) nieuwsbrieven, (online) magazines en meer. Waarbij ook een redactie is voorzien. Een eerste proeve, onder de noemer Cityhub, is beschikbaar. Lokale partijen, zoals ook de lokale omroep, kunnen aansluiten. Door herijking van de relatie met het Regionaal Bureau voor Toerisme, maar bijvoorbeeld ook die met de bibliotheek wordt realisatie van de Cultuurhub concreet en is het een belangrijke aanjager voor de doorontwikkeling van de marketing van het centrum. De marketing richt zich op lokale, regionale en (boven-)regionale bezoekers. De bovenregionale bezoeker heeft bezoekmotieven die vooral toeristisch-recreatief van aard zijn. Om deze bezoekers te trekken moet het centrum zich onderscheiden. De identiteit (media, muziek architectuur/stedebouw) biedt daarvoor goede aanknopingspunten.

Programma

De gemeente Hilversum draagt op verschillende manieren bij aan een aantrekkelijk klimaat voor cultuur en evenementen.

- Realisatie van de nieuwe Cultuurnota
- Realisatie van een nieuw Evenementenkader met coördinatie van een stevige jaarprogrammering
- Realisatie van de Cityhub in combinatie met de doorontwikkeling van de marketing van het centrum
- Herijken van de relatie met het Regionaal Bureau voor Toerisme (RBT)



7. Media: toepassingen en festivals

Het belang van zichtbare media

De creatieve sector, en dan met name media en entertainment, is een belangrijke economische pijler voor Hilversum. De economische structuur kenmerkt zich door een beperkt aantal grote mediabedrijven met een internationaal bereik in combinatie met veel kleine bedrijven en ZZP-ers. Op dit moment heeft slechts een kwart van de ondernemers in het centrum het gevoel te ondernemen in de Mediastad. Dat moet anders, want ook de beleving in de Mediastad te wonen blijft achter terwijl Hilversum relatief veel “creatieve” inwoners heeft, dat wil zeggen actief in creatieve beroepen en omgevingen. Ter illustratie: in Hilversum wonen meer musici per 1.000 inwoners dan waar ook in West-Europa. Om het mediaklimaat in de stad te versterken worden mogelijkheden gecreëerd voor bedrijven, (culturele) organisaties en inwoners om zich te presenteren: via interactieve en innovatieve technologie. Daarnaast wordt geïnvesteerd in festivals met een duidelijk mediakarakter. Door het zichtbaar en beleefbaar maken van de media in het centrum benut Hilversum haar onderscheidend vermogen.

Toepassingen

In de Mediastad is het vanzelfsprekend dat mediatoepassingen zichtbaar zijn in de openbare ruimte. Het is onderdeel van het meubilair van de stad. Met realisatie van interactieve beeldschermen in het centrum (Kerkbrink en Stationsplein) en op het Media Park worden de eerste stappen gezet. Bewoners, bezoekers, reizigers en mediaprofessionals krijgen content voorgeschoteld, die informeert en inspireert, waar ze zelf deel van zijn én invloed op hebben. De content, wat er te zien is, wordt geproduceerd door een combinatie van mediamakers die elkaar vinden in een Stadsredactie. Bijvoorbeeld RTi Hilversum, Beeld en Geluid, mediabedrijven, Dichtbij.nl, HilversumsNieuws en centumpartijen dragen bij aan de redactie. Inwoners kunnen eveneens een bijdrage leveren. De stadsredactie kan in het centrum worden gehuisvest op een zichtbare plek.

Naast schermen kunnen andere toepassingen volgen, te denken valt aan een Walk of fame met augmented reality techniek: beroemde mediagezichten krijgen een plek in de stad en via je smartphone wordt meer informatie zichtbaar. Televisiedecors en rekwisieten, ingezet als inspiratiebron voor kunstenaars om projecten in het centrum te ontwikkelen, maken de geschiedenis van de Mediastad beleefbaar voor een breed publiek. Muziek en radio zijn onderdeel van de beleving van het centrum. Er zijn mogelijkheden voor interactieve bewegwijzering die informatie geeft over wat er op het gekozen tijdstip te doen is in de stad.

Deelname aan het onderzoeksprogramma OBSERVE levert waardevolle inzichten. Dit onderzoeksprogramma van Hogeschool Saxion heeft ten doel kennis, software en instrumenten te ontwikkelen ten behoeve van publieksvriendelijke beeldschermen in de openbare ruimte. De beschikbaarheid van een basisinfrastructuur in het centrum, zoals WiFi en Beacons, is voor veel toepassingen een randvoorwaarde.

Festivals met impact

Mediafestivals hebben een landelijk bereik en versterken het profiel van de Mediastad. Ze leggen de verbinding tussen Media Park en centrum, en tussen mediamakers en mediaconsumenten. De Open Studiodagen (OSD) is een goed voorbeeld van een groot publieksevenement voor het hele gezin waar de magie van de media toegankelijk wordt gemaakt. Via workshops, kijkjes achter de schermen en live ontmoetingen met bekende Nederlanders waar je dagelijks via beeld en geluid mee in aanraking komt. Hilversum heeft orkesten van wereldformaat (Metropole Orkest, Radio Filharmonisch Orkest en Groot Omroepkoor) in huis, gevestigd in het Muziekcentrum van de Omroep en direct verbonden met radio en televisie. Zij kunnen een stevige bijdrage leveren aan de kwaliteit en uitstraling van de programmering. Het is nadrukkelijk het streven deze voor Hilversum belangrijke activiteiten en organisaties (meer) in het centrum te laten zien. Voor de verschillende mediafestivals gelden de volgende uitgangspunten.

- Met ingang van 2015 worden de OSD verbreed met een programma in het centrum en er worden arrangementen (cultuur, horeca) ontwikkeld waardoor het aantrekkelijk is na het Media Park ook het centrum te bezoeken.
- NPO Radio 2 Top2000 en Route 2000 nemen de stad over. De inzet is de 25.000 bezoekers (uit 11 miljoen luisteraars) in 2014 te doen toenemen door combinaties met (culturele) activiteiten, winkelen en verblijven in de stad. Top 2000 is volgens luisteraars een vaste waarde in feestdagenbeleving. Een bezoek aan de makers van het programma en de stad kan daarbij horen.
- Er zal een nieuw festival worden ontwikkeld, gericht op ontmoeting en presentatie van mediantalent en innovaties. Dit zal plaatsvinden in het voorjaar. Inspiratie is de Dutch Design Week die jaarlijks in Eindhoven wordt georganiseerd en zich heeft ontwikkeld tot een week waarin de hele stad is ondergedompeld in design. Combinaties met de Media Future Week en het Scenecs Filmfestival zijn mogelijk.
- In 2015 zal worden verkend of Serious Request in 2017 naar Hilversum kan komen. Deze verkenning wordt in samenwerking met ondernemers en maatschappelijke (culturele) organisaties uitgevoerd.



Alfeldene 2011

Medialaboratorium

De mogelijkheden voor vestiging van een publiek toegankelijk medialaboratorium in het centrum zullen worden onderzocht. Dit is een ontmoetingsplek met hoogstaande faciliteiten en presentatiemogelijkheden waar studenten, makers en publiek elkaar vinden. In het medialab gaat het voortdurend over de toekomstmogelijkheden van nieuwe media, beeld en geluid, creativiteit, kunst en technologie. Een dergelijk laboratorium, waarvoor bijvoorbeeld ARS Electronica in Oostenrijk als voorbeeld kan dienen, zal het centrum een innovatieve impuls geven. Voor mediaprofessionals en studenten een ontmoetingsplek. Voor centrum ondernemers een plek om nieuwe toepassingen onder de knie te krijgen. Voor de gemeente een inspiratiebron voor diensteninnovatie. Voor bezoekers een bezoek meer dan waard.

Programma

- Media herkenbaar en beleefbaar maken via het Programma Mediastad met als eerste stap de realisatie van beeldschermen in de openbare ruimte
- Onderzoek naar de mogelijkheden voor realisatie van WIFI en Beacons in het centrum als randvoorwaarde voor veel mediatoepassingen
- Bundelen van bestaande en nieuwe content van meerdere partijen in één redactie die schermen en andere toepassingen programmeert
- Ontwikkelen van jaarlijks terugkerende mediafestivals met een landelijke uitstraling en bereik waarin Mediapark en centrum verbonden worden
- Verkenning van Serious Request Hilversum in 2017
- Onderzoek naar de mogelijkheden voor een medialaboratorium in het centrum



8. Wonen

Centrum als woonwijk

Het centrum kent een regionaal voorzieningenaanbod, maar is ook 'gewoon' een woonwijk. De wijk Centrum telt vier buurten; Centrum, Havenstraatbuurt, Sint Vitusbuurt en Langgewenstbuurt. De buurt Centrum en de Langgewenstbuurt vormen grofweg het gebied dat in deze centrumvisie centraal staat.

Rode en gele leefstijl

Beide buurten samen hebben 4.250 inwoners, verdeeld over 2.350 woningen. In meerderheid, maar zeker niet uitsluitend, gaat het om een- en tweepersoons-huishoudens. De bewoners zijn, op basis van het kwadrant leefstijlen, te typeren als rood (assertieve, energieke mensen) en geel (sociale, open mensen). Deze mensen waarderen de dynamiek die past bij wonen in het centrum.

Centrumstedelijk wonen is geliefd

Hilversum en omliggende regio Gooi en Vechtstreek kent een grote diversiteit aan woonmilieus. Centrumstedelijk wonen, zoals in het centrum van Hilversum, is geliefd. Jongeren, maar ook jonge gezinnen waarderen de dynamiek en nabijheid van voorzieningen. Het centrum kent dan ook relatief veel bewoners tussen de 15-25 en 25-45 jaar.

Toevoeging van woningen is wenselijk

Op de regionale woningmarkt zijn de kansen voor jongeren tot 30 jaar en jonge gezinnen (30-45 jaar) beperkt. Met name voor lagere en (midden)inkomens. Ook voor hogere inkomens en bijvoorbeeld senioren is het centrum, met alle voorzieningen in de buurt, aantrekkelijk. Meer centrumbewoners betekent meer draagvlak voor (dagelijkse) voorzieningen en ook meer ogen op straat. Zo vormt wonen boven winkels een welkome toevoeging waar het gaat om sociale veiligheid.

Verschillende projecten en initiatieven

Het centrum kent op dit moment enkele kleinschalige woningbouwprojecten, zoals Noordse Bosje, Veerstraat en de locatie op de hoek Langestraat en Brinkweg. Op deze laatste locatie wordt een corporatiehotel gerealiseerd.

Wonen boven winkels

Realisatie van woningen boven winkels is goed voor de sociale veiligheid en zorgt voor lagere huurprijsniveaus voor de winkel. Door het benutten van de bestaande parkeerbijdrageregeling zijn reeds diverse initiatieven mogelijk gemaakt. Meer plekken zijn interessant, zoals de etages boven de Rabobank op het C&A-plein.

Transformatie van kantoorpanden

De kansen van bestaand vastgoed worden inmiddels ontdekt. Door transformatie (of sloop en nieuwbouw) van voormalige kantoorpanden kan substantieel aanbod worden gerealiseerd. Bijkomend voordeel is dat een substantieel aantal kantoorruimtes uit de markt wordt gehaald en de kantorenmarkt in het centrum weer in balans komt.

Kwaliteit staat voorop

In het woningbeleid staat kwaliteit voorop. Niet alleen bebouwingskwaliteit, maar ook differentie in woonmilieus, het kunnen verbinden van wonen, werken en zorg aan huis en een kwalitatief hoogwaardige inrichting van de openbare ruimte met groen en mogelijkheden voor sport en spel. Voor het centrum wordt in het kader van een nieuwe lokale visie op wonen een woonprofiel opgesteld. Dit profiel geeft zicht op de behoefte (omvang, prijsniveau, karakter), waardoor het programma voor de komende jaren van naar verwachting zeker 250 woningen goed kan worden aangesloten op de gedifferentieerde vraag.

Centrumtafel

Bewoners in het centrum zijn (nog) niet georganiseerd. Contacten van bewoners met de gemeente zijn daardoor ad-hoc en doorgaans gericht op een concreet probleem. Tijdens een eerste Centrumtafel bewoners in januari 2015 is met een twintigtal bewoners gesproken over wonen in het centrum. De setting, informeel en (nu eens) niet in het kader van een concreet project of probleem werd gewaardeerd. Afsgesproken is de centrumtafel bewoners vaker te organiseren en daarmee blijvend aandacht te schenken aan wonen in het centrum. Mogelijk groeit het initiatief uit tot een collectief van bewoners in het centrum.

Leefbaarheid en veiligheid

Tevredenheid over wonen in het centrum overheerst. Het grote aanbod aan winkels en horeca op steenworpafstand wordt gewaardeerd. En men is ook trots op de eigen straat en buurt. Toch zijn er ook zorgen over leefbaarheid (afval, overlast, weinig groen, leegstand) en veiligheid. Realisatie van het Integraal Veiligheidsplan, met thema's als sociale veiligheid, veilig uitgaan, veilige winkelgebieden, veilige evenementen, veilig Stationsgebied en jeugdoverlast draagt bij aan een aantrekkelijk centrum. Als onderdeel van het programma Buurten zal een buurtperspectief worden opgesteld. Dit perspectief geeft meer zicht op de opgaven die er liggen, bijvoorbeeld ook waar het gaat om buurt- en wijkvoorzieningen.

Ondergrondse afvalinzameling

Door het plaatsen van afvalbakken onder de grond behoren vuilniszakken op straat straks tot het verleden. De vervuiling door te vroeg geplaatste of kapotte zakken is een doorn in het oog van veel bewoners en ondernemers. Met de gescheiden afvalinzameling wordt ook bijgedragen aan de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente. De focus van het project ligt in eerste instantie op bewoners, maar ondernemers kunnen aansluiten op dit systeem. Op termijn zal het scheiden van afval in openbare afvalbakken ook gangbaar worden.

Energiebesparing

Naast afvalscheiding wordt ingezet op energiebesparing. Zo realiseert Kroonenberg WKO's (warmte koude opslag) ten behoeve van de Hilvertshof. Ook andere ondernemers kunnen worden gestimuleerd maatregelen te nemen. Als het gaat om particuliere woningverbetering dan zijn de vele VVE's in het centrum een interessante doelgroep. Er zal meer bekendheid worden gegeven aan de bestaande duurzaamheidsleningen. In het nieuwe Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid zal het centrum een van de aandachtsgebieden zijn.

Programma

De gemeente Hilversum draagt op verschillende manieren bij aan een aantrekkelijke woon- en leefomgeving.

- Opstellen van een woonprofiel als onderdeel van een lokale woonvisie
- Het ondersteunen van wonen boven winkels en de transformatie van (voormalige kantoor)panden naar woningen waarbij differentiatie voorop staat
- Het ondersteunen van kleinschalige nieuwbouwprojecten zoals Noordse Bosje, Veerstraat en Langestraat
- Organiseren van centrumtafels voor bewoners
- Realisatie van het Integraal Veiligheidsplan
- Opstellen van een buurtperspectief als onderdeel van het programma Buurten
- Realisatie van afvalbakken onder de grond in het centrum
- Opstellen van een nieuw Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid met het centrum als aandachtsgebied

9. OV, fiets en auto

Verdere verbeteringen wenselijk

Een bezoeker ervaart een centrum alleen als aantrekkelijk als hij of zij er gemakkelijk kan komen. Een goede bereikbaarheid te voet, per fiets, openbaar vervoer en auto is een randvoorwaarde. Net als het comfortabel parkeren van auto en fiets. Met de investeringen in de afgelopen jaren is de bereikbaarheid van Hilversum aantoonbaar verbeterd. Toch wordt dit niet altijd als zodanig ervaren. Er blijft op dit vlak nog het nodige te wensen over, zoals:

- een betere bereikbaarheid en toegankelijkheid voor autoverkeer;
- optimaliseren van de bewegwijzering naar en in het centrum;
- comfortabelere parkeervoorzieningen voor de auto met passend parkeerregime;
- kwalitatief goede fietsparkeervoorzieningen;
- beperken fietsverkeer door het voetgangersgebied;
- aantrekkelijkere wandel- en fietsroutes naar en in het centrum, toegankelijk voor iedereen;
- beperken van de omvang en de overlast van laad- en losverkeer.

Door realisatie van Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) ontstaan betere regionale busverbindingen met het station. Ook op het vlak van stedelijke distributie liggen er kansen.

Denkrichtingen autobereikbaarheid

De Centrumring is uitgevoerd als eenrichtingsverkeer tegen de klok in. De bereikbaarheid en toegankelijkheid van het centrum wordt hierdoor met name vanuit noordelijke en zuidelijke richting als matig ervaren. Met behoud van ruimte voor de fiets, een goede oversteekbaarheid en verkeersveiligheid wordt op onderdelen van de ring tweerichtingsverkeer teruggebracht.

In de Structuurvisie Hilversum 2030 is opgenomen dat:

- tweerichtingsverkeer in de Emmastraat wordt teruggebracht;
- tweerichtingsverkeer op de Schapenkamp wordt teruggebracht..

Om het Marktplaatsplein volwaardig deel te laten uitmaken van het centrum is in de structuurvisie opgenomen, dat:

- de Stationsstraat autoluw wordt door de Centrumring om het Marktplaatsplein heen te leggen.

Met deze verbeteringen wordt de Centrumring vanaf het Gooilandplein via de Schapenkamp en Koninginneweg om het Marktplaatsplein heen gelegd in twee richtingen. Belangrijke functies aan de 'stedelijke kant' van het centrum (station, Silverpoint,

markt, JT bioscoop en Hilvertshof) worden daardoor beter bereikbaar via een heldere route, zonder dat het autoverkeer weer de hele Centrumring rond hoeft te gaan op de terugweg. In een onderzoek zijn de verkeerskundige consequenties uitgewerkt.

Tweerichtingsverkeer Emmastraat

Met het realiseren van tweerichtingsverkeer op de Emmastraat rijden bezoekers weer rechtstreeks via het Gooilandplein (in plaats van het Achterom) het centrum in naar de parkeergarage van Hilvertshof. Deze rechtstreekse ontsluiting maakt het centrum aan deze zijde beter toegankelijk. Bezoekers ervaren met deze entree tussen Gooiland en Sint-Vituskerk ook de pracht van Hilversum. Realisatie van tweerichtingsverkeer is mogelijk met inachtneming van een aantal randvoorwaarden.

- Herinrichting van het Gooilandplein om verkeer beter te laten doorstromen. Mogelijke maatregelen zijn een bypass voor rechts afslaand verkeer, herinrichting tot een kruising met verkeerslichten of herinrichting tot voorrangspointje.
- Herinrichting van de Groest-Zuid tot aan de parkeergarage Hilvertshof, zodat een herkenbare, veilige route naar de parkeergarage ontstaat.
- Om tweerichtingsverkeer mogelijk te maken zal een parkeerstrook in de Emmastraat moeten vervallen.
- Realisatie van een kwaliteitsimpuls van deze entree naar het centrum door het toevoegen van groen.
- Realisatie van goede oversteekplaatsen voor de langzaam verkeersdeelnemers.
- Uitgangspunt is dat het huidige verkeersregime in het Achterom (50 km per uur) behouden blijft.

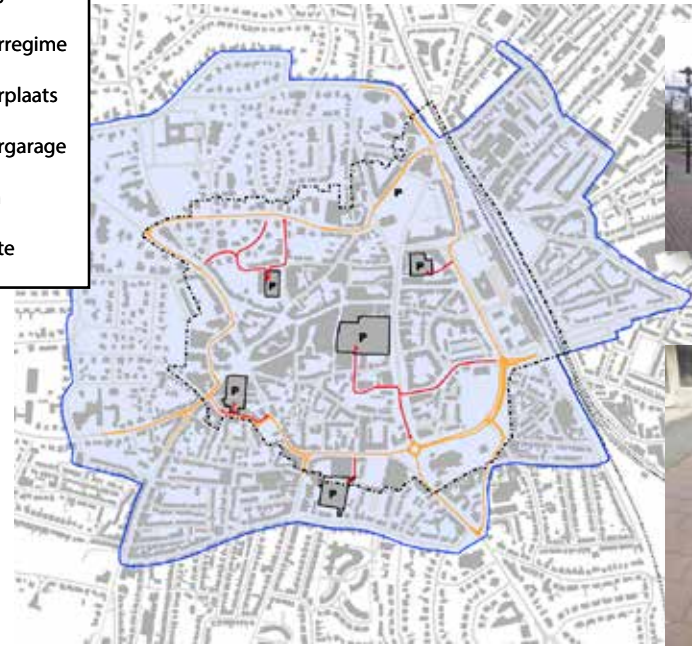
Tweerichtingsverkeer Schapenkamp

Met het terugbrengen van tweerichtingsverkeer op de Schapenkamp wordt het station met de auto eenvoudiger bereikbaar, net als de parkeergarage Silverpoint. Realisatie van tweerichtingsverkeer op de Schapenkamp is mogelijk met inachtneming van een aantal randvoorwaarden.

- Invoering van tweerichtingsverkeer betekent een substantiële toename van verkeer op de Koninginneweg. De geluidbelasting neemt toe met meer dan 5 dB. Wettelijk (Wet Geluidhinder) is daarbij compensatie verplicht in de nabije omgeving. Deze compensatie is mogelijk door het autoluw maken van de Stationsstraat. Herinrichting van de Schapenkamp kan daarmee niet los worden gezien van het omleggen van de Centrumring rond het Marktplaatsplein.
- De gewijzigde verkeersstromen en verkeerdruk rond de Beatrixtunnel maken herinrichting van de aansluiting Beatrixtunnel / Schapenkamp noodzakelijk.



-  Binnenring
-  Invalswegen
-  Entree station
-  Entree fiets
-  Stalling fietsen
-  Parkeerregime
-  Parkeerplaats
-  Parkeergarage
-  Station
-  Bushalte



Integrale visie op het Stationsgebied

Voor het uiteindelijk ontwerp van de Schapenkamp zijn ook de ontwikkelingen in het Stationsgebied relevant. Er lopen momenteel gesprekken met diverse partijen, zoals NS, ProRail en vastgoedeigenaren c.q. projectontwikkelaars, die kunnen leiden tot nieuwe inzichten voor het Stationsgebied. Uitgangspunt is dat het Stationsgebied een aantrekkelijke, veilige entree wordt richting centrum. Belangrijk thema is de relatie tussen Stationsgebied enerzijds en Leeuwenstraat en Stationsstraat anderzijds. Ook het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit, met minder blik (fietsen) en meer groen in de openbare ruimte is belangrijk. Opgave is een integrale visie te ontwikkelen op het hele gebied (van Beatrixtunnel tot en met Kleine spoorbomen).

Omleggen Centrumring

Het omleggen van de Centrumring om het Marktpllein en daarmee autoluw maken van de Stationsstraat heeft effect op de Koninginneweg, de Schoolstraat en het Langgwenst. De verkeersdruk neemt hier toe. Doordat het verkeer afkomstig uit de richting van de Kleine spoorbomen voorrang moet krijgen op de Centrumring zouden zonder aanvullende maatregelen in de spitsuren lange wachtrijen ontstaan. De verkeersafwikkeling ter hoogte van de aansluiting Schoolstraat/Koninginneweg is daarmee een risicofactor. Reconstructie is noodzakelijk. Uit verkeerskundige optiek kan voor de Kleine spoorbomen gedacht worden aan het instellen van eenrichtingsverkeer (stad uit) of het geheel afsluiten van de Kleine spoorbomen voor gemotoriseerd verkeer. Ook sloop van panden, waardoor de aansluiting anders kan worden vormgegeven, wordt in dit stadium niet uitgesloten. Oplossingsrichtingen worden nader uitgewerkt. Daarbij behoort op termijn realisatie van een nieuwe parkeergarage onder het Marktpllein tot de mogelijkheden.

Herinrichting Marktpllein

Het Marktpllein wordt in 2016 heringericht. In het ontwerp worden de kop van de Groest en het tussenliggende deel van de Stationsstraat al meegenomen. Dit betekent dat de auto voorlopig 'te gast' is in dit deel van de Stationsstraat.

Herinrichting Kerkbrink

De Kerkbrink kan op dit moment, door buslijn en fietsroutes, als niet anders dan een verkeersplein worden gekarakteriseerd. Sinds december 2014 rijden er al minder bussen over de Kerkbrink. De bussen naar het station rijden sinds die tijd over de Brinkweg. Zomer 2015 is de kruising Kerkbrink/Vaartweg/ Brinkweg eenvoudiger vormgegeven, waardoor het verkeer beter kan doorstromen. Voor de bussen van het station naar Loosdrecht en Kerkelanden worden alternatieve routes onderzocht. Bedoeling is om de Kerkbrink eind 2015 helemaal vrij van buslijnen te hebben, zodat herinrichting van de Kerkbrink, van verkeersplein naar verblijfsgebied, mogelijk wordt. Het toekomstig karakter van verblijfsgebied, betekent ook dat fietsroutes over de Kerkbrink anders worden vormgegeven.

Autoparkeren

Het parkeren van de auto moet eenvoudig en comfortabel zijn. Dat betekent een goede (digitale) geleiding naar de verschillende parkeergarages en -locaties, de modernste technieken zoals kentekenparkeren en mobielparkeren, sociaal veilige parkeergarages met comfortabele entrees en acceptabele tarieven en -tijden in de garages en op straat. Daarbij is het bijvoorbeeld logisch het Marktpllein onderdeel te laten uitmaken van het parkeerregime centrumgebied. Het parkeerbeleid zal in de volle breedte worden herzien. Experimenteren mag. Ook de (ontheftingsmogelijkheden voor) parkeernormen bij bouwplannen maken deel uit van deze herziening. Aandachtspunten daarbij zijn woningen boven winkels en transformatielocaties (vaak omzetting van kantoor naar wonen). Deze ontwikkelingen zijn wenselijk maar de mogelijkheden om te voorzien in de eigen parkeerbehoefte zijn soms beperkt waardoor realisatie nu niet mogelijk blijkt. Maatwerk is hier vereist.

Fietsroutes

Steeds meer bezoekers pakken de fiets naar het centrum. Langs de centrumring liggen vrijliggende fietspaden. Ook door het centrum zelf wordt gefietst. Op plekken waar dat is toegestaan, bijvoorbeeld via de Herenstraat, de Bussumerstraat en de Groest, maar ook op plekken waar dit problemen geeft, zoals de Kerkstraat en Leeuwenstraat. Dat is onwenselijk. Met herinrichting van de Kerkbrink zullen fietsers worden gestimuleerd c.q. verleid via de Herenstraat te fietsen in plaats van de Kerkstraat. Ook het plaatsen van klappborden (fietsen afstappen) door ondernemers tijdens winkeltijden werkt goed in andere steden. In de Structuurvisie Verkeer en Vervoer is aandacht voor verdere verbetering van de fietsroutes van en naar het centrum.

Fietsparkeren Centrum

Het realiseren van fietsparkeervoorzieningen aan de rand van het kernwinkelgebied zal een belangrijke irritatie van bezoekers en ondernemers wegnemen. Rond het centrum zijn er op diverse locaties mogelijkheden om de fiets te stallen. Afgelopen twee jaar is op verschillende plekken bijgeplaatst. Bezoekers parkeren de fiets echter bij voorkeur direct voor de winkel. De behoefte aan fietsparkeervoorzieningen neemt naar verwachting ook nog verder toe. Handhaving is alleen reëel wanneer dat hand in hand gaat met een kwaliteitsslag en uitbreiding van de capaciteit, om tegemoet te kunnen komen aan de verwachte verdere groei van de behoefte. Wensbeeld is realisatie van bebouwde, gratis (eerste dag), bewaakte fietsparkeervoorzieningen. Hierbij zijn locaties in beeld rond respectievelijk Stationsstraat/Marktpllein, Hilvertshof/Groest en Zeedijk/Gooische Brink.

Elders zouden fietsenstallingen in de openbare ruimte gehandhaafd kunnen blijven, bijvoorbeeld op het Keiplein, het Wagenmakersplein en het Noordse Bosje. Voor exploitatie van de fietsparkeervoorzieningen kunnen mogelijk participatiebanen worden gecreëerd.

Fietsparkeren Stationsgebied

Volgens ramingen is de capaciteit in het Stationsgebied voor de komende jaren nog voldoende. Het gebruik is echter onevenwichtig. Er is leegstand in de bewaakte stalling en Langs de Lijn. Elders rond het station zijn er overvolle stallingsplekken. Op langere termijn wordt een verdere groei van de behoefte verwacht en daarmee een tekort. Voor de korte termijn is het beter benutten van de (betaalde) fietsenstalling onder het station een belangrijk aandachtspunt. Mogelijk met een concept waarbij de eerste dag gratis is. Het Stationsgebied (beide zijden van het station) zou daarmee iets minder vol staan met gestalde fietsen. De ruimtelijke kwaliteit neemt hierdoor toe.

Programma

De gemeente Hilversum investeert op verschillende manieren in een goed bereikbaar centrum met comfortabele parkeervoorzieningen.

- Een alternatief realiseren voor de busroute over de Kerkbrink
- Realisatie van Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV)
- Tweerichtingsverkeer Emmastraat, inclusief aanpassing rotonde Gooilandplein en herinrichting Groest-Zuid met verbetering entree parkeergarage Hilvertshof
- Omleggen van de Centrumring rond het Marktpllein, inclusief het herinrichten van de Stationsstraat
- Integrale visie op het Stationsgebied (van Beatrixtunnel tot en met Kleine spoorbomen)
- Verbeteren fietsparkeren Centrum en Stationsgebied
- Herijking parkeerbeleid

10. Organisatie

Tal van projecten en activiteiten

De Centrumvisie geeft richting. Ambitie is het realiseren van een aantrekkelijk centrum voor bewoners, bezoekers, ondernemers en culturele organisaties.

Dat betekent een compact centrum:

- met pleinen, brinken, straten en gebouwen die de identiteit van Hilversum onderstrepen;
- met aanbod (winkels, markt, horeca, cultuur, evenementen) dat uitnodigend is voor Hilversummers en mensen vanuit de regio en daarbuiten;
- dat goed bereikbaar is voor alle bezoekers;
- en prettig is om te wonen

Tal van projecten en activiteiten dragen bij aan het realiseren van deze ambitie.

De gemeente kan en gaat fors investeren in het centrum. Een aantrekkelijk centrum maak je samen. Ook andere partijen, zoals ondernemers, culturele instellingen en vastgoedeigenaren zullen naar vermogen bijdragen. Bewoners zijn (potentiële) ambassadeurs. Belangrijke opgave is om alle initiatieven die passen binnen de visie blijvend op elkaar af te stemmen. De gemeentelijke rol is kaderstellend, ondersteunend en verbindend.

Programma Centrum

In het uitvoeringsprogramma zijn projecten en activiteiten opgenomen die bijdragen aan een aantrekkelijk centrum. Dit uitvoeringsprogramma maakt deel uit van het Programma Centrum. Daarin worden jaarprogramma's opgesteld en wordt dekking van geld en capaciteit georganiseerd.

Programmasturing

Het Programma Centrum is een van de vijf thema's waarop de gemeente verschil wil maken. Een daadkrachtige programmaorganisatie (programmamanager en programmateam) is verantwoordelijk voor realisatie van de projecten en activiteiten binnen het programma. Het programmateam is aanspreekpunt voor alle partners; bewoners, ondernemers, culturele organisaties en vastgoedeigenaren.

Samenwerking

Een goede samenwerking met bewoners, ondernemers, culturele instellingen, vastgoedeigenaren, makelaars en andere betrokkenen is cruciaal voor het realiseren van de ambitie. Er zijn verschillende bestaande overlegstructuren (binnenstadsoverleg, horecaoverleg, cultuurplatform, marktoverleg). Met bewoners is, vanwege het ontbreken van een collectief, geen structureel overleg. Mogelijk dat de Centrumtafel uitgroeit tot een bewonerscollectief. Ook vastgoedeigenaren zijn (nog) niet georganiseerd.

In de aanloop naar deze visie is uitgebreid, en op nieuwe manieren, een start gemaakt om alle stakeholders nadrukkelijk te betrekken bij onze doelstellingen en ambities. Met bewoners, bedrijven, ondernemers en instellingen is veelvuldig overlegd, maar daarnaast hebben we ook een aantal raadsleden meegenomen in plannen en planning. Verder is met een aantal ervaren stedenbouwkundigen een dag gekeken naar onze plannen en het huidige centrum. Doelstelling is om dit een meer structureel karakter te geven middels een bestuurlijke werkgroep. Na de zomer komen wij met een voorstel hoe we deze vruchtbare, en innovatieve werkwijze, gestalte kunnen geven.

Bestaande overlegstructuren zullen verbonden worden in een Platform Centrum waarin alle relevante partijen vertegenwoordigd zijn. Deze samenwerking zal niet vrijblijvend zijn. In een convenant kunnen afspraken gemaakt worden over rollen en verantwoordelijkheden. Het Stadsfonds kan ambities van ondernemers, culturele organisaties en vastgoedeigenaren financieel ondersteunen.

Centrummanagement zorgt voor verbinding

Samen met centrumpartijen heeft de gemeente een centrummanager aangesteld. Deze centrummanager zal bijdragen aan het leggen van verbindingen tussen winkels, horeca, markt, culturele instellingen, vastgoedeigenaren, bewoners en gemeente. Met partners in het centrum zal meer beleving, vermaak en verblijfskwaliteit worden georganiseerd. De centrummanager zorgt voor een goed evenementenprogramma en stevige marketing. De inzet van de centrummanager zal worden uitgebouwd tot een formele vorm van centrummanagement.

Monitor Centrum

Om vinger aan de pols te houden, het effect van de inspanningen te kunnen meten en op tijd te kunnen inspelen op ontwikkelingen die zich voordoen wordt een Monitor Centrum ontwikkeld. Daarvoor kunnen de omnibusenquête, het burgerpanel, bezoekersonderzoek, passantenstellingen en ondernemersonderzoek worden ingezet. Daarbij staat de gemeente open voor nieuwe (digitale) toepassingen.

Communicatiestrategie

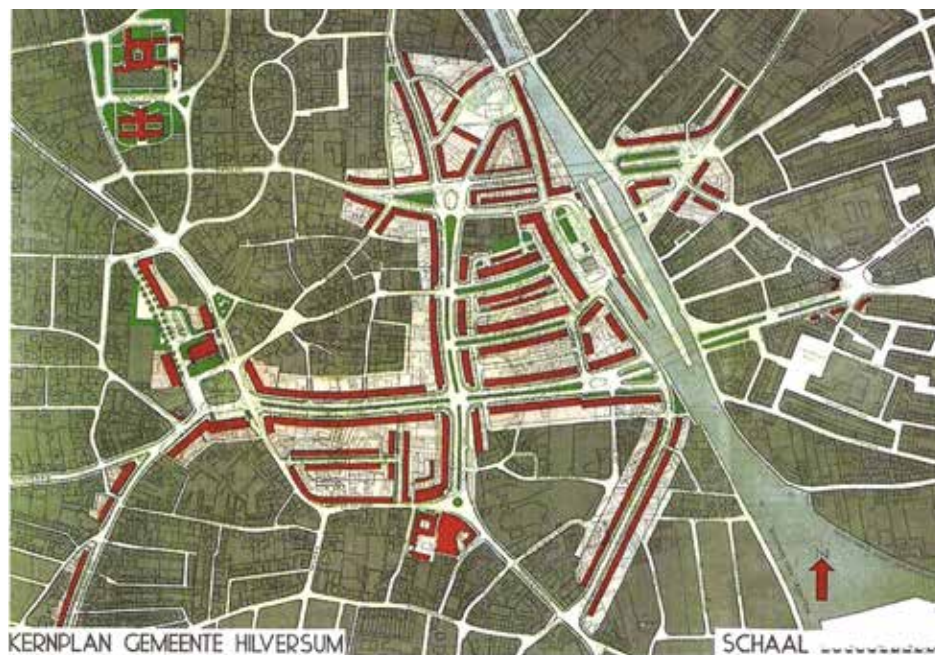
Met de realisatie van de website www.centrumhilversum.nl en de 12 uur van Centrum Hilversum zijn eerste stappen gezet voor wat betreft de communicatie over het programma centrum. De website wordt inmiddels goed gevonden. De opzet van de 12 uur op 24 juni werd erg gewaardeerd. Door het opstellen en realiseren van een communicatiestrategie wordt structureel en consequent gewerkt aan de beeldvorming, samen met de partners in het centrum.

Bijlage

Het centrum in drie plannen

In de loop van de tijd zijn verschillende plannen en visies gemaakt voor het centrum, die niet of slechts deels werden gerealiseerd, maar wel hun sporen nalieten, waardoor er tot op de dag van vandaag een grote diversiteit is te zien aan bebouwing, openbare ruimten en schaal.

Kernplan 1946



Dudok had voor het centrum een rigoureuus en ambitieus plan gemaakt (Kernplan 1946), met grootschalige sloop van de oude dorpskern en met veel ruimte voor verkeerswegen (o.a. Groest, Herenstraat en Kerkbrink-verkeersplein) en tunnels onder het spoor door. Van dit plan is vrijwel niets uitgevoerd. Het zou toen al een flinke metamorfose en een totaal andere identiteit van het dorp Hilversum hebben betekend. Het groen was vooral geconcentreerd in de groene middenbermen van de verkeerswegen en op het grote rechthoekige Kerkbrinkplein (op de plek van de Oude Kerk). Hoewel Dudok in het centrum vrijwel niets heeft gebouwd (op het C&A gebouw na) zijn er in de loop van de tijd in verschillende tijdperiodes door andere architecten panden en ensembles gerealiseerd van hoogstaande kwaliteit.

Plan voor de Kern 1971



In 1971 werd het Plan voor de Kern vastgesteld. Deze visie heeft ondanks de gedeeltelijke uitvoering daarvan, op veel plekken in het centrum een forse schaa sprong opgeleverd in het centrum. Van de grote ringweg om het centrum is alleen de Schapenkamp uitgevoerd. Maar grootschalige nieuwbouw in het Stationsgebied en de parkeergarage Noordse Bosje zijn logische ontwikkelingen vanuit die visie. Ook latere bouwplannen hebben op deze visie voortgeborduurd, zoals het voormalig UWV-kantoor, Silverpoint, de bankgebouwen bij de Oude Torenstraat en de flatbebouwing in de Langestraat.

Ook toen al koos men voor een compact centrum dat volledig voetgangersgebied zou moeten worden. Tegenover de Hilvertshof zou de Groest worden verbreed, zodat daar de markt gehouden zou kunnen worden in plaats van op het Langgewenst. De karakteristieke bebouwing in de Kerkstraat, Schoutenstraat en 's-Gravelandseweg bleef gespaard. Vrijwel alle andere bestaande (veelal kleinschalige) bebouwing zou moeten worden vervangen door grootschalige complexen.

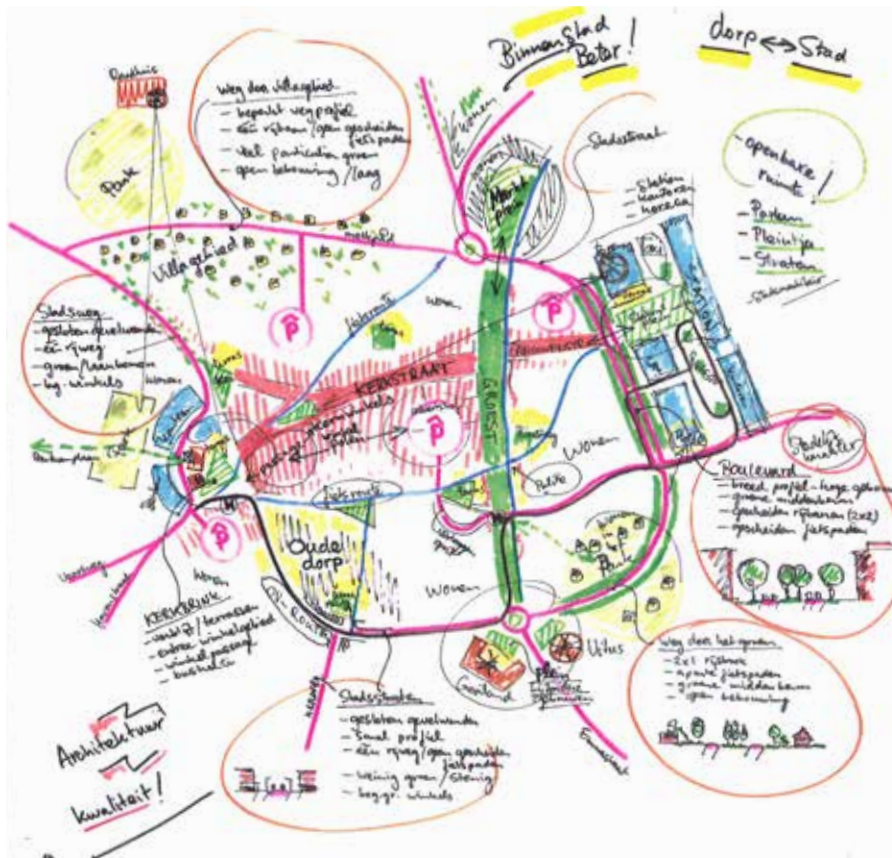
Het centrum moest goed vanuit de stad en de regio bereikbaar worden voor de auto middels een ruime rondweg met daarlangs verschillende parkeergarages en extra tunnels onder het spoor door. Het groen werd gesitueerd aan de zuid- west- en noordwestzijde van het centrum met ruime groene parken met wooncomplexen daarin, op een paar kleinere pleintjes en brinken in het centrum en in een deel van de Groest.

Binnenstadsplan 1992

In het Binnenstadsplan uit 1992 ('Binnenstad Beter in Beeld') is gekozen voor diversiteit en contrasten in het centrum: Dorp én Stad:

- De grote schaal langs de Schapenkamp, Gooilandplein en de Langestraat,
- en de 'dorpse' schaal in het centrum.

Binnenstad beter in Beeld 1992



- Het 'Historisch Buurtje' (Laanstraat en omgeving) werd herbouwd met oude ooit gesloopte pandjes en de Biersteeg e.o. werd ook ingericht als oud dorpsfeest.

Ook werden op basis hiervan de Kerkbrink, Keiplein, Kerkstraat, Groest en Leeuwenstraat als voetgangersgebied ingericht (kernwinkel- en verblijfsgebied).

- De Groest werd van doorgaande verkeersroute heringericht als voetgangersgebied met veel bomen.
- De vier pleinen aan de uiteinden van de assen Kerkstraat-Leeuwenstraat en Groest: Marktplaats, Stationsplein, Gooilandplein en Kerkbrink, zouden alle een verschillende functie en identiteit krijgen

Het groen in het centrum is vooral te vinden in de Groest, langs het zuidelijke deel van het Schapenkamp en op de brinken en pleintjes in het centrum. Om het kernwinkelgebied te duiden is gekozen voor eenheid in materiaal, straatmeubilair en verlichting in het voetgangersgebied.

Het verkeer ging in twee richtingen om het centrum heen met insteken naar de verschillende parkeergarages en met een autoluwe Langestraat nabij het 'Oude Dorp'. Enige jaren later werd met het Verkeersplan 'Wegen' het eenrichtingsverkeer ingevoerd en werden de Langestraat en de Brinkweg onderdeel van de Centrumring. De autobereikbaarheid werd hierdoor duidelijk minder ten gunste van de fiets en het openbaar vervoer.

Lessen

In het verleden zijn slechts delen van visies gerealiseerd en waren visievorming en uitvoering onvoldoende gekoppeld. Niet gerealiseerd werden onder andere het Marktplaats en tweerichtingsverkeer Centrumring. Daarnaast zijn de Brinkweg en de Langestraat toch onderdeel geworden van de Centrumring. Ook werden tal van compromissen gesloten. Voorbeelden hiervan zijn het invoeren van eenrichtingsverkeer op de Schapenkamp (links rijden), op de Kerkbrink en de Groest toch maar bussen en/of fietsen toelaten in plaats van te kiezen voor een aangenaam verblijfsklimaat voor voetgangers. Heldere keuzes worden gemaakt om aan vast te houden, ook al is lang niet alles op korte termijn te realiseren.

